

expertisecentrum
dementie

Vlaanderen

jaarverslag 2014

INHOUD

Voorwoord — 3

Organisatie Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw — 4

1 | Missie en visie — 4

2 | Gerealiseerde activiteiten — 6

► Strategische doelstelling 1: Afstemming met de regionale expertisecentra dementie — 6

► Strategische doelstelling 2: Ontwikkeling en verspreiding van wetenschappelijke expertise en innovatie — 7

Algemene acties — 7

Expertise verwerven en bundelen — 7

Architectuur en dementie — 10

Innovate Dementia — 11

Jongdementie — 11

Dementie en muziek — 12

Vroegtijdige zorgplanning — 12

Kennisknooppunt kleinschalig genormaliseerd wonen — 12

► Strategische doelstelling 3: Deskundigheidsbevordering — 12

Algemene acties — 12

Nieuwe, vernieuwde vormingsinitiatieven in het kader van het transitieplan — 12

Open vormingsaanbod — 14

Vorming op vraag van het Sociaal

Fonds (Fe-Bi) — 14

Vormingen op maat — 15

Handboek 'Dementie, van begrijpen naar begeleiden' — 16

Concretisering: actieplan — 17

Opmaak van een vormingsprogramma — 17

Vorming medewerkers van de regionale expertisecentra dementie — 17

Vorming op maat — 17

Partner voor het congres (KULeuven) in najaar 2014 rond seksualiteit en dementie — 17

► Strategische doelstelling 4: Sensibilisering en uitbouw communicatie — 18

► Strategische doelstelling 5: Verankering doelgroepenorganisaties in het kader van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' — 19

Website: www.onthoumens.be — 19

Sociale media 'Vergeet dementie, onthou mens' — 19

Effectenmeting 'Vergeet dementie, onthou mens' — 20

Verankering van de engagementsverklaringen

en concrete initiatieven in het kader van de

communicatiestrategie 'Vergeet dementie, onthou mens' — 21

► Strategische doelstelling 6: Informatieverspreiding- en adviesverlening — 23

Vlaams documentatiecentrum dementie — 23

Portaalsite dementie.be en sociale media — 24

Structurele integratie van sociale media binnen het globale communicatiebeleid — 24

Uitwerking prototype mobiele applicatie dementie — 25

Persoverzicht — 25

► Strategische doelstelling 7: Signaalfunctie — 26

Advies aan de overheid — 26

Media — 26

Regionale Expertisecentra Dementie — 27

brOes — 29

Contact — 34

Foton — 43

Meander — 51

Memo — 59

Paradox — 69

Sophia — 76

Tandem — 84

Orion i.s.m. PGN — 91

VOORWOORD

“In transitie naar excellente dementiezorg” prijkt op de kaft van een pas ontwikkeld vormingsprogramma voor de diensten gezinszorg. Die ene zin vat mooi het afgelopen jaar samen. Was het niet de vaststelling binnen diverse woonzorgfactoren dat er nog een wereld te winnen viel met het inzetten op extra deskundigheidsbevordering voor hulpverleners? Mantelzorgers willen immers zo adequaat mogelijk geholpen worden en de deskundigheid die daarvoor vereist is, is niet alleen specifiek maar dient vooral op maat te zijn, aansluitend bij de behoeften. Onder impuls van het gelanceerde transitieplan dementie wenst de overheid, en met haar de expertisecentra dementie, mee te bouwen aan een verdere professionalisering van de zorgsector. Dat is broodnodig gezien 70% van de mensen met dementie thuis wonen, al dan niet samen met een mantelzorger. Om hieraan tegemoet te komen, erkende de Vlaamse overheid het Vlaamse expertisecentrum dementie en de regionale centra als haar partnerorganisaties. Dat betekent dat onze organisaties mee in de cockpit zitten als het gaat om het uittekenen van het toekomstige dementiebeleid. Dankzij onze talrijk opgeleide referentiepersonen dementie en de start van de overlegplatforms in de regio's waar deze nog niet actief waren, houden we de vinger aan de pols bij professionele hulpverleners. Onze samenwerking met de patiëntenorganisatie Alzheimer Liga Vlaanderen werd eveneens verder uitgebouwd, niet in het minst bij de ontwikkeling van het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' en de opmaak van de Vlaamse kennisagenda voor hoger onderwijs en universiteit. Het was en is onze ambitie om in Vlaanderen, samen met onze regionale centra verdere voren te trekken in het dementie-veld opdat de persoon met dementie en zijn betekenisvolle naasten zich beluisterd en gewaardeerd voelen. Dit is voor ons geen vrijblijvende opdracht, we zijn het aan onze huidige en toekomstige generaties verplicht zolang dementie bij een belangrijk deel van onze verouderende bevolking voorkomt. Wij blijven werken aan een dementievriendelijke samenleving waarbij eenieder kan rekenen op de expertisecentra dementie als een adequate partner. We zijn ervan overtuigd dat u deze dynamiek in het voorliggende jaarverslag terugvindt.

© foto: Stefan Dewickere

Jurn Verschraegen
directeur

Wino Baeckelandt
voorzitter

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8 | B-2018 Antwerpen
info@dementie.be | t/f +32 (0)70 224 777

www.dementie.be | www.omgaanmetdementie.be | www.onthoumens.be | www.jongdementie.info

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw werd vanuit een reeds bestaande feitelijke structuur opgericht op 17 december 2007 en onderschrijft, samen met de regionale expertisecentra, volgende visie en missie.

1 | Missie en visie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de negen regionale expertisecentra dementie willen dementie in de samenleving op de agenda plaatsen om de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun omgeving te behouden en te verbeteren. Wij doen dit door het samenbrengen en uitbouwen van expertise, in samenwerking met andere actoren in het werkveld.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale expertisecentra dementie willen onder meer:

- ① Op vraag, personen met dementie en hun omgeving, een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plaats terecht komt. Wij willen voor personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit mogelijk maken. We zijn betrokken bij de talrijke praatcafés dementie in Vlaanderen en stimuleren de uitbouw van ‘dementievriendelijke gemeenten’, samen met diverse partners. Zo willen we personen met dementie en hun mantelzorgers de plaats geven die ze verdienen: te midden van een warme samenleving en niet in de marge!
- ② Deskundigheid rond dementie verhogen door een rijk infoaanbod voor de zorgsector. We willen de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren zodat iedereen op zijn/haar vragen een deskundig antwoord krijgt.
- ③ Via een breed en toegankelijk aanbod van publicaties en vormingspakketten wetenschappelijke informatie vertalen naar de dagelijkse zorgpraktijk van professionele hulpverleners en families.

- ④ De beeldvorming over dementie nuanceren en zo het taboe rond de aandoening de wereld uit helpen door de coördinatie van de campagne ‘Vergeet Dementie. Onthou Mens’ van de Vlaamse overheid en permanente sensibilisering op maat van diverse doelgroepen.
- ⑤ Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector zodat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse kennis kunnen delen.
- ⑥ Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin zodat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren. Bovendien zijn onze regionale expertisecentra een permanent aanspreekpunt voor al wie met dementie te maken krijgt. Zij houden de vinger aan de pols op lokaal niveau. We willen mensen een luisterend oor bieden, perspectief geven, informatie op maat aanreiken en mee op weg helpen om zo lang mogelijk een kwaliteitsvol leven te leiden.

Erkenning

Sedert 9 mei werden de regionale expertisecentra dementie en het Vlaamse centrum gevat door het Vlaamse Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de regels voor de erkenning en de subsidiëring van partnerorganisaties ter uitvoering van artikel 68, § 1, van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009. Dit betekende meteen de verankering van de werkingen in het Woonzorgdecreet en het einde van het werken met convenanten.

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering

De leden van de Raad van Bestuur van de vzw zijn tevens eindverantwoordelijke binnen de organisatie die het regionaal expertisecentrum dementie vertegenwoordigt:

- Wino Baeckelandt (RECD Sophia)
- Griet Robberechts (RECD Memo)
- Bart Deltour (RECD Foton)
- Dirk Dhondt (RECD Paradox)
- Katrien Aerts (RECD Meander)
- Julien Mertens (RECD Contact)
- Stefaan Voet (RECD Tandem vzw)
- Lieve Van de Walle / Ellen Moermans (vanaf mei 2014), (RECD Orion)
- Julienne Wyns (RECD Broes)
- Alex Moens (enkel lid van de Algemene Vergadering)

In de loop van het jaar werd één nieuwe bestuurder verwelkomd. Mevrouw Lieve Van de Walle werd voor GasthuisZusters Antwerpen vzw vervangen door mevrouw Ellen Moermans, tevens eindverantwoordelijke voor de werking van het regionaal expertisecentrum dementie Orion in Wilrijk (zorgregio Antwerpen).

De Algemene Vergadering bestaat uit de leden van de Raad van Bestuur aangevuld met de heer Alex Moens. Het voorzitterschap van de Raad van Bestuur is in handen van de heer Wino Baeckelandt, tevens algemeen directeur van de Zorggroep Heilig-Hart in Kortrijk en eindverantwoordelijke van het regionaal expertisecentrum dementie Sophia in Kortrijk (zorgregio Kortrijk).

De Raad van Bestuur kwam samen op 17 en 28 februari, 27 mei, 12 september en 20 december. De Algemene Vergadering vond plaats op 27 mei.

De voorzitter van de vzw staat in permanent contact met de directeur. Onderstaande formele overlegmomenten staan in functie van afstemming en voorbereiding van de Raad van Bestuur door het dagelijks bestuur van de vzw.

a) Bureau

26 augustus, Gent

b) Kabinet en administratie Vlaamse Gemeenschap

Diverse vergaderingen in de loop van het jaar in functie van transitieplan en dossiervorming bij de evolutie van het Vlaams expertisecentrum dementie en de regionale expertisecentra dementie als partnerorganisaties.

c) Wallonië

Op 6 oktober was er een uitgebreid overleg met de Service Publique de Wallonie over de toekomstplannen van de Waalse Gemeenschap in het licht van de creatie van een Waals dementienetwerk en actieplan. Dit

overleg kaderde in een ruime verkenningsronde van de Waalse overheid die in de nieuwe legislatuur van start wenst te gaan met een gedragen dementieplan en de opstart van de nodige omkadering hiervoor.

Locatie en medewerkers

De kantoren van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw zijn gelegen op de derde verdieping van de Lokkaardstraat 8 in Antwerpen.

Volgende **medewerkers** zijn er actief:

- Dhr. Jurn Verschraegen, directeur - (38/38)
- Dhr. Patrick Verhaest, projectmedewerker in freelance statuut
- Prof. Jan Steyaert, PhD, wetenschappelijk medewerker (30,4/38)
- Mevr. Patricia Wildiers, VTO-medewerker (30,4/38)
- Mevr. Peggy Van Nerum, administratief medewerker (28/38)
- Dhr. Olivier Constant, communicatiemedewerker (38/38)

Jurn Verschraegen werd als expert benoemd binnen de Hoge Gezondheidsraad voor een mandaat van 6 jaar.

Vrijwilligersploeg:

- Mevrouw Marianne De Keyser (steun bij diverse projecten)
- Mevrouw Christianne Schmitt (documentatiecentrum)
- Mevrouw Nina Van Goeye (grafische vormgeving websites www.jongdementie.info en www.dementie.be)

Samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw

De Alzheimer Liga Vlaanderen is de natuurlijke partner van de expertisecentra dementie. Zo werd o.m. op de jaarlijkse Werelddag in het woonzorgcentrum De Regenboog in Zwijndrecht aandacht besteed aan het gezamenlijk project rond psycho-educatie. Verder stelden we een gezamenlijke kennisagenda op.

Op 7 januari werd een gezamenlijk overleg gehouden met het Familieplatform (Leuven).

In het voorjaar schreven we een bijdrage voor het jaarboek van Alzheimer Europe voor wat betreft de dementiezorg in Vlaanderen. De publicatie ervan volgde in het najaar.

Tijdens de langdurige afwezigheid van de directeur om gezondheidsredenen nam Jurn Verschraegen mee de belangen waar van de Liga, waar gewenst, dit in nauwe communicatie met de voorzitter van de patiëntenorganisatie.

Het jaarverslag rapporteert hieronder over de ondernomen acties uit het actieplan dat overgemaakt werd aan de Vlaamse administratie.

2 | Gerealiseerde activiteiten

Strategische doelstelling 1

Afstemming met de regionale expertisecentra dementie

Het opgestarte overlegorgaan met de regionale expertisecentra wordt gecontinueerd, zodat binnen de samenwerking met de regionale expertisecentra, de werking van de tien centra verder op elkaar worden afgestemd. Daarnaast worden vergaderingen met de medewerkers, de Raad van Bestuur en de Algemene Vergaderingen georganiseerd of bijgewoond.

Beoogde resultaat:

De negen regionale expertisecentra dementie en het Vlaams Expertisecentrum werken complementair aan elkaar. De functie van dementie-expert wordt in de basiswerking van elk regionaal expertisecentrum dementie opgenomen.

Het team van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw heeft zich over de beleidsplannen van de regionale expertisecentra dementie geïnformeerd en deze werden met elkaar afgestemd. Hierdoor konden wij komen tot een complementariteit aan de Vlaamse werking. Het is evenwel niet de bedoeling dat elk regionaal centrum een kopie is van een ander gelet op de regionale dynamiek en autonomie. De omgekeerde beweging (regionaal – Vlaams) gebeurde via het medewerkersoverleg en via het intranet op de website (sharepointapplicatie).

Overleg met tot doel de activiteiten van de regionale centra en het Vlaamse centrum op elkaar af te stemmen

De directeur nam hiertoe verder initiatief. De agendapunten werden bepaald op basis van de noodwendigheden en actualiteiten. Steeds wordt stilgestaan bij één of meerdere regionale projecten in functie van informatie- en kennisoverdracht en kennisdeling. Bijkomend is deze vergadering ook een leer- en inspiratieplek, niet in het minst voor de werking van het eigen regionale centrum.

Om de afstemming tussen de verschillende regionale expertisecentra dementie onderling en het Vlaamse expertisecentrum te stroomlijnen werd een coördinatie-overleg (COO) in het leven geroepen. Bijeenkomsten waren er op 10 oktober en 27 november. Elk regionaal centrum is hierin met één medewerker vertegenwoordigd. Dit COO vervangt het medewerkersoverleg dat nog plaatsvond op 24 februari, 1 en 2 juni.

Op 2 december werd een dementie-expertoverleg ("DemXpert"-overleg) gehouden.

De teammedewerkers ondersteunen elk op hun expertisecentrum domein de regionale expertisecentra vanuit een adviseerende rol, op hun vraag of pro-actief. Deze actie heeft geenszins een sturend karakter en wordt volbracht vanuit de complementariteit van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw met alle respect voor de regionale autonomie. Concreet informeert het Vlaamse centrum de regionale collega's voor zover er linken zijn met de regionale werking en wordt met hen afgestemd over de te volgen strategie of werkwijze. Doordat het Vlaamse expertisecentrum contacten onderhoudt met bovenlokale structuren en organisaties, wordt telkens getoetst welke contacten er op welk niveau gelegd werden in functie van een vlotte informatiedoorstroming. In de regel worden contacten met regionale partners steeds gecommuniceerd aan de regionale expertisecentra. Op 29 juli werden de nieuwe medewerkers ingeleid in de werking van de expertisecentra met een dagvullend informatief programma.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw faciliteert bij de inbouw van de dementie-expert in de regionale

expertisecentra dementie. Hierbij werd aan de Vlaamse overheid een functie-omschrijving (-kaart) bezorgd ter validering en evolueert men de inbreng van de expertise van het regionaal expertisecentrum dementie Foton naar een implementatie van de functie. De vergaderingen van het dementie-expertenoverleg worden samen met Foton voorbereid (14 november).

De inbouw van de functie van dementie-expert werd besproken binnen de raad van bestuur. Op het einde van 2014

beschikte elk regionaal expertisecentrum dementie over een eigen dementie-expert. Deze is beschikbaar voor de woonzorgactoren en voor rechtstreekse contacten met zorgvragers i.f.v. toeleiding naar zorgbegeleiding zoals beschreven in het transitieplan. Gezien de korte tijd van implementatie en de bijkomende aanwervingen die hiervoor moesten plaatsvinden, zal het vormings- en intervisietraject voor de experts pas van start gaan in 2015, dit onder begeleiding van de VTO-medewerker.

Strategische doelstelling 2

Ontwikkeling en verspreiding van wetenschappelijke expertise en innovatie

Het betreft het verwerven, bundelen, toegankelijk maken en verspreiden van beschikbare expertise, zijnde kennisontwikkeling, kennisuitdraging en kennisdoorstroming en in voorkomend geval het signaleren van onderzoeksthema's en goede praktijken.

Algemene acties

Expertise verwerven en bundelen door:

a. Deelname aan studiedagen en congressen;

Aan volgende studiedagen werd deelgenomen:

- **Als spreker:**

- Dag van de cultuureducatie, debat o.l.v. Maud Vanhauwaert, Antwerpen, 4 februari (J.V.)
- Wintermeeting BVGG, Oostende, 21 februari (P.V.)
- Innovate Dementia, Düsseldorf, 10 maart (J.S.)
- Site visit Innovate Dementia, Antwerpen, 12 maart (J.S. & J.V.)
- Samen de dementiezorg van morgen ontwikkelen, Eindhoven, 27 maart (J.S.)
- Studievoormiddag overlegplatforms West-Vlaanderen, 4 april (J.V.)
- Studiedag Dagverzorgingscentra Limburg, Hasselt, Brugge, 4 april (P.V.)
- Research Seminar 'Architectural design meets people with dementia' van LUCAS en Aïda, KU Leuven, 7 april (P.V.)
- Studievoormiddag SEL Mechelen, 24 april (J.V.)
- Tagung Architektur für Menschen mit Demenz, Dresden, 22 mei (P.V.)
- Studiedag SEL Amberes, Antwerpen, 12 juni (J.V.)
- Studiedag Intimiteit en seksualiteit, Leuven, 18 september (J.V.)

- Studiedag 'les centres d'expertise de la démence en Flandre: d'un projet à un centre reconnu par les autorités flamandes'. Lezing bij Le Bien Vieillir op 22 september in Namur (J.V.)
- Studiedag Lerend vermogen, Familiehulp, Heusden-Zolder, 25 september (J.V.)
- Bezoekendag VVSG, Kortrijk – Roeselare, 1 oktober (P.V.)
- Moderne Dementiezorg, over transitieplan en overheidsbeleid dementie, Nieuwegein, 24 november (J.V.)
- Co-referaat bij 2de Els Borst lezing, Nederlandse gezondheidsraad, Den Haag, 27 november (J.S.)
- Studievoormiddag BeDeCo, over psycho-educatie, Brussel, 6 december (J.V.)
- Masterclass dementievriendelijke campagnestrategie, Steenbergen, 24 september (O.C.)
- Studiedag Dementie met een kroontje – ZorgSaam, Wijgmaal, 10 oktober (P.V.)
- Lezing 'Genuanceerde beeldvorming dementie' + inleiding film 'Feel My Love' op Brabantse Kennisdag Dementie, Tilburg, 27 november (O.C.)
- Begeleiding workshop 'Kunst en dementie' en groeps gesprek 'Organisatiestructuur en projecten dementievriendelijke gemeenten' op Interregionale Werkconferentie Dementievriendelijke Gemeenten, Waalwijk, 15 mei (O.C.)

- Begeleiding workshop ‘Vraag zoekt antwoord – innoverende (online) vrijwilligerswerving’ en brainstorm ‘Verduurzaming dementievriendelijke netwerken’ op Interregionale Werkconferentie Dementievriendelijke Gemeenten, Oisterwijk, 6 november (O.V.)

- **Als deelnemer:**

- Meet me at MHKA, Antwerpen, 14 maart (J.V.)
- Studiedag intimiteit en seksualiteit, Leuven, 18 september (P.W.)
- Symposium Downsyndroom, ‘ontwikkelingsondersteuning van kinderen en volwassenen met Downsyndroom’, 20 maart, Antwerpen (P.W.)
- Het ABC van het geheugen, Antwerpen, 2 oktober (P.W.)
- Congres Moderne Dementiezorg, Nieuwegein, 24 november (P.W. & O.C. & J.S.)
- DVG-Lab ‘Dementievriendelijke Communicatie’, Steenbergen, 23 juni (O.C.)
- Congres Medicine 2.0, Malaga, 8-10 oktober (O.C.)
- Vroegtijdige zorgplanning, Brussel, 5 december (J.S.)

b. Tekstueel en audiovisueel materiaal verzamelen, ordenen en desgevallend aanmaken.

- Verstevigen van het expertisedomein in functie van de ondersteuning van de kennis inzake dementie-expertise in de regionale expertisecentra dementie vond plaats via een tweedaagse kennisopbouw op 1 en 2 juni in samenwerking met het Interreg IV-b-programma Innovate Dementia en de universiteit Antwerpen;
- Signaleren en aanbrengen van onderzoeksthema’s via de opmaak van een kennisagenda dementie voor onderwijs (hogescholen en universiteiten), met het oog op verspreiding in 2015. Hiertoe werden twee focusgroepen georganiseerd: op 20 oktober bij de Alzheimer Liga Vlaanderen (doelgroep mantelzorgers, familiegroepen) en op 3 november bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (doelgroep: professionals).

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw volgt de ontwikkelingen op vlak van (niet- medisch-farmacologisch) wetenschappelijk onderzoek en innovatie op door deelname aan wetenschappelijke projecten, sessies, studies en het opvolgen van Vlaams, nationaal en internationaal onderzoek. De verspreiding hiervan gebeurt via de website, het intranet en binnen het Vlaams documentatiecentrum dementie.

In de nieuwsbrief van dementie.be wordt tweemaandelijks een recensie van een onderzoeker of recente publicatie over dementie(zorg) opgenomen.

Verder bouwden we verder aan samenwerking met diverse hogescholen, vaak in het kader van een eindwerk of masterscriptie. Kwamen o.m. in beeld: de AP-hogeschool, de Erasmushogeschool, HU Brussel, Thomas Morehogeschool, de Karel de Grote Hogeschool, de UCLL (voorheen KhLim), Vives, HOWEST, de Arteveldehogeschool, de universiteit Leuven (via LUCAS) en universiteit Antwerpen.

Het Vlaams expertisecentrum maakt deel uit van de adviesraad van CRETECS, het expertisecentrum zorgtechnologie, in de schoot van de Vives-hogeschool. Op 30 april werd met hen samengewerkt bij een jureringsopdracht voor studenten verpleegkunde en technologie. Op 9 december werd geparticipeerd aan de adviesraad.

Er was een representatie van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen bij ProF in Poperinge ter gelegenheid van de ProF-tweedaagse op 5 september.

c. Opbouwen en onderhouden van nauwe contacten met buitenlandse experts via:

- deelname aan de werkzaamheden van de North Sea Dementia Group. De wetenschappelijk medewerker en de directeur namen deel aan de 14de conferentie, die plaats vond in Dijon van 14-16 mei 2014. Op deze bijeenkomst werden o.m. de ontwikkelingen rond het Vlaamse dementiebeleid en ons psychoeducatieinitiatief in de verf gezet.

- Alzheimer Europe via de schriftelijke inbreng van kennis rond het aanbod qua diagnostiek en opvolging van personen met dementie. Ook werd gefocust op het hele dementie-traject en de aard van de verschillende voorzieningen.

d. Bijdragen aan de ontwikkeling van expertise als lid van externe stuurgroepen en adviescommissies bij Vlaamse, nationale of internationale onderzoeken, onderzoekscentra of expertgroepen.

- **VONK3 (empowerment, inclusie, technologie)**

VONK3 is een onderzoeksgroep van de Thomas More hogeschool. Vonk3 richt zich op praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek dat sociale inclusie en empowerment van ouderen, in al hun diversiteit, bevordert. Vanuit ECD-Vlaanderen nemen we sinds dit jaar deel aan de externe gebruikerscommissie van VONK3. We namen deel aan de vergadering van 25 november 2014.

- **FTD Expertgroep Nederland – Vlaanderen**

Deelname aan de informatie-uitwisseling via e-mail.

- **FLIECE (onderzoeksproject van VUB, UGent en LUCAS omtrent levenseinde en ACP)**

Door ziekte waren we verhinderd deel te nemen aan de werkzaamheden van de begeleidingscommissie (25 september).

- **Belgian Dementia Council vzw (BeDeCo)**

Deelname aan de vergadering van deze groep artsen-specialisten: 12 februari, 25 juni en 1 oktober.

- **Dementia Care Mapping België**

Dementia Care Mapping is een methodiek ontwikkeld door de Engelse Professor Tom Kitwood met als doel: het evalueren en verbeteren van een kwaliteitsvolle zorg voor personen met dementie. Kitwood omschreef DCM als: "a serious attempt to take the standpoint of the person with dementia, using a combination of empathy and observational skill". De methode kijkt vooral naar het effect van het handelen van de zorgverlener op de persoon met dementie. Tom Kitwood was één van de medestichters van de Bradford Dementia Group. Na zijn dood werd deze

methodiek verder ontwikkeld aan de Bradford University. De toepassing van DCM is inmiddels wereldwijd verspreid. Sinds februari 2007 is ook België toegetreten tot de internationale groep van gebruikers van Dementia Care Mapping. Het Expertisecentrum Dementie is lid van de stuurgroep DCM.

Er werden twee vormingscycli georganiseerd voor professionals in de zorg van personen met dementie: één voor leidinggevenden en één vierdaagse opleiding in Brugge (4-7 november). De strategische leiding ligt in handen van Anahata vzw. Jurn Verschraegen groeide door naar 'apprentice trainer' en verkende samen met de leading partner de mogelijkheden om het thuiszorginstrument te kunnen testen. Dit leidde uiteindelijk tot een contact met een thesisstudent die dit onderwerp verder zal rijp maken voor een toepassing in de Vlaamse thuiszorg.

- **LicaLab**

LiCalab is gecreëerd om ouderen langer zelfstandig of ondersteund thuis te laten wonen. Nieuwe diensten en producten die kleine en grote problemen van oudere mensen oplossen, maken dit makkelijker. In LiCalab worden deze innovaties van bedrijven of zorgorganisaties getest door echte gebruikers. Zo kunnen er betere producten en diensten ontwikkeld worden en draagt LiCalab bij aan het realiseren van een betere levenskwaliteit van ouderen en zorgbehoevenden. Vanuit ECD-Vlaanderen nemen we deel aan de externe gebruikerscommissie van Licalab. We namen deel aan de vergadering van 23 september 2014 en hadden een apart bilateraal overleg op 28 maart 2014.

- **TETRA-project P-Wearables**

Het TETRA-project P-wearables, een samenwerking tussen Erasmushogeschool Brussel en Hogeschool PXL, onderzoekt de intelligente integratie van programmable wearables in leef- en werkomgeving. Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen maakt deel uit van de adviserende gebruikersgroep, met specifieke focus op de mogelijke toepassingen voor mensen met dementie en bij uitbreiding de (ouderen)zorg.

• Hoge Gezondheidsraad

Actieve deelname aan de opmaak van een advies voor de minister van Volksgezondheid. Meer specifiek focust dit advies op de implementatie van de Alcove-aanbevelingen (Alzheimer Cooperatives Valuation in Europe) betreffende epidemiologische data over dementie, de diagnose, gedragsproblemen en de rechten, autonomie en waardigheid van personen met dementie, inclusief de risico's van neuroleptica. Er was een bijeenkomst op 27 februari en het expertisecentrum schreef mee aan de aanbevelingen o.m. rond zorgdiagnostiek en monitoring.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen legde zich in 2014 toe op de ondersteuning van personen met dementie in de thuissituatie. Hierbij werd een psycho-educatieprogramma 'Dementie en nu' ontwikkeld in partnerschap met de Vlaamse Alzheimer Liga vzw en in samenwerking met het regionaal expertisecentrum dementie Contact (Limburg), groep LITP en enkele mantelzorgers en professionele hulpverleners. Ook deze opdracht werd gerealiseerd in het kader van het Innovate Dementia-project.

Volgende stappen werden gezet:

- Afwerking van de verschillende modules psycho-educatie (volgens tijdstabel in transitieplan 'Dementiekundige basiszorg inclusief zorgbegeleiding in het natuurlijk thuismilieu'), door auteurs Els Dammekens en prof. dr. Christophe Lafosse
- Realisatie van de powerpointpresentaties en de begeleidende map voor de coaches, begeleidende ringetjesmap voor de mantelzorgers
- Eerste train the trainer op 30 januari, start met een proeftraject i.s.m. LUCAS (kwalitatieve studie), Domino vzw en het RECD Paradox. Deze studie werd op het einde van de zomer opgeleverd. Er was eveneens overleg met relevante partners i.f.v. implementatie (stakeholders, waaronder de Christelijke Mutualiteit)

- Organisatie van drie voorlichtingsmiddagen samen met de Vlaamse Alzheimer Liga vzw in Hasselt (9 mei), Antwerpen (16 mei) en Gent (23 mei). Lesgevers waren Els Dammekens, Hilde Lamers en Jurn Verschraegen.
- Organisatie van een train de trainer opleiding: 11 september (Leuven) en twee train de trainer in service opleidingen voor de Christelijke Mutualiteit (2 en 11 december).
- Communicatie over het programma via de nieuwsbrief en via de LOK-groepen geriatrie in Sint-Agatha-Berchem (18 september)
- Start van eerste uitlijning www.dementieennu.info

Architectuur en dementie

Initiatieven inzake dementievriendelijke architectuur: advies en consult voor woonzorgcentra en bij uitbreiding ziekenhuizen en thuissituaties. Er werden consultgesprekken gevoerd omtrent acht nieuwbouwprojecten en vier verbouwings- en renovatieprojecten.

- a) Opname van de thematiek in het vormings-, opleidings- en trainingsaanbod (zie 3.2.). Er werd voorzien in twee studiedagen en een keuzedag binnen de opleiding tot referentiepersoon dementie. Tevens vonden twee workshops plaats omtrent verbouwing en inrichting.
- b) Bijdrage op de Wintermeeting van de BVGG: Natuurbeleving in en om het woonzorgcentrum, Oostende
- c) Bijdrage op de Studiedag Dagverzorgingscentra Limburg, Hasselt op 4 april
- d) Deelname aan het Research Seminar 'Architectural design meets people with dementia' van LUCAS en Aïda, KU Leuven op 7 april
- d) Vorming aan de zorgteams van WZC Den Olm te Bonheiden (13 mei)
- e) Bijdrage aan de organisatie van congres Tagung Architektur für Menschen mit Demenz te Dresden op 22 mei. Verzorgen van twee lezingen op dit congres te Dresden (inleiding omtrent principes van dementievriendelijk bouwen en inrichten en een schets van de Vlaamse situatie).
- f) Bijdrage aan organisatie van en verzorgen van inleiding op de bezoekendag van VVSG, Kortrijk – Roeselare op 1 oktober
- g) Bijdrage aan de Familiegroep van Alzheimer Liga te Mol, op 2 oktober.

Tevens werden twee publicaties omtrent het thema verzorgd.

- a) Bijdrage aan het boek van het congres te Dresden op 22 mei: Verhaest, P. (2014). Demenzfreundliche Wohnungsbau: Die physische Dimension bei der Unterstützung

psychosozialen Wohlbefindens. In: Marquardt, G. & Viehweger, A. *Architektur für Menschen mit Demenz: Planungsgrundlagen, Praxisbeispiele und zukünftige Herausforderungen*. Dresden: Technische Universität und VSWG, pp. 18-33.

b) Bijdrage aan het jaarboek Ergotherapie:

Verhaest, P. (2014). Vormgeven aan een dementievriendelijke woonomgeving: inrichting als hefboom voor kwaliteit van leven. In: Vlaams Ergotherapeutenverbond vzw en Wilfried Van Handenhoven (red.) *Jaarboek ergotherapie 2014*. Leuven: Acco, pp. 129-140.

We stellen vast dat in opleidingen ergotherapie dementievriendelijke woonomgeving regelmatig als thema voor de bachelorproeven wordt opgenomen. We verleenden advies en informatie op vraag van enkele van deze bachelorstudenten en namen deel aan de jury van een van deze bachelorproeven.

Verder werd er advies gegeven aan privépersonen die in Wijnegem met een kleinschalig concept voor mensen met beginnende dementie wens te starten.

Innovate Dementia

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werd in 2013 partner van het Innovate Dementia project. Het Innovate Dementia project is erop gericht innovatie en werkgelegenheid te bevorderen door het versterken van de internationale samenwerking. Innovatieve, duurzame oplossingen worden ontwikkeld en getest in Living-Labs waarbij rekening gehouden wordt met de sociaaleconomische uitdagingen die samenhangen met vergrijzing en dementie.

Het Innovate Dementia project is opgezet met acht partners uit de Noord-West Europese regio. Brainport Development uit Eindhoven is de Lead Partner van het project. Het project loopt tot zomer 2015.

Jongdementie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw werkt inhoudelijk en sensibiliserend rond het thema jongdementie. De werkgroep jongdementie kwam op 26 maart en op 27 november bijeen onder voorzitterschap van het Vlaams expertisecentrum dementie. Informatie en expertise wordt binnen de google-group verspreid.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen was aanwezig op de academische zitting en de opening van het nieuwe centrum jongdementie in Eeklo (WZC Sint-Elisabeth) op 25 april.

Twee nieuwe initiatieven informeerden zich bij het Vlaams expertisecentrum: Gasthuiszusters Antwerpen en Ons Zorgnetwerk in Dessel (30 juli) rond dagverzorging voor mensen met jongdementie. Studente Lore Vanhee maakte een overzicht van de dienstverlening jongdementie.

Er werd samen met RECD Memo een nieuwe website uitgebouwd www.jongdementie.info. Bijkomende partners zijn de Alzheimer Liga Vlaanderen en het Alzheimercentrum Limburg (NL).

We ondersteunden zowel praktisch als inhoudelijk de studiedag 'dementie op jonge leeftijd' (organisatie provinciebestuur Vlaams-Brabant, RECD Memo en het Vlaams expertisecentrum dementie) op 21 mei.

Het boek 'Dementie op jonge leeftijd' werd daar ook meteen voorgesteld, samen met de lancering van de website in aanwezigheid van de gedeputeerde van Welzijn. Wij schreven een hoofdstuk rond financiële en sociale aspecten in het nieuwe boek.

Verder verkenden we met Te Gek, Vumc Amsterdam en UZ Gasthuisberg

de mogelijkheden om te komen tot een grootschalige sensibiliserende actie jongdementie (i.f.v. sponsoring en media-aandacht) in 2015.

Op 28 januari ging tenslotte de opleiding jongdementie van start in de Vives Hogeschool (zie ook bij RECD Sophia). Men organiseerde een persconferentie en de lokale media hadden nogal wat aandacht voor het initiatief. Jurn Verschraegen zakte af naar Roeselare om zowel de in- als de uitleiding van de vierdaagse opleiding te verzorgen. Tijdens het regionale nieuws op radio 2 Oost-Vlaanderen werd op 22 september toelichting gegeven bij de verdere verspreiding van de opleidingen bij de Arteveldehogeschool in Gent.

Dementie en muziek

'De stem van het geheugen' werd verdergezet. Er werd vooral onder impuls van Koor&Stem verder gewerkt aan een opschaling van het project, samen met House of Music. Binnen de partner Koor&Stem werd Frieda Wyns aangeworven om het traject naar een zelfstandige vzw uit te bouwen. Een webplatform werd gecreeërd voor de stakeholders (Basecamp). Tenslotte werd een heel strategisch en operationeel plan rond de verdere uitbouw voorgelegd aan de Innovatiefabriek.

Vroegtijdige zorgplanning

Er werd een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een richtlijn rond vroegtijdige zorgplanning en dementie en er werd onderzocht hoe deze richtlijn kan worden vertaald

naar de zorgpraktijk van (huis)artsen in samenwerking met de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw.

In 2014 namen we deel aan vergaderingen rondom deze richtlijn op 18 maart, 7 mei, 20 augustus, 26 november en 18 december.

Kennisknooppunt kleinschalig genormaliseerd wonen

Het Vlaamse expertisecentrum had een actieve inbreng bij het kennisknooppunt kleinschalig genormaliseerd wonen en is eindverantwoordelijke van de website: www.kleinschaligwonen.be.

De groep besliste om in 2016 een studiereis te organiseren en kwam samen op 7 maart in WZC Lichtendal (Kortrijk) en in WZC Den Olm (Bonheiden) op 21 november.

Strategische doelstelling 3 Deskundigheidsbevordering

Hiermee beogen we de professionalisering van de gezondheids- en welzijnssector en het verhogen en/of weerbaarder maken van de mantelzorgers, professionele medewerkers en vrijwilligers door middel van het uitbouwen van een vormingsprogramma dementie voor Vlaanderen in functie van de vastgestelde noden. Het transitieplan is hierin richtinggevend.

Algemene acties:

- Opmaak en organisatie van een eigen vormings- en opleidingsaanbod dementie;
- Faciliteren van de vorming voor dementie-experten;
- Opmaken van vormings- en opleidingspakketten (waarin onder meer het 'train-de-trainer'-principe kan worden gehanteerd);
- Faciliteren van de regionale vormingsactiviteiten;
- Organisatie en coördinatie van opleiding en permanente vorming voor de medewerkers van de regionale expertisecentra.
- Volgende opleidingen worden door het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw uitgewerkt en ter beschikking gesteld van de woonzorgactoren uit het woonzorgdecreet die dit willen integreren in hun dagelijkse werking:
 - Workshop psycho-educatie voor mantelzorgers van thuiswonende personen met dementie (zie eerdere algemene acties bij strategische doelstelling 2)
 - Opleiding dementiekundige zorgverlener

- Opleiding dementiekundige zorgverlener, werkzaam in de ziekenfondsen
- Opleiding referentiepersoon in de thuiszorg (integratie module in bestaande opleiding).

Nieuwe of vernieuwde vormingsinitiatieven in het kader van het transitieplan

Psycho-educatie 'Dementie en nU'

We startten dit jaar met de uitbouw van een heel traject rond psycho-educatie.

Gezien dit vandaag niet gestructureerd in Vlaanderen wordt aangeboden, wensten wij hierin verandering te brengen vanuit de wetenschap dat psycho-educatie, als evidence based interventie, voor de thuiswonende mantelzorgers de draagkracht kan ondersteunen en de draaglast vermindert. Voor de opmaak van de pakketten werd samengewerkt met prof. Christophe Lafosse en met mevrouw Els Dammekens. Het geheel werd gedragen door het Vlaams expertisecentrum dementie en de Alzheimer

Liga Vlaanderen. Het pakket bestaat uit een deel voor de mantelzorger, een deel voor de trainer met een digitale usb-stick met de powerpointpresentaties erop. Dit pakket werd gescreend door diverse mede-lezers uit verschillende settings: ziekenhuis, geheugenkliniek, woonzorgcentrum, dagverzorging, partners van personen met (jong)dementie, regionale expertisecentra dementie (in het bijzonder het Limburgse expertisecentrum dementie Contact), enz. Ook werd in samenwerking met LUCAS werk gemaakt van een opzet tot wetenschappelijk onderzoek. We organiseerden 3 train de trainers (waarvan 2 in service) waarin we het gehele pakket en de werkvormen presenteerden.

In 2014 werden **46 trainers** opgeleid.

Dementiekundige basiszorgverlener

In navolging van het transitieplan zetten we in 2014 de eerste bakens van de opleiding dementiekundige zorgverlener uit.

ECD Vlaanderen ontwikkelde een map voor de trainers en een map voor de cursisten. We stelden, op aanraden van Robert Geeraert (directeur van de Vlaamse Vereniging Diensten voor Gezinszorg), een klankbordgroep samen met vertegenwoordigers uit de sector van de woonzorgactoren. San Cooreman (Familiehulp), Filip Demortier (Familiezorg Oost-Vlaanderen), Claire Meire (Familiezorg West-Vlaanderen en RECD en thuisbegeleidingsdienst Foton), Leen Peeters (VWSG), Ingrid Rollé (Solidariteit voor het Gezin), Kathleen Frits (Familiehulp), Ellen Meersmans (Familiehulp), Linda Luyts (Gezinszorg Villers vzw) en Angelique Van den Neste (Thuishulp vzw) namen deel aan de klankbordgroep. We kwamen drie maal samen (3 januari, 27 mei en 4 september) om de inhoud en methodieken van de opleiding te bepalen. De leden van de klankbordgroep lazen ook delen van de cursus na.

In de opleiding dementiekundige basiszorgverlener worden volgende thema's belicht (basis: beschrijving transitieplan en overleg met de sector):

- ziektebeelden dementie: symptomen, diagnose, evolutie
- beleving van dementie: belevingsbeelden, basisbehoeften van de persoon met dementie, zinvolle tijdsbesteding
- praktische oefeningen omtrent omgang en communicatie en belevingsgerichte zorg
- moeilijk hanteerbaar gedrag
- woonomgeving van de persoon met dementie
- draagkracht en draaglast van de mantelzorger
- coachen van mantelzorgers, medewerkers in het omgaan met de persoon met dementie
- het belang van een genuanceerde beeldvorming.

Dementiekundige basiszorgverlener, werkzaam in de ziekenfondsen

We volgden een gelijkaardig pad voor de opleiding dementiekundige basiszorgverlener, werkzaam in de ziekenfondsen. Er werd een klankbordgroep samengesteld met vertegenwoordigers van de verschillende ziekenfondsen. Iris Janssens (CM), Nancy Brocken en Nicolas De Vos (SocMut), Annemie Coëme en Dominique Buytaert (Onafhankelijke ziekenfondsen), Laura De Brandt (Liberale Mutualiteit) en Veronique Van Moer (Neutraal Ziekenfonds) namen delen aan deze werkgroep. We kwamen in 2014 drie maal (19 maart, 25 juni en 20 november) samen om de inhoud, werkwijze en format van deze opleiding te bepalen.

In de opleiding dementiekundige basiszorgverlener, werkzaam in de ziekenfondsen, in complexe situaties worden volgende thema's belicht (basis: beschrijving transitieplan en overleg met de sector):

- omschrijving, prevalentie, diagnose en behandeling van dementie
- beleving van de persoon met dementie: evolutie, besef, lerend vermogen, enz.
- beleving van de familie
- beleving van de hulpverlener
- draagkracht en draaglast van de mantelzorger
- ondersteunen en versterken van de draagkracht van de mantelzorger
- sociale kaart
- juridische aspecten
- het belang van een genuanceerde beeldvorming.

De opleiding referentiepersoon dementie, vanaf het najaar 2014 expliciet ook voor de woonzorgactoren

De opleiding tot *Referentiepersoon Dementie* vond in 2014 maar liefst **6** maal plaats: in het voorjaar in Brugge, Gent, Mechelen en Asse en in het najaar in Brussel en in Malle.

De doelgroep van de opleiding werd ter navolging van het transitieplan verruimd naar de woonzorgactoren. Sedert september 2014 bestaat de groep cursisten uit hulpverleners uit de residentiële, semi-residentiële en ambulante sector.

In totaal studeerden **142** professionele hulpverleners, werkzaam in diverse sectoren, in 2014 af als **referentiepersoon dementie**, waarvan 97 in het voorjaar en 45 in het najaar 2014.

Kwantitatief kenden deze opleidingen een enorm succes. Kwalitatief bleven en blijven we sleutelen aan een hoogstaande opleiding waarbij we de lat hoog leggen voor de docenten, maar ook voor de cursisten.

Open vormingsaanbod

Het open vormingsaanbod wordt opgemaakt door de VTO-werkgroep, samengesteld uit de VTO-medewerkers van de regionale expertisecentra dementie en voorgezeten door de VTO-medewerker van het Vlaamse expertisecentrum dementie.

In 2014 realiseerden we in totaal in open aanbod:

- 6 opleidingen tot referentiepersoon dementie (cfr. supra)
- 5 opleidingen (meerdaagse vormingen)
- 8 studiedagen
- 6 workshops
- 2 praktijkmodules architectuur.

Een overzicht van de behandelde thema's:

- Dementievriendelijke woonomgeving (*) Hasselt – 04/04
- Dementievriendelijke woonomgeving (*) Dendermonde – 28/11
- Praktijkmodule architectuur Antwerpen – 20/03
- Praktijkmodule architectuur Antwerpen – 26/09
- Onderdompeling in de wereld van dementie (*) Roeselare – 18/09
- Het gebruik van DCM in woonzorgvoorzieningen Mechelen – 03/04
- Basisopleiding DCM Brugge – 04/11 e.v.
- Dementie bij personen met een verstandelijke beperking Hasselt – 30/01 e.v.
- Workshop 'Familiegroepen begeleiden' (*) Hasselt – 20/02
- Persoonsgerichte zorg (*) Dendermonde – 04/04 e.v.
- Workshop 'als eten een zorg wordt' (*) Asse – 11/02
- Workshop 'als eten een zorg wordt' (*) Hasselt – 25/04
- Workshop 'les geven over dementie in het onderwijs' Malle – 06/02
- Workshop 'les geven over dementie in het onderwijs' Roeselare – 21/10

- Referentiepersoon dementie met slagkracht (*) Brugge – 15/05 e.v.
- Prikkelarme comfortzorg (*) Leuven – 08/12

We ontwikkelden tevens enkele nieuwe vormingen:

- Workshop 'werken met muziek' (*) Mol – 20/02
- Workshop 'werken met muziek' (*) Mechelen – 23/10
- De rol van de kinesist (*) Brugge – 20/03
- Validation (*) Leuven – 24/03
- Basale stimulatie (*) Dendermonde – 04/12

De vormingen, aangeduid met een sterretje (*), waren volzet.

Vormingen op vraag van het Sociaal Fonds (Fe-Bi)

Met het Sociaal Fonds (Fe-Bi) werd uitvoering gegeven aan de overeenkomst afgesloten in functie van vorming voor basiswerkers in de niet-openbare woonzorgcentra.

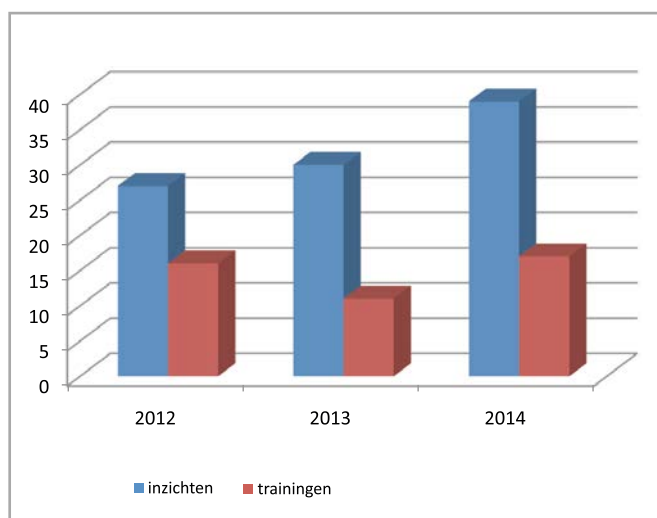
Er zijn 2 vormingen afgesproken:

- inzicht in dementie: 1 dag
- training in het omgaan met personen met dementie: 3,5 dag.

De aanvragen voor de vormingen in huis vanuit Fe-Bi stegen aanzienlijk:

- in 2012: 27 inzichten en 16 trainingen
- in 2013: 30 inzichten en 11 trainingen
- in 2014: 39 inzichten en 17 trainingen.

De inzichten stegen met 30 % en de trainingen met 55 %.

Vormingen op maat

Christelijke Mutualiteit

De landsbond van de Christelijke Mutualiteit wenste inzake “dementievriendelijke basiszorg” in het basis-opleidingsaanbod voor maatschappelijk werkers een verplichte module omtrent dementie op te nemen. Men vroeg ons een tweedaagse vorming uit te werken voor de **beginnende** maatschappelijk werkers. In 2014 hebben we (evenals in 2013) tweejaarlijks een tweedaagse voor beginnende

maatschappelijk werkers gerealiseerd (één in Antwerpen en één in Gent).

Vanuit dezelfde organisatie was er ook vraag naar uitgewerkte pakketten voor de **gevorderde** maatschappelijk werkers. In overleg met de CM sleutelden we aan de inhoud van de pakketten. De inhoud van de oude pakketten 1 en 2 werd samengevoegd en dit resulteerde in een opleiding van 16 uur voor de ervaren maatschappelijk werkers. (Zie tabellen hieronder).

Pakket	Inhoud	Vanaf 2014	Duur
Pakket 1	omschrijving, diagnostiek en behandeling van dementie	} Samen pakket 1	4 uur
Pakket 2	beleving van dementie bij de persoon zelf met o.a. NIEUWE inzichten ivm zelfbesef, ziekte-inzicht		
Pakket 3	beleving van de familie van de persoon met dementie met de 9 strategieën van Huub Bijssen	Pakket 2	4 uur
Pakket 4	dementie in de bredere maatschappelijke context: sociale kaart, juridische aspecten en ethiek	Pakket 3	4 uur
Pakket 5	aanzetten tot omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag in de thuissituatie	Pakket 4	4 uur

Verbond en adres	Pakket	Datum	Aantal deelnemers	Lesgever
CM Brugge Oude Burg 19 8000 Brugge	Pakket 1	23/01/2014	18	Claire Meire
	Pakket 2	11/03/2014	18	Claire Meire
	Pakket 3	11/03/2014	18	Claire Meire
	Pakket 4	15/05/2014	18	Stefanie Meeuws
CM Oostende Ieperstraat 12 8400 Oostende	Pakket 1	2013		
	Pakket 2	2013		
	Pakket 4	27/02/2014	16	Claire Meire
	Pakket 5	17/04/2014	17	Stefanie Meeuws
Sint-Michielsbond Haachtse-steenweg 1805 1130 Haren	Pakket 1	2013		
	Pakket 3	28/01/2014	10	Jasmijn Driegelinck
	Pakket 5	25/02/2014	14	Jasmijn Driegelinck
CM Leuven Koning Leopold I-straat 34 3000 Leuven	Pakket 1	03/06/2014	18	Hilde Vanderlinden
	Pakket 2	05/06/2014	18	Stefanie Meeuws
	Pakket 4	05/06/2014	18	Stefanie Meeuws

Verbond en adres	Pakket	Datum	Aantal deelnemers	Lesgever
CM Roeselare-Tielt Beversesteenweg 35 8800 Roeselare	Pakket 1	27/11/2014	12	Stefanie Meeuws
	Pakket 2	04/12/2014	12	Stefanie Meeuws
	Pakket 3	27/01/2015		Stefanie Meeuws
	Pakket 4	03/02/2015		Stefanie Meeuws
CM Leuven Koning Leopold I-straat 34 3000 Leuven	Deel 2 van het oude pakket 1 (beleving)	18/12/2014	18	Katja Van Goethem
	Pakket 3 (dementie in de bredere maatschappelijke context)	18/12/2014	18	Katja Van Goethem

CM Turnhout Maatschappelijk Werk CM regio Mechelen-Turnhout Korte Begijnenstraat 22 2300 Turnhout	Pakket 1	27/11/2014	15	Karolien Verschuieren
	Pakket 2	27/11/2014	15	Karolien Verschuieren
	Pakket 3	26/01/2015		Karolien Verschuieren
	Pakket 4	26/01/2015		Karolien Verschuieren
CM Mechelen Maatschappelijk Werk CM regio Mechelen-Turnhout Korte Begijnenstraat 22 2300 Turnhout	Pakket 1	24/11/2014	22	Herman Wauters
	Pakket 2	24/11/2014	22	Herman Wauters
	Pakket 3	11/12/2014	22	Herman Wauters
	Pakket 4	11/12/2014	22	Herman Wauters

Organisatie Zusters van Berlaar

De organisatie van de Zusters van Berlaar groepeert 7 woonzorgcentra in Antwerpen en Vlaams-Brabant.

Zij wilden graag enkele vormingen van het open aanbod in huis laten doorgaan met name:

- de rol van de kinesist in het ondersteunen van personen met dementie, comfortzorg, fixatiereductie (+/- 25 personen)
- 'als eten een zorg wordt' voor de leden van de kwaliteitscirkel voeding, maaltijd- en hotelzorg (+/- 60 personen)
- werken volgens de principes van persoonsgerichte zorg voor de leden van de kwaliteitscirkel dementie (+/- 55 personen).

Om aan deze vormingsvraag te kunnen voldoen, maakten we bovenstaande planning op.

Inhoud	Docent(en)	Planning
Fixatiereductie: de rol van de kinesist	Jo De Clercq	01/4/2014 en 02/4/2014
Als eten een zorg wordt	Sabine Boerjan	29/9/2014 29/9/2014
Werken volgens de principes van de persoons-gerichte zorg	Hilde Vermeiren Tanja Everaert	Groep 1: 26/5 en 24/6/2014 Groep 2: 27/5 en 26/6/2014 Groep 3: 13/6 en 27/6/2014

Vormingen op maat binnen de zorg en begeleiding aan personen met een verstandelijke beperking

We gaven in 2014 vorming op maat aan verschillende organisaties, waarbinnen zorg en ondersteuning geboden wordt aan personen met een verstandelijke beperking. Gezien de stijgende levensverwachting van hun doelgroep krijgen meer en meer cliënten met een verstandelijke beperking dementie.

Patricia Wildiers ging vorming geven in volgende organisaties:

- 23 januari: vorming aan PVT DE Wijngaard in Westmalle
- 6 maart: vorming aan TNW Maria Ter Engelen in Klerken

- 21 maart: vorming aan DC Mozaïek in Gent
- 24 april en 18 november: vorming aan vzw De Vierklaver in Adegem
- 4 augustus: casusbespreking in vzw Katrinahof
- 4 november: info-avond aan KVG te Arendonk.

Handboek 'Dementie, van begrijpen naar begeleiden'

Om de referentiepersonen dementie nog meer te ondersteunen in hun opdracht geven we sinds 2012 het handboek 'Dementie, van begrijpen naar begeleiden' uit voor afgestudeerde referentiepersonen (en andere betrokkenen).

Het handboek is enerzijds een tastbare neerslag van de vele inzichten en instrumenten die deelnemers aan de opleiding tot referentiepersoon dementie meekrijgen.

Anderzijds biedt het ook na en buiten de opleiding een nooit opdrogende bron van informatie. We putten daarvoor uit de rijkdom van Vlaamse initiatieven en goede praktijken rond dementie, zonder de buitenlandse expertise uit het oog te verliezen.

Via een abonnementsformule ontvangt de abonnee tweemaal per jaar (in juni en in december) nieuwe bijdragen met de meest actuele inzichten, methodieken, casussen en uiteraard de meest recente wijzigingen in wet- en regelgeving. In 2014 konden we het handboek verrijken met volgende bijdragen:

- juni 2014:
 - artikel 'Traditionele zorg versus zorg volgens PDL als onderdeel van comfortzorg bij een persoon met dementie in de verzonken ik-fase' (Jo De Clercq)
 - artikel 'Validation' (Marie-Claire Giard, Doris van Averbeke, Marie-Paule Delauw)

- artikel ‘ Psycho-educatie als onderdeel van moderne dementiezorg’ (Jan Steyaert)
 - 2 projectfiches over ontmoetingsgroepen
 - december 2014:
 - artikel ‘ De rol van de referentiepersoon dementie bij het opstarten en begeleiden van Familiegroepen Dementie van de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw’ (Marleen Jooris, Hilde Lamers en Laura Weyns)
 - artikel ‘ De persoon met dementie in relatie tot zijn of haar mantelzorgers: oog voor kansen tot passende zorg’ (Claire Meire en Hilde Delameillieure)
 - geactualiseerd artikel over juridische aspecten (Beatrijs Mevesen)
 - projectfiche over een dementievriendelijke rondleiding in musea in de Rupelstreek (Sabine Denissen).
- Op 31 december 2014 waren er **371 mensen** geabonneerd op het handboek.

Concretisering: actieplan

Opmaak van een vormingsprogramma

Vormingsprogramma aan de professionelen in de residentiële zorg

We organiseerden in het voorjaar van 2014 4 opleidingen en in het najaar 2 opleidingen tot referentiepersoon dementie. In het totaal boden we 8 studiedagen, 5 opleidingen, 6 workshops en 2 praktijkmodules aan. We beantwoordden in 2014 56 vormingsvragen van het sociaal fonds FEBI.

Vorming aan de professionelen in de sector van de woonzorgactoren

Volgende opleidingen (curricula) werden, in overleg met de

betreffende sectoren, door het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen uitgewerkt en onder meer via de regionale expertisecentra dementie aangeboden:

- train de trainer psycho-educatiepakket ‘Dementie en nu’ voor mantelzorgers van thuiswonende personen met dementie
- opleiding dementiekundige basiszorgverlener, werkzaam in de ziekenfondsen
- opleiding referentiepersoon in de thuiszorg

Vorming medewerkers van de regionale expertisecentra dementie

In 2014 werden de dementie-experten in de regionale expertisecentra dementie aangesteld.

Op 2 en 3 juni organiseerden we een tweedaagse medewerkersvorming in functie van deskundigheidsbevordering van alle medewerkers (inclusief de dementie-experten).

Vorming op maat

- Realiseren van een tweedaagse module binnen basisopleidingsaanbod voor o.m. ziekenfonds CM (maatschappelijk werkers, intern deskundigen).
- Realiseren van twee workshops ‘Lesgeven over dementie in het onderwijs’. Verdere afstemming met de lesgevers op de noden binnen het Vlaamse ‘zorg’onderwijs.
- We organiseerden een vormingscyclus op maat voor de voorzieningen van de Zusters van Berlaar met lesgevers uit verschillende regionale expertisecentra dementie.

Partner voor het congres (KULeuven) in najaar 2014 rond seksualiteit en dementie: bijdrage vanuit Expertisecentrum Dementie Vlaanderen

Strategische doelstelling 4

Sensibilisering en uitbouw communicatie

Sensibilisering beoogt het thema dementie op de agenda te plaatsen bij diverse actoren in de samenleving: de oorzaken van de aandoening, de prevalentie, de preventie, de mogelijke symptomen, de mogelijkheden inzake diagnosestelling en behandeling, het herkennen van het ziektebeeld, het omgaan met veranderend gedrag en de totaalzorg van de persoon met dementie en/of zijn omgeving. De sensibilisering beoogt destigmatisering en het erkennen van de veerkracht van personen met dementie zelf en hun omgeving. Hiervoor streven we zoveel mogelijk naar de integratie van de persoon met dementie in de samenleving inclusief een kwaliteitsvolle communicatie en omgang. Ook het bevorderen van een genuanceerde beeldvorming ten aanzien van de personen met dementie en hun omgeving maakt deel uit van de sensibilisering.

Uitvoering van het dementieplan Vlaanderen inzake beeldvorming: in 2014 werd de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' verder uitgerold (zie *strategische doelstelling 5*) en werd in de communicatie van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen blijvend ingezet op het thema '**dementievriendelijke communicatie**'. Dit gebeurde o.a. via:

- Advisering en ondersteuning bij taboedoorbrekende projecten.
- Faciliteren van gevalideerde campagnes die de beeldvorming over mensen met dementie bijstellen via de (online) communicatiekanalen van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.
- Het geven van lezingen rond genuanceerde beeldvorming en dementievriendelijke communicatie.
- Het begeleiden van eindwerken rond genuanceerde beeldvorming en dementievriendelijke communicatie.

Opnemen van de partnerrol met VVSG, Alzheimer Liga Vlaanderen en Koning Boudewijnstichting inzake ondersteuning en intervisie dementievriendelijke gemeenten. Hierbij staan **visiebepaling en ontwikkelen van een toekomstige strategie inzake dementievriendelijke gemeenten** centraal. Daarvoor vond op 1 juli en 16 september overleg plaats, samen met de genoemde partnerorganisaties. Dit mondde o.a. uit in een gezamenlijk persbericht en de presentatie van een dementiemeter voor gemeentebesturen die hierrond willen werken (Trefdag VVSG, najaar 2014).

Deelname aan de **Interregionale Werkgroep Dementievriendelijke gemeenten**. Naast een adviserende functie, zorgt het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen voor inhoudelijke invulling van de conferenties, redactionele bijdragen en ondersteunende communicatie. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de PG-raad en regionaal exper-

tisecentrum dementie Tandem vzw. Hiervoor vond overleg plaats op 20/01, 17/04, 26/05, 25/06, 30/07 en 14/11.

Deelname aan en begeleiding bij de **Interregionale Werkconferentie Vlaanderen-Nederland** i.s.m. regionaal expertisecentrum dementie Tandem vzw. In 2014 vonden twee conferenties plaats op 15/05 (Waalwijk, NL) en 06/11 (Oisterwijk, NL). Persteksten en verslaggeving werden ter beschikking gesteld.

Dossieropbouw en prospectie mogelijkheden **Europees programma rond dementievriendelijke gemeenten**. In de loop van 2014 vonden hiervoor verkennende gesprekken plaats met relevante stakeholders op 17/04, 25/06, 16/09 en 14/11. Op basis van deze bijeenkomsten werd een eerste schriftelijke projectoutline opgeleverd.

Begeleiding van de uitwerking van de **webapplicatie in GH-Luxemburg**, gebaseerd op de webapplicatie www.omgaanmetdementie.be en passend binnen het Luxemburgse dementieplan. De webapplicatie is online raadpleegbaar via www.liewematdemenz.lu.

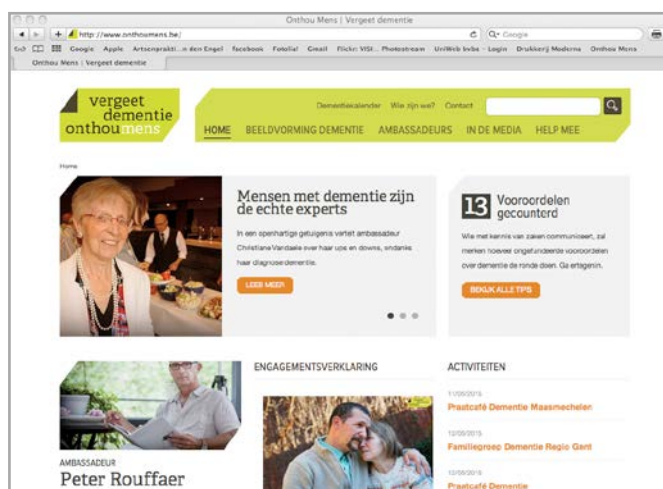

Strategische doelstelling 5

Verankering doelgroepenorganisaties in het kader van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'

Met deze doelstelling wordt gevolg gegeven aan de verdere uitwerking van de wetenschappelijk gevalideerde beeldvormingscampagne van de Vlaamse overheid. Deze doelstelling werd aan het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw toevertrouwd voor zover deze campagne loopt, en dit in principe binnen de legislatuur 2010-2014.

Website: www.onthoumens.be

De website www.onthoumens.be, het onlineplatform van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens', was en is het belangrijkste campagne-instrument. Niet alleen om visueel via de gratis te bestellen foto's en cartoons de boodschap van empowerment voor mensen met dementie en hun mantelzorgers uit te dragen, ook (en vooral) om mensen een stem te geven. Met succes! In de loop van 2014 werd het aanbod aan ambassadeurs verder uitgebreid en stonden mensen met dementie en hun mantelzorgers meer dan ooit centraal in de communicatie. Essentieel, want dit is één van de krachtigste tools om het taboe rond dementie verder te doorbreken en een dementievriendelijke samenleving echt waar te maken.

Daarnaast werd in de loop van 2014 de website ook verrijkt met:

- Uitbreiding database artikels
- Follow-up publicatie ondertekenaars
- Follow-up concrete initiatieven n.a.v. de ondertekening van de engagementsverklaring

De website www.onthoumens.be mocht in 2014 een uniek bezoekersaantal van **11.152** noteren, een daling t.o.v. 2013 (12.729). In totaal werd de website **14014**

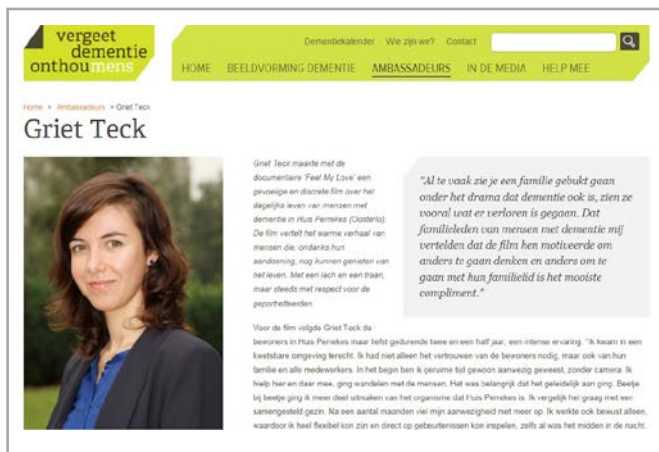
keer bezocht, een daling t.o.v. 2013 (17052). De pagina's op de website zijn in totaal **54669** keer bekeken (t.o.v. **64756** in 2013). In 2014 genereerde www.onthoumens.be **76,23%** nieuwe bezoekers op het totale bezoekersaantal van 14014. Dit is een procentuele stijging t.o.v. 2013, waar we 71,21% nieuwe bezoekers mochten optekenen op het totale bezoekersaantal van 17052. We kunnen dus nog steeds stellen dat een significant aantal bezoekers blijft terugkeren naar www.onthoumens.be en dat ook in 2014 de inhoud als waardevol wordt beschouwd (getuige het aantal bezochte pagina's (gemiddeld **3,9**) en een gemiddelde bezoekduur van **2,46 minuten** per bezoeker. Dit is wel een lichte stijging in frequentie t.o.v. 2013 waar men gemiddeld per bezoek 3,8 pagina's consulteerde, maar een daling in gemiddelde bezoekduur t.o.v. 2013 (3.12 minuten per bezoeker).

De *fotoaanvragen* en de *illustraties* blijven, met in totaal **187** bestellingen (t.o.v. 183 in de loop van 2014), een gewaardeerd visueel aanbod. Zo werd ook via dit kanaal de boodschap van 'Vergeet dementie, onthou mens' op diverse affiches en in publicaties, folders, nieuwsberichten ... verder uitgedragen, een niet te onderschatten communicatietool. Opvallend is ook dat er meer en meer fotoaanvragen vanuit Nederland komen, o.a. van belangrijke koepelorganisaties als Alzheimer Nederland.

Tenslotte mochten we **16** aanvragen voor *getuigenissen/lezingen* door ambassadeurs van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' optekenen. Dit is een daling t.o.v. 2013, waarin we 26 aanvragen mochten noteren.

Sociale media 'Vergeet dementie, onthou mens'

De **twitteraccount** werd na de lancering in 2012 meer dan ooit dagelijks ingezet voor netwerking, publicatie quotes van getuigenissen en communicatietips www.onthoumens.be, opvolging mediaberichtgeving dementievriendelijke initiatieven, delen regionale en (inter)nationale initiatieven die

inzetten op genuanceerde beeldvorming en rechtstreekse feedback aan geïnteresseerden.

Eind 2012, een half jaar na de lancering, kon de twitteraccount al rekenen op meer dan 1000 volgers en een substantiële hoeveelheid retweets (d.i. geposte boodschappen die door anderen naar hun volgers worden verstuurd). Eind 2013 mochten we een stijging van 70% optekenen van het aantal volgers tot meer dan 1700 volgers. Een tendens die zich ook in 2014 verderzette. De kaap van de **2000 volgers** werd in de loop van december vlot overschreden.

Het aantal retweets blijft significant. Naast quotes van de ambassadeurs blijken tweets met dementievriendelijke communicatietips erg populair op Twitter. Net zoals vorig jaar mag de campagne op Twitter op een uitgesproken interesse rekenen vanuit Nederland. Zo kunnen we ook op de sociale media meer dan ooit de brug maken naar inspirerende dementievriendelijke en taboedoorbrekende projecten uit naburige regio's.

De **gesloten facebookgroep** mocht eind 2013 rekenen op een 250-tal geïnteresseerden. In de loop van 2014 werd er intensief ingezet op dit communicatieplatform via gerichte infoverspreiding, multimediale sensibilisering en efficiënt conversation management. Een strategie die een indrukwekkend resultaat opleverde. In de loop van 2014 verviervoudigde het aantal leden van de Facebook-groep immers, tot **meer dan 1100 leden!**

Het blijft in de eerste plaats een platform voor het uitwisselen van expertise rond bestaande dementievriendelijke initiatieven en persoonlijke ervaringen. Meer en meer worden goede praktijken gedeeld en vinden leden van de facebookgroep steun en inspiratie in wat gedeeld wordt. En dat is een essentiële opdracht van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens', waaraan we met veel enthousiasme zullen verder bouwen in 2015. Daarbij blij-

ven we een open visie behouden op de mogelijkheden van Facebook als belangrijkste sociaal mediaplatform en zullen we, indien gewenst, ook de aanwezigheid van de campagne intensiveren.

 @Onthoumensbe,
<https://twitter.com/#!/Onthoumensbe>

 <http://www.facebook.com/#!/groups/vergeetdementieonthoumens>

Effectenmeting 'Vergeet dementie, onthou mens'

In 2014 werd de laatste posttest in het kader van de effectenmeting van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' op de rails gezet i.s.m. het onderzoeksbureau iVox.

Het doel van de metingen is drieledig:

- De beeldvorming van de Vlaamse populatie rond dementie in kaart brengen.
- Op basis van de nulmeting definiëren wat de impact is van de campagne t.e.m. 2014.
- Naast de impactmeting ook voorzien in statistieken die gebruikt kunnen worden in communicatie met de media en vormingen.

Het veldwerk van de laatste posttest vond plaats in januari 2014. De resultaten werden opgeleverd in de eerste helft van februari.

Keyfacts laatste posttest impactmeting 'Vergeet dementie, onthou mens' (N=1000)

Algemeen beeld dementie in Vlaanderen

- Ruim 1 op de 3 Vlamingen kent momenteel iemand met dementie.
- Meer dan 60% heeft ooit al met dementie te maken gehad.
- De grote meerderheid (70%) heeft angst om zelf dementie te krijgen (van 72% nulmeting tot 70% laatste posttest).
- Nog steeds vindt ca. 2 op de 3 Vlamingen dat de omgeving door de zorg meer lijdt dan de persoon met dementie zelf.

Evaluatie campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'

- De campagne wordt positief onthaald (7,7/10).
- De campagne heeft een duidelijke en geloofwaardige boodschap.

- 10% van de Vlamingen heeft de slogan 'Vergeet dementie, onthou mens' al eens gehoord.
- De overgrote meerderheid van wie de campagne heeft opgemerkt, vindt dat de kernboodschap 'Iemand die dementie heeft, blijft een volwaardig persoon' duidelijk is overgekomen in de campagne.
- Meest positieve impact campagne: versterking beeld van mensen met dementie als volwaardige personen die nog geluk kunnen vinden in het leven (+10% sinds nulmeting tot driekwart van de Vlamingen).

Effecten campagne

- De campagne heeft mensen ertoe aangezet om met anderen over dementie te spreken.
- Ruim 40% verklaart zich bereid om zich actief in te zetten bij lokale acties of initiatieven omtrent dementie.
- 22% stelt dat hun beeld over dementie door de campagne of door wat ze in de media over dementie hebben opgemerkt, in positieve zin is veranderd.

De resultaten van deze laatste meting werden ook gecommuniceerd via een persbericht en besproken tijdens een officieel bedankingsmoment voor de ambassadeurs van de campagne. Dit vond plaats op 17 februari in bijzijn van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeuren. Ook deze laatste meting bewijst dat het draagvlak voor de boodschap van 'Vergeet dementie, onthou mens' in Vlaanderen groot is.

Verankering van de engagementsverklaringen en concrete initiatieven in het kader van de communicatiestrategie 'Vergeet dementie, onthou mens' in samenspraak met de doelgroepenorganisaties

- De teller van het aantal ondertekende engagementsverklaringen stond aan het einde van de campagne op **meer dan 200**. Ten opzichte van 2013 is het aantal engagementen dus meer dan verdubbeld!
- Dit engagement werd geconcretiseerd in talloze kleine en grotere taboedoorbrekende projecten. Vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werd visueel materiaal, communicatieadvies en projectondersteuning voorzien indien gevraagd. Daartoe vonden in de loop van 2014 op regelmatige basis overlegmomenten en concrete acties plaats. We bespreken in wat volgt een aantal indicatieve projecten.
- Het **Bibliotheekproject** waarbij n.a.v. de Werelddag Dementie in september 2013 alle bibliotheken van de provincie Antwerpen werden uitgenodigd om hun

steentje bij te dragen aan de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens', werd ook in 2014 uitgerold. Opnieuw was het doel het opzetten van inspirerende en uitnodigende infostands in zoveel mogelijk steden en gemeenten. We mochten bijna 40 deelnemende bibliotheken noteren, een fraai resultaat.

Maar daar bleef het niet bij. Ook vanuit andere provincies was er interesse om mee op de kar te springen. Zo werd in de provincie West-Vlaanderen in de bibliotheken van Kortrijk, Wielsbeke en Zedelgem ook een infostand opgezet. Dit gebeurde in nauwe afstemming met het lokale regionale expertisecentrum. Een verdere uitbreiding naar andere provincies wordt in 2015 op poten gezet. Daartoe blijft ook de *Inspiratiegids Dementie* voor bibliotheken en geïnteresseerden beschikbaar. Deze laagdrempelige brochure met relevante lees- en kijksuggesties rond het thema dementie krijgt tevens een jaarlijkse update. Deze Inspiratiegids werd op grote schaal aangeboden tijdens het bibliotheekproject, in combinatie met relevante brochures zoals de campagnefolders, infokaartjes dementie.be en lokale informatie vanuit de regionale expertisecentra dementie, Alzheimer Liga Vlaanderen, ...

- Op 4 april vond ook een plechtig overhandigingsmoment plaats van de bijna 100 ondertekende engagementsverklaringen uit de provincie West-Vlaanderen. In de eerste helft van december 2013 lanceerden de regionale expertisecentra dementie **Foton** en **Sophia** en het **Overleg Platform Dementie West-Vlaanderen** i.s.m. ECD Vlaanderen een *gecoördineerde oproep* om zoveel mogelijk woonzorgcentra, organisaties, ... uit de provincie West-Vlaanderen de engagementsverklaring te laten ondertekenen, die tijdens het evenement plechtig werden overgemaakt aan de directeur en communicatiemedewerker van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Het evenement genereerde ook de nodige regionale media-aandacht in de geschreven en audiovisuele pers.

- Vanuit de provincie Antwerpen werd, i.s.m. ECD Vlaanderen, RECD Orion, Toerisme Rupelstreek-Vaartland en de Scheldelandgidsen het project **'dementievriendelijke gidsen Rupelstreek'** verder uitgewerkt. Hiervoor vond overleg plaats op 28/01 en 18/04. Met het initiatief wil men i.h.k.v. de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' voor mensen met dementie en mantelzorgers in lokale musea rondleidingen op maat aanbieden die maximaal aanknopen bij aanwezige kennis en mogelijkheden. Hierbij wordt vertrokken van de lokale streekgeschiedenis, die vaak nog erg veel herinneringen oproept bij het doelpubliek. Op termijn is het de bedoeling dat andere musea op basis van deze 'good practice' ook initiatieven zullen ontwikkelen die dan in een globaal en laagdrempelig aanbod kunnen gepromoot worden.

In de eerste helft van 2014 werd i.s.m. RECD Orion voor de geïnteresseerde gidsen een vorming ingericht, gekoppeld aan een studiebezoek waar de dementievriendelijke wandelingen in de provincie Limburg werden verkend. Daarna werd de dementievriendelijke rondleiding voorbereid i.f.v. de eerste pilots. Eind 2014 werd de rondleiding gefinaliseerd en was ze klaar om geboekt te worden. Er werd daartoe o.a. in december een flyer verspreid in de woon- en zorgcentra uit de regio. Daarnaast werd voor het handboek referentiepersonen dementie in het najaar van 2014 ook een projectfiche verzorgd. In de loop van 2015 zal het initiatief verder gepromoot worden, in nauwe samenwerking met het RECD Orion en het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.

- Het thema **'kunst en dementie'** werd in het kader van de campagneboodschap in 2014 verder verkend en vertaald in concrete initiatieven. Zo werd een werkbezoek gebracht aan de kunststellers die kunstenaar Bert Vervaeke samen met mensen met dementie inricht in Sint-Amands (Gent). Het werkbezoek vormde de basis voor een presentatie tijdens de Interregionale Werkconferentie in Waalwijk die op 15/05 plaatsvond. Vanuit ECD Vlaanderen werd dit mee voorbereid met kunstenaar Bert Vervaeke tijdens twee overlegmomenten die plaatsvonden op 25/04 en 13/05.
- Daarnaast werd vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen verder geadviseerd en ondersteuning geboden aan relevante kunstprojecten die inzetten op genuanceerde beeldvorming. Dit werd o.a. concreet vertaald in de opstart van een portrettenreeks rond dementie van aquarelschilder Barbara Pecheur, die tevens ambassadeur werd van de campagne. Hiervoor vond overleg plaats op 16/01 en 5/03.

Op 2/12 vond ook een verkennend overleg plaats i.h.k.v. een artistieke totaalvoorstelling rond dementie en beeldvorming. Melissa Leboeuf, logopediste en referentiepersoon dementie in WZC Sint Anna Haaltert en WZC OLV Ten Rozen Aalst, coördineert het project dat ontstond uit het lokale Praatcafé Dementie. Vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen worden advies en communicatiemogelijkheden aangeboden, in nauwe afstemming met RECD Meander.

- Vanuit ECD Vlaanderen werd de adviserende functie als lid van de communicatiewerkgroep van het project **Demo P** verder opgenomen. Dit project wil vanuit CM Antwerpen en de SEL Amberes de sociale kaart vertalen vanuit een integrale en dementievriendelijke visie. Overleg in het kader van het project vond plaats op 20/06, 24/07, 24/10 en 7/11. Hierbij lag de focus op de concrete output van het project, waarvan drie vormingsfilms en een werkboek de ruggengraat vormen.

Strategische doelstelling 6

Informatieverspreiding- en adviesverlening

Het betreft hier het verzamelen, selecteren, ter beschikking stellen en actueel houden van informatie en de actieve en gerichte informatieverstrekking over alles wat met de zorg voor de personen met dementie en hun omgeving te maken heeft. Via deze doelstelling worden de volgende doelgroepen bereikt: alle Vlaamse zorgactoren, de regionale expertisecentra, de persoon met dementie en zijn omgeving, de Vlaamse overheid.

Vlaams documentatiecentrum dementie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen bouwt samen met de regionale expertisecentra Foton, Paradox en brOes aan het Vlaams documentatiecentrum dementie. De gestaag groeiende collectie van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen is bedoeld aanvullend te zijn op de bestaande collecties van de regionale expertisecentra. Dat betekent dat we met name meer focus leggen op internationale publicaties en artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften.

Tijdens 2014 werden de op het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen aanwezige titels ingebracht in de digitale catalogus (Bidoc bibliotheekprogramma). We konden hiervoor rekenen op de medewerking van Christianne Schmidt (vrijwilligster). Ook de collectie van de regionale expertisecentra Foton, Paradox en brOes zijn hierin opgenomen. Bovendien werd veel werk gemaakt van het opnemen van informatie over artikelen in de relevante internationale wetenschappelijke tijdschriften (zoals Dementia, Ageing & Society, ...).

Eind 2014 bevatte de catalogus in totaal 10.017 titels.

	eind 2012	eind 2013	eind 2014
boeken	767	1108	1390
deeltitel			289
tijdschriften	28	36	39
artikelen	1632	2198	6942
afdruk artikelen	440	457	563
DVD's	103	167	190
brochures	264	324	442
eindwerken	60	65	74
electronische documenten	40	40	49
handboeken	39	37	39
losbladige werken	25		
diverse	48		
totaal	3446	4432	10017

We zijn ook gestart met het algemene mail-adres doc@dementie.be. Daarop komen vragen naar informatie binnen van zowel professionals uit zorg en welzijn als studenten. Thema's waarover vragen binnenkwamen in 2014 omvatten onder meer: mantelzorg, roepgedrag bij personen met dementie, gebruik van aromatherapie, ondervoeding, vroegtijdige zorgplanning, reminiscentie.

Vlaams documentatiecentrum dementie

Om personen met dementie en hun naasten goede zorg en begeleiding te geven, is betrouwbare en actuele informatie nodig. Die is te vinden in het Vlaams documentatiecentrum dementie.

Raadpleeg onze online catalogus op www.dementie.be/documentatiecentrum

Je vindt er ook informatie over raadpleging ter plaatse (Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent) en uitleen (via Brugge, Brussel en Gent).

Heb je specifieke vragen, mail ons dan op doc@dementie.be

georganiseerd door

ondersteund door

Portaalsite dementie.be en sociale media

De webstek www.dementie.be trok 79 758 unieke bezoekers. Dit is het hoogste aantal bezoekers ooit sedert het bestaan van de portaalsite. Dat betekent concreet een gemiddelde van boven de 218 bezoekers per dag. De hits daarentegen daalden licht, maar er was een stijging van 1,5 % unieke bezoekers.

Evolutie bezoek

	Hits	Unieke bezoekers
2002	39 800	12 722
2003	80 668	30 565
2004	74 318	41 066
2005	84 069	49 959
2006	307 491	54 269
2007	201 710	59 696
2008	68 815	42 471
2009	61 453	40 239
2010	81 207	37 572
2011	175 436	57 965
2012	199 603	71 271
2013	210 622	78 534
2014	203 966	79 758

In de loop van 2014 werd ook de basis gelegd voor de grafische, inhoudelijke en structurele herwerking van de website www.dementie.be. Daartoe werd een werkgroep opgericht waarin vrijblijvend één deelnemer per RECD kon meedenken over de toekomstige website. Op 2 juli vond hiervoor een brainstormsessie plaats. Op basis daarvan werden, i.s.m. grafisch vormgeefster Nina Van Goeye, een aantal eerste ontwerpen opgeleverd en besproken tijdens een tweede bijeenkomst van de werkgroep op 5 september. Op basis hiervan werd het dossier voor de herwerking verder besproken met webfirma Vandasin en tot een samenwerking overgegaan. De tweede fase, de effectieve herwerking, zal in de eerste helft van 2015 plaatsvinden.

De website www.omgaanmetdementie.be werd gepromoot op plaatsen waar mantelzorgers informatie zoeken, zoals de praatcafés dementie. Het topjaar 2012 (Music for Life) werd niet meer geëvenaard. Het aantal bezoekers daalde tot 14 686.

www.omgaanmetdementie.be	Aantal bezochte pagina's	Unieke bezoekers
2010	14 560	11 559
2011	19 848	16 033
2012	24 350	19 931
2013	22 163	17 856
2014	18 107	14 686

De chatmogelijkheid met vrijwillige chatmoderatoren was gedurende het hele jaar actief, maar had vrij beperkte interesse. Twee vrijwilligers bemannen deze chat.

De **facebookpagina** telde einde 2014 maar liefst 1200 leden, meer dan een verdubbeling.

Ook op **Twitter** steeg het aantal volgers exponentieel: van 800 (eind 2013) tot bijna 1200 volgers (eind 2014). Daarbij mogen we zowel op nationale als internationale interesse rekenen en worden de tweets vanuit ECD Vlaanderen ook significant gedeeld onder de volgers.

Structurele integratie van sociale media binnen het globale communicatiebeleid

In 2014 werd verder gebouwd aan een geïntegreerd sociale mediabeleid m.b.t. de communicatie van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Hierop wordt hoog ingezet i.f.v. een infoaanbod op maat van diverse doelgroepen en laagdrempelige hulpverlening en doorverwijzing. Volgende stappen werden ondernomen:

- Uitbreiding frequentie en systematisering updates en monitoring bestaande sociale mediakanalen (**Twitter en Facebook**).
- Creatie van een eigen organisatiepagina op het professionele netwerk **LinkedIn**. Deze pagina werd in het na-jaar van 2014 gerealiseerd en mocht aan het einde van het jaar reeds op een 100-tal geïnteresseerde volgers rekenen. Opvallend is de sterke conversie: de geposte berichten worden vaak opgepikt en gedeeld, waardoor het voor ECD Vlaanderen als organisatie een belangrijke stap voorwaarts is in de online profilering en info-verspreiding.
- Aanmaak van een eigen **YouTube**-kanaal en inhoudelijke prospectie i.f.v. verdere creatie. In de loop van 2015 zal dit YouTube-kanaal verder worden gestructureerd en geïntegreerd worden binnen de herwerkte website en andere (online) communicatiekanalen. Bedoeling is online sneller toe te leiden naar gevalideerde audiovisuele informatie rond dementie.

- Quickscan van de belangrijkste **Wikipedia**-pagina's met betrekking tot het werkterrein van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale expertisecentra i.f.v. adequate kennisdeling, bronnen en doorverwijzing. Op basis van deze eerste prospectie zal in 2015 zowel inhoudelijk als structureel verder bekeken worden hoe er een duurzame aanvulling/herwerking van relevante Wikipedia-pagina's kan plaatsvinden.

Uitwerking prototype mobiele applicatie dementie (o.b.v. partnership Erasmushogeschool Brussel, afdeling multimedia en communicatietechnologie)

In de loop van 2014 werden twee prototypes van mobiele applicaties opgeleverd door de studenten van de Erasmushogeschool Brussel: één gericht op mantelzorgers en één voor mensen met dementie. De basis van dit project vormde een brainstorm, waarin we samen met een aantal mensen met dementie, mantelzorgers en zorgprofessionals op zoek gingen naar de noden en wensen voor een dergelijk project. Deze brainstorm vond, onder leiding van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en samen met een 10-tal studenten, plaats op 3 april in Antwerpen. Op basis daarvan werden inhoudelijke en structurele reflectieverslagen opgesteld, waarna in de loop van mei de eigenlijke technische vertaling gebeurde.

De presentatie van de twee prototypes vond plaats op 28 mei, waarbij de directeur en communicatiemedewerker van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen deel uitmaakten van de jury. In 2015 zal dit project een mogelijk vervolg krijgen waarbij bekeken zal worden hoe de prototypes kunnen vertaald worden in een effectief downloadbare en beschikbare mobiele applicatie.

Persoverzicht

Vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werd in 2014 ook gestart met de creatie van een **persoverzicht**, waarin de belangrijkste actualiteiten uit het vakgebied worden gebundeld en beschikbaar zijn voor alle regionale expertisecentra dementie. In 2015 zal dit aanbod uitgebreid worden naar een maandelijks opgeleverd persoverzicht. Bijkomend is er een systematische follow-up van de mediaberichtgeving waarin het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en/of de regionale expertisecentra dementie duiding, interviews of opiniebijdragen leveren.

Publicatie van katern 2x/jaar voor het **handboek dementie voor referentiepersonen dementie** en alle betrokkenen (zie eerder).

Opvolging en dispatch van telefonische vragen via info@dementie.be en het algemeen oproepnummer naar de regionale expertisecentra dementie, de woonzorgactoren en/of Alzheimer Liga Vlaanderen vzw.

Strategische doelstelling 7

Signaalfunctie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw vervult een signaalfunctie ten aanzien van de diverse overheden, besluitvormers en beleidsmakers, de regionale expertisecentra dementie en de media teneinde trends, ontwikkelingen en knelpunten te duiden, te interpreteren en te expliciteren in verband met de zorg voor en begeleiding van de persoon met dementie en zijn omgeving.

Advies aan de overheid

- Het Belgisch Raadgevend Comité bio-ethiek publiceerde een advies over de ethische randvoorwaarden bij hulpmiddelen voor dwaaldetectie. Het Vlaams expertisecentrum adviseerde op 14 januari de minister over hoe met dit advies in de praktijk kan worden omgegaan. Er was media-aandacht in De Morgen, Het Laatste Nieuws en Het Belang van Limburg.
- In Humo verscheen op 10 maart een artikel rond fixatie van ouderen met dementie. Wij adviseerden de minister met onderbouwde inzichten.
- Hulpmiddelenbeleid op vraag van Inclusief Consulting.
- Contact met HIVA over hulpmiddelenbeleid.
- Provinciebestuur Antwerpen: thema jongdementie in provinciale expertengroep.
- Advies in het kader van IWT-projecten.
- Advies m.b.t. gebruik van taxicheques op vraag van het kabinet minister Vandeurzen.

Media

- Live interview op radio 2 'Inspecteur Decaluwe' over intelligente camera's
- Interview met Test-Aankoop over dementie in het algemeen (cijfers)

- Focus TV (West-Vlaanderen) over de opstart van de overlegplatforms dementie en het overhandigen van bijna 100 engagementsverklaringen in het kader van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'.
- Voorstelling transitieplan dementie op 2 mei in diverse kranten en op radio 1.
- Interview in de ziekenhuis- en zorgkrant rond jongdementie.
- Interview met Het Nieuwsblad naar aanleiding van de start psycho-educatie, ook aandacht in het VRT-journaal.

Signaalfunctie naar aanleiding van dossier jongdementie (classificerend diagnostisch protocol en casuïstiek).

Francisca Smets, studente gezondheidsbeleid van de VUB, liep stage in het voorjaar.

Sedert de erkenning als partnerorganisatie door de Vlaamse overheid wordt structureel contact gerealiseerd met het kabinet en het Agentschap Zorg en Gezondheid van de Vlaamse Gemeenschap met als doel afstemming van het gevoerde en te voeren dementiebeleid. Dit beleid wordt ook verzameld op www.dementie.be onder de knop 'beleid'.

Regionale expertisecentra dementie

ES

brOes

regionaal expertisecentrum dementie Brussel
zorgregio Brussel Hoofdstedelijk Gewest

Roger Vandendriessschelaan 11 – 1150 Brussel
t 02 778 01 70 | f 02 771 72 00
broes@dementie.be

expertisecentrum dementie
brOes

broes, v. (m), de van vele gaatjes voorziene trechter (bron: Van Dale). II. de beginletters br, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als werkterrein. III. de grote O in brOes, de geheugenproblematiek van de persoon met dementie.

Medewerkers

Sam Van de Putte, maatschappelijk werker en politicoloog (38u/week)

Greet Reynders, ergotherapeut (30,5u/week)

Cathérine Parzysz, psycholoog (8u/week sinds april)

Myriam Verhulst, administratief medewerker (8u/week)

Stuurgroep

De stuurgroep van brOes ondersteunde de dagelijkse werking en bleef belangrijk om de werking van het expertisecentrum te toetsen aan de praktijk van het Brusselse werkveld. De stuurgroep vergaderde op 3 februari, 16 juni en 22 september 2014. De stuurgroep zal in 2015 niet meer samenkomen. Alle leden zullen opgenomen worden in het nieuw op te starten overlegplatform dementie Brussel.

Stuurgroepleden

- Greta De Geest, studiedienst Vlaamse materies Landsbond Onafhankelijke Ziekenfondsen
- Sigrid De Geyter, directeur bewonerszorg, RVT Sint Monika
- Relinda Vanderstraeten, medewerker Home-Info
- Ellen Meersmans, stafmedewerker zorg- en dienstverlening Familiehulp Brussel-Halle-Vilvoorde
- Dokter Caroline Verlinde, huisarts en directeur van het Huis voor Gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (tot augustus).
- Dokter Kurt Segers, neuroloog Brugmann ziekenhuis
- Professor Dokter Ingo Beyer, geriater UZ Brussel

Strategische doelstelling 1

Afstemming met de regionale expertisecentra dementie en ECD Vlaanderen

ECD brOes neemt deel aan het overlegorgaan tussen de regionale expertisecentra en ECD Vlaanderen, zodat binnen de samenwerking met de regionale expertisecentra, de werking van de tien centra verder op elkaar worden afgestemd.

Beoogd resultaat: de negen regionale expertisecentra dementie en het Vlaams Expertisecentrum werken complementair. De functie van dementie-expert wordt in de basiswerking van het regionaal expertisecentrum dementie opgenomen.

ECD brOes informeerde zich in 2014 over de beleidsplannen van de regionale expertisecentra dementie en over het Vlaams beleidsplan zodat we onze werking op elkaar konden afstemmen.

Gelet op de regionale dynamiek en autonomie, was het niet de bedoeling dat elk regionaal centrum een kopie werd van een ander. Ieder ECD behield een bepaalde eigenheid.

In 2014 participeerden we aan het medewerkersoverleg, het VTO-overleg, het coördinatieoverleg en het dementie-expertenoverleg dat door ECD Vlaanderen georganiseerd werd.

Strategische doelstelling 2

Ontwikkeling en verspreiding van wetenschappelijke expertise en innovatie

Het betreft het verwerven, bundelen, toegankelijk maken en verspreiden van beschikbare expertise, zijnde kennisontwikkeling, kennisuitdraging en kennisdoorstroming en in voorkomend geval het signaleren van onderzoeksthema's en goede praktijken

In 2014 volgde ECD brOes de ontwikkelingen op vlak van (niet-medisch-farmacologisch) wetenschappelijk onderzoek en innovatie door het bevragen van de wetenschappelijk medewerker van ECD Vlaanderen en het raadplegen van de website www.dementie.be, het intranet van de ECD's en het Vlaams documentatiecentrum dementie. Die

informatie werd gebundeld en is beschikbaar voor geïnteresseerde professionelen, mantelzorgers, studenten, ...

In het documentatiecentrum van ECD brOes vindt men boeken, artikels, brochures, beeld- en spelmateriaal, ... over het thema 'dementie' en 'zorgen voor personen met dementie'. Het overgrote deel is Nederlandstalig. De catalogus is online te raadplegen via deze link: www.dementie.be/documentatiecentrum

Daarnaast volgden de medewerkers regelmatig relevante studiedagen en congressen om hun kennis te verbreden:

- Dementie bij personen met een verstandelijke beperking op 30 januari en 6 februari
- Meeting Generations op 25 februari
- Into D'mentia: simulatie en nabespreking op 27 februari en 21 maart
- Palliatieve zorg bij personen met dementie op 20 maart
- Vragen bij het levenseinde op 24 maart
- Islamitische visies op zorg voor ouderen op 3 april
- Moderne dementiezorg, 2-daagse op 2 en 3 juni
- Congres Ouderenmisbehandeling op 13 juni
- Intervisie groepsdynamica op 1 juli
- Intimiteit en seksualiteit in de zorg voor ouderen op 18 september
- Opleiding referentiepersoon dementie (23 september-16 december)
- Syndroom van Korsakov op 17 november
- Transferbevorderend vorming geven op 17 november
- Wegwijs in welzijn op 20 november
- Colloquium Vroegtijdige Zorgplanning. Makkelijker gezegd dan gedaan op 5 december
- Belgian Dementia Council op 6 december
- De eerstelijnspsycholoog in Brussel op 12 december.

Strategische doelstelling 3

Deskundigheidsbevordering

Hiermee beogen we de professionalisering van de gezondheids- en welzijnssector en het verhogen en/of weerbaarder maken van de mantelzorgers, professionele medewerkers en vrijwilligers door middel van het uitbouwen van een vormingsprogramma dementie in functie van de vastgestelde noden. Het transitieplan is hierin richtinggevend.

Jaarlijks ontwikkelt en verspreidt ECD brOes een eigen vormings- en opleidingsaanbod rond dementie in aanvulling op het bestaande Vlaamse aanbod.

In 2014 gaf ECD brOes vorming aan professionelen in de residentiële zorg, aan professionelen in de sector van de woonzorgactoren, aan vrijwilligers en mantelzorgers en zorgde brOes ook voor navorming en intervisie voor de referentiepersonen dementie uit Brussel.

Vorming aan de professionelen in de residentiële zorg

ECD brOes gaf twee gastcolleges in de opleiding referentiepersoon dementie, georganiseerd door het Groepscentrum Permanente Vorming vzw HUB-EHSAL Brussel.

- 'Wat is dementie? Hoe ga ik ermee om?' op 16 januari.
- 'Draaglast en draagkracht' op 13 februari.

ECD brOes verzorgde ook twee opleidingsdagen in één van de georganiseerde opleidingen tot referentiepersoon dementie van Expertisecentrum dementie Vlaanderen in Asse.

- 'Beleving en omgaan met de persoon met dementie' op 30 januari.
- 'Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag' op 6 februari.

ECD brOes gaf op vraag van woonzorgcentra ook vorming op maat aan het personeel.

- 'Basisvorming dementie' voor De Overbron op 6 juni.
- 'Basisvorming dementie' voor Woonzorgcentrum 2 Parken, Jette op 24 juni.

Vorming aan de professionelen in de sector van de woonzorgactoren.

ECD brOes werkte mee aan de opmaak van de opleiding referentiepersonen dementie voor de woonzorgactoren en verzorgde één van de opleidingen referentiepersoon dementie in het najaar van 2014 (voor professionelen uit de residentiële- en de thuiszorg). BrOes nam de rol van begeleider op en verzorgde zelf vijf van de elf opleidingsdagen.

Daarnaast gaf brOes ook verschillende vormingen op maat:

- 'Infosessie dementie' voor Zorgregisseurs Brussel van het project Zorg Actie Plan op 17 januari.
- 'De mens achter de persoon met dementie' voor de workshop 'Wat je niet kunt helen, moet je strelen' op de gezondheidsmeeting van het Huis voor Gezondheid op 20 maart.
- 'Wat is dementie? Hoe ga ik ermee om?' voor de ziekenbezoekers van de Pastorale eenheid Etterbeek-Woluwe op 22 april.
- 'Jong-dementie' voor Baluchon Alzheimer op 25 april.
- 'Dementie-depressie' voor de intervisie voor medewerkers van CGG Brussel op 23 oktober.

Navorming en intervisie voor referentiepersonen dementie

ECD brOes organiseerde op 28 januari (9 referentiepersonen), 25 maart (6 referentiepersonen), 17 juni (6 referentiepersonen), 30 september (6 referentiepersonen) en 17 december (7 referentiepersonen) een ontbijtverleg met de referentiepersonen dementie uit Brussel om hen op de hoogte te houden van actuele tendensen en informatie uit het werkveld te vergaren. Zo ontstond er een wisselwerking en informatieuitwisseling tussen de referentiepersonen op het terrein en de medewerkers van brOes.

Strategische doelstelling 4

Sensibilisering en uitbouw communicatie

Via sensibilisering plaatst ECD brOes het thema dementie op de agenda van diverse actoren in de samenleving. De sensibilisering beoogt destigmatisering en het erkennen van de veerkracht van personen met dementie zelf en hun omgeving. Hierdoor beogen we zoveel als mogelijk de integratie van de persoon met dementie in de samenleving inclusief het streven naar een kwaliteitsvolle communicatie en omgang. Ook het bevorderen van een genuanceerde beeldvorming ten aanzien van de personen met dementie en hun omgeving maakt deel uit van de sensibilisering.

ECD brOes nam een partnerrol op in de ondersteuning en intervisie van dementievriendelijke gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2014 had ECD brOes 1 werkvergadering op het kabinet van de bevoegde schep en in Watermaal-Bosvoorde (7 februari 2014) en participeerde brOes op 18 juni aan een conferentie over de ziekte van Alzheimer in organisatie van het OCMW van Watermaal-Bosvoorde.

BrOes organiseerde in 2014 drie belevingsdagen (26, 27 en 28 februari), i.s.m. Into D'mentia uit Nederland, waarop telkens 16 professionals via een simulator van Into D'mentia konden ervaren hoe het is om dementie te hebben. Deze belevingsdagen werden gevolgd door twee trainingsdagen op 14 en 21 maart.

Voor haar tiende verjaardag organiseerde ECD brOes een filmnamiddag op 18 februari. BrOes vertoonde er de film 'Vergeet me niet' van David Sieveking in Cinéma Aventure. Onder de 56 aanwezigen waren zowel professionals als mantelzorgers en geïnteresseerden. De filmnamiddag

werd via verschillende websites, nieuwsbrieven en een advertentie in Brussel Deze Week bekend gemaakt.

Voor het tweede jaar op rij organiseerde brOes een themawEEK 'dementie in de bibliotheek' waarbij de Nederlandstalige Brusselse bibliotheken hun materiaal over het thema dementie ter beschikking stellen. De week ging door van 15 t.e.m. 20 september naar aanleiding van de Wereld Dementiedag.

Twaalf Nederlandstalige Brusselse bibliotheken plaatsten hun aanbod rond dementie in de kijker: Jette, Schaarbeek, Muntpunt, Oudergem, Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg, Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, WaBo, Ukkel en Sint-Pieters-Woluwe. Behalve in de laatste twee bibliotheken werd er in elke bib een contactmoment voorzien waarbij bezoekers met hun vragen over dementie terecht konden bij een medewerker van ECD brOes. In totaal kregen we 25 verschillende vragen over dementie. Dat is meer dan tijdens een normale werkweek wanneer we op kantoor bereikbaar zijn.

Affiches verspreid via de bibliotheken, de lokale dienstencentra, de gemeenschapscentra, de deelwerkingen van het CGG, de gemeentehuizen en OCMW's, het Lakenhuis, het Seniorencentrum, de geheugenkliniek en de VGC, maakten de themawEEK bekend. Net zoals voor de filmnamiddag plaatste brOes ook een advertentie in Brussel Deze Week. Daarnaast verscheen de themawEEK ook in nieuwsbrieven van Zorgzoeker, de BWR en de Vlaamse Ouderenraad en werd de themawEEK vernoemd in Plus3Magazine en in Skrab.

De deelnemende bibliotheken ontvingen naast een inspiratiegids dementie ook een postpakket met promomateriaal om de stand met hun aanbod rond dementie (boeken, dvd's, ...) in te kleden. Deze postpakketten bestonden uit: affiches met gedichten over dementie, bladwijzers met gedichten over dementie, kaartjes met verwijzing naar informatieve websites, kaartjes van ECD brOes, flyers van het eigen documentatiecentrum en balpennen.

In Koekelberg kregen we het bezoek van Brussels Staatssecretaris Bianca Debaets.

BrOes nam deel aan verschillende informatiebeurzen, georganiseerd door de Brusselse Welzijnsraad en/of door de Brusselse gemeenten, om ons aanbod bekend te maken en om vragen van mantelzorgers, personen met dementie en/of professionelen te beantwoorden:

- Molenbeek op 6 mei
- Sint-Agatha-Berchem op 22 mei
- Anderlecht op 4 juni
- Jette op 19 november.

In 2014 probeerde brOes de methodiek van 'het Ganzenbord' uit bij 6 Nederlandstalige bewoners in Woonzorgcentrum Magnolia te Jette. Na de screeninggesprekken om te zien of de bewoners aan de voorwaarden voldeden om deel te nemen, volgden er sessies op 10 en 24 februari, 10, 17, 24 en 31 maart en op 7, 22 en 28 april. Aanvankelijk startten we met 6 deelnemers. Een van hen is plots overleden en een andere deelnemer verhuisde naar een ander woonzorgcentrum dicht bij de oorspronkelijke woonplaats. Uiteindelijk eindigden we met vier deelnemers die na de sessies via een boekje in woord en beeld terugkregen wat ze ons verteld hebben. Met dat materiaal kan de familie en het personeel aan de slag om een gesprek op gang te brengen en herinneringen op te halen.

Het schrijven van de handleiding werd in 2014 nog niet gefinaliseerd omdat we dit wilden koppelen aan enkele meetings. Zo wordt de Cornell-schaal, die depressie meet, afgenomen voor de start van de sessies, na de laatste sessie en dan nog eens 6 maand na de laatste sessie. We vonden het wenselijk om de eventuele resultaten hiervan mee in de handleiding op te nemen.

Strategische doelstelling 5

Informatieverspreiding- en adviesverlening

Het betreft hier het verzamelen, selecteren, ter beschikking stellen en actueel houden van informatie en de actieve en gerichte informatieverstrekking over alles wat met de zorg voor de personen met dementie en hun omgeving te maken heeft. Via deze doelstelling worden de volgende doelgroepen bereikt: alle zorgactoren, de regionale expertisecentra, de persoon met dementie en zijn omgeving, de Vlaamse en Brusselse overheid.

BrOes realiseerde mee de verdere uitbouw van het documentatiecentrum dementie en integratie van de documentatiecentra van de regionale expertisecentra dementie in het digitale BIDOC-documentatieprogramma. ECD brOes werkte ook mee aan de realisatie van een gemeenschappelijk gedragen aankoop- en uitleenbeleid. In 2014 werden er 56 boeken, 16 dvd's en 1 spel aangekocht voor het documentatiecentrum van ECD brOes. In totaal telt de bibliotheek nu 442 werken.

BrOes volgde en registreerde telefonische vragen en vragen die via broes@dementie.be binnenkomen. Er werd doorverwezen naar de andere regionale expertisecentra dementie, ECD Vlaanderen, de woonzorgactoren, de

Vlaamse Alzheimer Liga vzw en/of andere zorgactoren.

In 2014 registreerde brOes ongeveer 15 telefonische oproepen met specifieke adviesvragen. We registreerden ook 10 adviesvragen via email en kregen 1 interne doorverwijzing vanuit het CGG. BrOes had in 2014 met twee verschillende families een adviesgesprek over hoe de families het best met hun familielid met dementie konden omgaan.

Via het inloophuis dementie, waarbij een medewerker van brOes op bepaalde woensdagvoormiddagen tussen 10u en 12u aanwezig was in lokaal dienstencentrum ADO-ICARUs, bereikte brOes nog eens 11 mensen die vragen hadden over dementie.

Registratie is en blijft een pijnpunt. In 2015 treedt een registratiesysteem in werking voor alle regionale expertisecentra dementie om adviesvragen beter te registreren.

BrOes ondersteunde de klinische teams van CGG Brussel bij cliëntbesprekingen indien nodig. De medewerkers van brOes nemen wekelijks deel aan het overleg van Elder. Het aantal specifieke adviesmomenten werd echter niet geregistreerd.

Via de organisatie van een inloophuis in lokale dienstencentra gaf brOes op een laagdrempelige manier antwoorden op vragen van mantelzorgers, professionelen en/of personen met dementie. Het inloophuis dementie, waarbij een medewerker van brOes op bepaalde woensdagvoormiddagen tussen 10u en 12u aanwezig was in lokaal dienstencentrum ADO-ICARUs, bereikte 11 mensen die vragen hadden over dementie.

In 2014 finaliseerde brOes de geüpdate versie van de sociale kaart over dementie in Brussel. BrOes bekijkt verder hoe deze sociale kaart online kan geraadpleegd worden. De 19 gemeentespecifieke dementiewijzers werden al opgesteld. Per gemeente is een sociale kaart dementie beschikbaar in digitale vorm. Deze versies worden volop in een lay-out gegoten om in 2015 in gedrukte vorm te verspreiden.

BrOes informeerde woonzorg- en dagcentra, thuiszorgdiensten en politionele diensten i.v.m. het vermissingsprotocol en opvolging van de eventuele implementatie ervan. In 2014 nam enkel de politiezone Brussel Hoofdstad Elseine een initiatief om het vermissingsprotocol bij de woonzorgcentra in de politiezone bekend te maken. Op 22 mei was een medewerker van brOes dan ook aanwezig op het voorstellingsmoment. Ondanks dat brOes eind 2013 een studienamiddag organiseerde rond het vermissingsproto-

col, en daar zowel vertegenwoordigers van politiezones en woonzorgcentra aanwezig waren, bleek het toch niet eenvoudig om contacten met de politiezones te onderhouden. Vaak reageerden ze ook niet op onze Nederlandstalige communicatie en vraag naar samenwerking.

Tijdens de themawEEK 'dementie in de bibliotheek', waarbij de Nederlandstalige Brusselse bibliotheken hun materiaal over het thema dementie ter beschikking stellen, werden er contactmomenten voorzien met een medewerker van ECD brOes. Op een laagdrempelige manier konden mensen zo terecht met hun vragen rond dementie.

Strategische doelstelling 6

Signaalfunctie

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw vervult een signaalfunctie ten aanzien van de diverse overheden, besluitvormers en beleidsmakers, de regionale expertisecentra dementie en de media teneinde trends, ontwikkelingen en knelpunten te duiden, te interpreteren en te expliciteren in verband met de zorg voor en begeleiding van de persoon met dementie en zijn omgeving.

BrOes onderhield contact met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (gesprek op 11 juni), de Brusselse gemeenten en het kabinet van de bevoegde Brusselse staatssecretaris (op 29 september) om het dementiebeleid op elkaar af te stemmen.

BrOes nam in 2014 een vertegenwoordigende rol op in het Brussels Platform dementie (23 januari en 20 maart) om een bijdrage te leveren aan het dementiebeleid van de Brusselse overheid.

Via een stuurgroep dementie, bestaande uit relevante partners, werd de werking van ECD brOes opgevolgd en bijgestuurd. Die vergaderingen gingen door op 3 februari, 16 juni en 22 september.

In 2014 nam brOes ook deel aan de stuurgroep ouderenmisbehandeling (14 januari, 18 maart, 3 juni en 17 november), aan de stuurgroep mantelzorg (24 januari, 13 maart, 30 april, 27 mei en 25 september) en nam brOes af en toe deel aan info- en adviesvergaderingen van het Brussels Overleg Thuiszorg om vragen over dementie op te vangen en te beantwoorden.

Contact

**regionaal expertisecentrum dementie
provincie Limburg
zorgregio's Hasselt en Genk**

A. Rodenbachstraat 29 bus 9 - 3500 Hasselt
t. 011 30 88 51 | f. 011 30 87 08
e-mail: ecd.contact@ocmwhasselt.be
ecd.limburg@dementie.be
website: www.ecdcontact.be

Medewerkers

Directie: Julien Mertens, directeur Expertisecentrum Dementie Contact, OCMW Hasselt

Co-partner: Johan Abrahams, algemeen directeur woonzorgcentra vzw Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg

Chantal Grauwels: ergotherapeut, halftime werkzaam als consulente en dementie-expert van ECD Contact, halftime werkzaam in het woonzorgcentrum Zonnestraal van OCMW Hasselt

Anneleen Janssens: klinisch neuropsycholoog, $\frac{3}{4}$ -de time werkzaam als consulente en dementie-expert van ECD Contact

Greta Mekers: maatschappelijk werkster, halftime werkzaam als consulente en dementie-expert van ECD Contact

Katja Van Goethem: communicatiedeskundige, halftime werkzaam als consulente van ECD Contact tot 1/09/2014

Katrien Moors: ergotherapeut, sinds 1/09/2014 halftime werkzaam als consulente van ECD Contact.

Strategische doelstelling 1

Afstemming met de regionale expertisecentra dementie en ECD Vlaanderen

Raad van Bestuur van Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw: directeur Julien Mertens vertegenwoordigde ECD Contact op dit overleg op 17/2, 28/2, 27/5 en 12/12/2014.

Coördinatieoverleg: Julien Mertens vertegenwoordigde ECD Contact op dit recent opgestart overleg (ECD Vlaanderen) op 10/10 en 27/11/2014.

Medewerkeroverleg: Op het medewerkeroverleg (ECD Vlaanderen) van 24/02/2014 en de 2-daagse interne vorming 'Moderne dementiezorg' op 2 en 3/6/2014 waren de medewerkers van ECD Contact aanwezig.

Dementie-expertenoverleg: op 2/12/2014 was ECD Contact vertegenwoordigd op het dementie-expertenoverleg (ECD Vlaanderen).

Werkgroep Vorming - Training - Opleiding (VTO): Een consulente van ECD Contact neemt deel aan de VTO-werkgroep (ECD Vlaanderen).

Werkgroepen: medewerkers van ECD Contact namen in 2014 deel aan de Vlaamse werkgroep jongdementie, de werkgroep die zich buigt over de vernieuwing van de website www.dementie.be en de werkgroep ergotherapeuten.

Psycho-educatiepakket 'Dementie en nu': actieve medewerking van ECD Contact (zie jaarverslag ECD Vlaanderen).

Afstemming met eigen medewerkers

Maandelijks vindt er een overleg plaats tussen de medewerkers van ECD Contact en de directeur om de interne werking te bespreken en in goede banen te leiden. De kernvergadering met directie en co-partner werd in 2014 vervangen door tweemaandelijks overlegmomenten van het Limburgs Netwerk Dementie. In 2014 startte het team met zogenaamde 'teamplanningen' om samen vormingen, projecten, studiedagen, etc. concreter uit te werken. Deze gingen 4 maal gedurende een halve dag door.

Strategische doelstelling 2

Deskundigheidsbevordering

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal vormingen, het aantal uren en het aantal deelnemers (professionelen en niet-professionelen) van de vormingen die door ECD Contact uitgewerkt en gegeven werden in 2014.

Opmaak en uitvoering van een vormingsprogramma voor professionelen

Reflectiedagen voor Limburgse referentiepersonen dementie

ECD Contact organiseerde in 2014 voor het eerst terugkomdagen of 'Reflectiedagen' voor Limburgse Referentiepersonen dementie. Twee groepen van negen deelnemers volgden vier dagen waarbij in de voormiddag een inhoudelijk gedeelte en in de namiddag intervisie werd aangeboden. Er werd gewerkt rond thema's als: reflecteren op het eigen functioneren als referentiepersoon dementie, communiceren met assertieve families, omgaan met macht en onmacht. Tijdens de laatste reflectiedag inspireerden de aanwezigen elkaar door het uitwisselen van informatie over eigen gerealiseerde projecten en gehanteerde methodieken.

Vormingspakket naar aanleiding van de docureeks 'Geprikkeld door dementie'

De medewerkers van ECD Contact ontwikkelden het vormingspakket 'Het leven zoals het is: dementie in Limburg'.

	Aantal vormingen	Aantal uren	Aantal aanwezigen	Professionelen	Niet-professionelen
2014	64	226	1442	1067	375

Dit aan de hand van de beelden van de docureeks 'Geprikkeld door dementie', een eerdere realisatie van provincie, ECD Contact, TV Limburg en de Koning Boudewijnstichting. Het pakket bestaat uit enkele delen toegespitst op verschillende doelgroepen, met name professionelen, mantelzorgers en vrijwilligers. De medewerkers van ECD Contact verzorgden deze vorming vele malen in de provincie voor verschillende doelgroepen en deden daarnaast tien maal beroep op vrije vormingsmedewerkers om deze vorming in hun regio te brengen.

Vorming in samenwerking met Sociaal Fonds FE.BI

In 2014 verzorgde ECD Contact een 3,5 daagse training 'Omgaan met dementie' in WZC Kimpenhof te Opglabbeek en WZC Beversthuis te Beverst, beide behorend tot de vzw Sint Barbara.

Euregionale vormingen vanuit ECD Contact

ECD Contact mocht afgelopen jaar tweemaal de grens oversteken om in Maastricht toelichting te geven aan mantelzorgers en vrijwilligers binnen Steunpunt Mantelzorg, Zuid-Limburg over volgende onderwerpen: "Woningaanpassingen en hulpmiddelen bij personen met dementie thuis" en "Zinnvolle activiteiten bij personen met dementie in de thuissituatie".

"Zingen met dementie"

In 2014 werden in samenwerking met WZC Ocura Montenaeken en Koor&Stem vzw 3 infosessies 'Muziek en dementie' verzorgd door een medewerker van ECD Contact. Een 60-tal geïnteresseerden in de oprichting en werking van een contactkoor voor personen met dementie werden bereikt.

Vormingen personeel dienstencheques binnen Thuishulp

In de 5 zorgregio's van de provincie werd aan de hand van onze documentaire 'Het leven zoals het is: dementie in Limburg' een vorming gegeven over omgaan met dementie voor het personeel van de dienstencheques binnen Thuishulp. Deze huishoudhulpen bieden vaak hulp ter aanvulling van de andere thuiszorgdiensten om de persoon met dementie zo lang mogelijk thuis te kunnen verzorgen en de belasting van de mantelzorger te verminderen.

Vorbereiding vorming "Niet-pluis-gevoel" in het kader van de ontwikkeling van het Zorgpad dementie

Binnen de werkgroep 'Detectie en signalering' van het zorgpad dementie werd het formulier "niet-pluis-gevoel" aangepast voor 2 doelgroepen nl. voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, en voor andere hulpverleners in de thuiszorg. Welnu, om het vergelijkend onderzoek 'Obser-

vatiestudie tijdige diagnose dementie' te kunnen uitvoeren en om het formulier "niet-pluis-gevoel" te kunnen uittesten (in de regio Hasselt, Zonhoven en Diepenbeek) werd in een ad hoc werkgroep van het zorgpad dementie hiervoor een vorming uitgewerkt in samenspraak met Familiehulp, Thuishulp en het Wit-Gele Kruis.

Ontwikkeling van een instrument voor "Belevingsgerichte en persoonsgerichte zorg vanuit het levensverhaal"

In 2014 werd binnen een ad hoc werkgroep in het kader van de ontwikkeling van het zorgpad dementie samengewerkt met Familiehulp en Thuishulp rond de ontwikkeling van een instrument dat kan gebruikt als hulpmiddel door zorg- en hulpverleners om belevingsgerichte zorg te verlenen gebaseerd op het levensverhaal van de persoon met dementie. In dit verband zal in 2015 ook vorming aangeboden worden.

Expertendag 2014: 'In balans – Zorgverleners aan de slag met zelfzorg'

Op 13 november organiseerden de partners van het Limburgs Netwerk Dementie de 'Expertendag' rond het thema 'zorgen voor jezelf als hulpverlener' (zie strategische doelstelling 5).

Posthogeschoolvorming 'Wegwijs in dementie op jonge leeftijd'

In samenwerking met de Expertisecel Ouderenzorg van University College Leuven-Limburg (UCLL) werden in het najaar van 2014 de eerste voorbereidingen getroffen om de Posthogeschoolvorming 'Wegwijs in dementie op jonge leeftijd' aan het grote publiek te kunnen aanbieden tijdens het najaar 2015.

Vormingen in samenwerking met ECD Vlaanderen

- "Zinnvolle activiteiten bij personen met een mentale beperking". Deze dag werd verzorgd door Patricia Wildiers (ECD Vlaanderen) en Chantal Grauwels (ECD Contact) in MPI Ter Engelen te Maaseik.
- "Dementie bij personen met een mentale beperking" (30/1/14 en 6/2/14) door Patricia Wildiers
- "Familiegroepen begeleiden" (20/2/14) door Katja Van Goethem (ECD Contact)
- "Vorming geven over dementie" (02/4/2014) door Katja Van Goethem (ECD Contact)
- "Dementievriendelijke woonomgeving" (04/04/2014) door Patrick Verhaest
- "Als eten een zorg wordt" (25/4/14) door Sabine Boerjan
- "Inleiding in het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (9/5/2014) door Els Dammekens en Jurn Verschraegen

Opmaak en uitvoering van een vormingsprogramma voor mantelzorgers

Vormingspakket naar aanleiding van de docureeks 'Geprikkeld door dementie'

Zie actie 2.1.

Praatcafés Dementie Limburg 2014

ECD Contact organiseerde in 2014 zelf vier praatcafés dementie in Hasselt en Tongeren, met als thema's:

- 'Slikken en voeding bij dementie', toelichting door Goele Hulsbosch, logopediste in Paramedisch Centrum Bree en Christiane Indesteege, diëtiste WGK – Limburg.
- 'Zorgen voor jezelf als mantelzorger' door CM Ziekenzorg Limburg, interactieve toelichting door medewerkers, vrijwilligers en mantelzorgers
- 'Omgaan met dementie' geïllustreerd met beeldmateriaal uit docureeks 'Geprikkeld door dementie' door Chantal Grauwels, ECD Contact
- 'Theatermonoloog Va' door Willy De Jaeghere, met nadien een reflectiemoment verzorgd door ECD Contact

Daarnaast nam ECD Contact ook als gastspreker over diverse thema's deel aan verschillende praatcafés in de andere Limburgse regio's.

De data, thema's en sprekers van de 10 regionale praatcafés werden steeds bekend gemaakt via de website www.dementie.be, via allerlei andere zorgorganisaties en via de nieuwsbrief van ECD Contact.

Het Ganzenbordspel, omgaan met rouw en verlies

Medewerkers van ECD Contact hanteerden het spel (eerder ontworpen door ECD Contact) enkele malen als methodiek in een vorming voor mantelzorgers om rouw en verlies bespreekbaar te maken. Het spel kon eveneens

gehuurd worden door professionelen, al dan niet begeleid door een medewerker van ECD Contact. In 2014 werd het ganzenbordspel vier maal uitgeleend.

Aanbieden van een vormingsprogramma voor onderwijsinstellingen

Net zoals in 2013 werkte een medewerker van ECD Contact in 2014 mee aan de BaNaBa-opleiding "Interdisciplinaire Ouderenzorg" van de Limburgse Hogeschool PXL. ECD Contact bood in dit verband vormingen aan over omgaan en communiceren met personen met dementie.

Begeleiding en ondersteuning van studenten en docenten

Studenten en docenten werden voor studieopdrachten en lesvoorbereidingen ondersteund door de medewerkers van ECD Contact. Studenten raadpleegden de bibliotheek van ECD Contact, docenten leenden meermaals de DVD 'Geprikkeld door dementie' uit om te gebruiken als lesmateriaal.

Vier studenten Bachelor in de verpleegkunde van de Hogeschool PXL werden begeleid bij hun afstudeerproject 'Wat als je vergeet te onthouden'.

Eén medewerker trad op als jurylid bij de verdediging van het afstudeerproject "Zingeving bij personen met jongdementie", een bachelorproef Professionele Bachelor in de Verpleegkunde, Katholieke Hogeschool Limburg (nu UCLL). Een consulent begeleidde een stagiaire maatschappelijk werk tijdens haar stage op ECD Contact en bij haar afstudeeropdracht. De stagiaire werkte voornamelijk mee aan de ontwikkeling van het zorgpad dementie, in het bijzonder aan de uitgebreide digitale versie van het dementiekompas. De titel van haar afstudeeropdracht was 'Wegwijs in de wereld van dementie'.

Medewerkers verruimen hun expertise door het volgen van vorming, opleiding en belevingsgerichte methodieken/workshops (o.a. dementiesimulator)

In 2014 werden onderstaande vormingen/opleidingen gevolgd door de medewerkers van ECD Contact. (zie tabel volgende pagina).

Op 9 mei 2014 inspireerden de medewerkers van ECD Contact elkaar door het organiseren van een interne 'Bestuivingsdag'. Iedere medewerker bracht informatie en een presentatie over 'nog te ontginnen' thema's zoals bijvoorbeeld 'muziek en dementie'.

Vorming	Organisatie
Dementie bij personen met een mentale beperking	ECD Vlaanderen
Ervaringstraining Into D'mentia (dementiesimulator)	Into D'mentia
Familiegroepen begeleiden	ECD Vlaanderen
Langdurige opleiding Zorgpaden	Netwerk Klinische Paden (KULeuven)
Palliatieve zorg in de thuiszorg	Netwerk Palliatieve Zorg Limburg
Workshop en intervisie reminiscentieboxen	Limburgs Netwerk Dementie
Dementievriendelijke woonomgeving	ECD Vlaanderen
Vorming geven over dementie	ECD Vlaanderen
Theatermonoloog 'Va'	Praatcafés dementie Limburg
Als eten een zorg wordt	ECD Vlaanderen
Inleiding in het Psycho-educatiepakket 'Dementie en nu'	ECD Vlaanderen
Symposium Dementie op jonge leeftijd	ECD Memo
Moderne dementiezorg	ECD Vlaanderen
Vroegtijdige zorgplanning, levenseindezorg op maat	Netwerk Palliatieve Zorg Limburg
Sexualiteit en intimiteit bij ouderen	Zorgnet Vlaanderen
Theater "Zorgeloos"	CM Limburg
Theater 'Mannen van 85'	Praatcafés dementie Limburg
Hoe vroegtijdige zorgplanning inzetten bij personen met dementie?	Koning Boudewijnstichting

Strategische doelstelling 3

Sensibilisering Nieuwsbrieven ECD Contact

In 2014 publiceerde ECD Contact 9 nieuwsbrieven waarin een 1500-tal geabonneerde hulpverleners informatie kregen over het aanbod vanuit ECD Contact, vanuit ECD Vlaanderen en over activiteiten en vormingen vanuit andere zorgorganisaties in Limburg.

Stand ECD Contact

Drie keer was ECD Contact in 2014 vertegenwoordigd met een stand op beurzen en studiedagen. Daarnaast werden aan meerdere organisaties informatie en brochures bezorgd om in een eigen stand te voorzien.

Project Vermissing van personen met dementie

In opvolging van het symposium 'Vermiste personen met dementie: een gedeelde zorg van politie en zorgverleners', georganiseerd in 2012 voor Limburgse politiezones en zorgactoren door de provincie in samenwerking met o.a. ECD Contact, bevroegen we in september 2014 de politiezones naar hun actuele samenwerking met zorginstellingen uit hun regio. Hieruit bleek dat zeven Limburgse politiezones tevreden zijn over de samenwerking met de woonzorgcentra uit hun regio in functie van het vermissingsprotocol en dat drie politiezones zich in de opstartfase bevinden.

Eind 2014 trof ECD Contact voorbereidingen om opnieuw te sensibiliseren in de hoop ook de andere politiezones te kunnen mobiliseren voor deze samenwerking. Ook zal begin 2015 in samenwerking met Listel vzw gewerkt worden aan de implementatie van het vermissingsprotocol binnen de Limburgse thuiszorg.

ECD Contact nam op 3/10/2014 deel aan de plenaire vergadering georganiseerd door politiezone HEKLA (Antwerpen), een van de pioniers van de samenwerking politie en zorg in het kader van onrustwekkende verdwijningen.

Strategische doelstelling 4

Informatieverspreiding en adviesverlening

Informatie en documentatie

ECD Contact beschikt over een beperkte bibliotheek, waaruit kan worden ontleend: een 160-tal boeken, een 70-tal video's/DVD's, artikels gerangschikt volgens thema, flyers, folders en brochures. Enkele boeken worden eveneens te koop aangeboden. De inventaris van het uit te lenen materiaal is terug te vinden op de website www.ecdcontact.be. Zowel hulpverleners als mantelzorgers als studenten ontlene geregeld documentatie. Personen met specifieke vragen naar literatuur of beeldmateriaal worden doorverwezen naar de Provinciale Bibliotheek of naar de Vlaamse documentatiecentra dementie.

Bekendmaking van ECD Contact en haar activiteiten op www.ecdcontact.be

ECD Contact zorgt voor de verdere bekendmaking van het centrum, zijn activiteiten en initiatieven m.b.t. dementie in Limburg via de website www.ecdcontact.be. Deze URL is een link naar de regionale pagina's van ECD Contact op de website www.dementie.be.

Adviesverlening

De medewerkers van ECD Contact trachtten in 2014 32 uur telefonische permanentie per week te verzekeren voor vragen en advies. Vanzelfsprekend was het centrum ook steeds bereikbaar via e-mail.

In 2014 bereikten **596** informatie- en adviesvragen van mantelzorgers en hulpverleners ECD Contact. Deze betroffen voornamelijk vragen naar informatie over omgang met en opvangmogelijkheden van personen met dementie. De consultants van het centrum trachtten in eerste instantie zelf de mantelzorgers zo goed en volledig mogelijk te woord te staan en hen in tweede instantie door te verwijzen naar plaatselijke zorgorganisaties. De hulpvragers werden ook steeds geïnformeerd over de bestaande regionale initiatieven rond dementie. Daarnaast werden mantelzorgers en hulpverleners op het expertisecentrum uitgenodigd voor verdere informatie aan de hand van (gratis, uit te lenen of aan te kopen) brochures, folders, boeken en beeldmateriaal.

Het 'Dementiekompas' en de 'Verwijsgids dementie Limburg'

In 2014 ontwikkelde ECD Contact 'het dementiekompas', een handige tool, een 'waaier', die de mantelzorger en hulpverlener op een eenvoudige manier wegwijs maakt in de wereld van dementie. Op de voorzijde biedt het dementiekompas via vraag en antwoord zicht op het ruime aanbod aan diensten en voorzieningen in de zorg voor mensen met dementie. De vragen zijn ingedeeld volgens de rubrieken 'Niet-pluis-gevoel- en diagnosefase', 'Omgaan met de-

mentie', 'Jongdementie', 'Opvangen, (ver)zorgen, grenzen stellen', 'Veiligheid', en 'Ondersteuning'. Op de keerzijde staan zeer praktische en eenvoudige tips voor communicatie en omgang met personen met dementie.

De 'Verwijsgids dementie Limburg', gekoppeld aan het dementiekompas, met alle contactgegevens van Limburgse diensten en organisaties in de zorg voor personen met dementie wordt aangeboden via www.ecdcontact.be.

In het najaar van 2014 werden 1750 dementiekompassen verspreid. In het voorjaar van 2015 wordt een nieuwe druk voorzien.

Strategische doelstelling 5

Uitbouw netwerking Limburgs Netwerk Dementie: 'DementieLinken'

In 2014 organiseerde het Limburgs Netwerk Dementie opnieuw 2 DementieLinken (regionale overlegplatforms dementie) in elk van de 5 zorgregio's van de provincie. Hier komen belangrijke actoren in het Limburgse werkveld van de dementiezorg samen om kennis te delen en praktijkervaring uit te wisselen.

In het voorjaar namen 70 hulpverleners deel, in het najaar 73. Zowel de thuiszorgsector, het hoger onderwijs in de ouderenzorg, de residentiële sector, de geestelijke gezondheidszorg en de ziekenhuizen waren vertegenwoordigd. Vooral de Referentiepersonen Dementie waren in grote getale aanwezig. Enkele thema's op de agenda waren: reminiscentieboxen 'De tijd van toen vandaag', reflectietool 'Samen de mens zien', een verrijkte omgeving voor personen met een matige dementie, toelichting van het Transitieplan 'Dementiekundige basiszorg in het natuurlijk thuismilieu', oproep tot deelname aan het onderzoek 'Assessment en training van rijvaardigheid bij senioren met cognitieve beperkingen', vroegtijdige zorgplanning, de zorgclown en de opstart van een geheugenkoor.

Limburgs Netwerk Dementie: Expertendag 2014: 'In balans - Zorgverleners aan de slag met zelfzorg'

Op 13 november organiseerden de partners van het Limburgs Netwerk Dementie de tweede 'Expertendag'. Vanuit de DementieLinken werden de thema's betrokkenheid,

draagkracht en zelfzorg van de zorgverlener op de voorgrond geplaatst.

Eerst stelden de partners van het LND de gerealiseerde projecten van het afgelopen jaar voor: de dementieLinken, het dementiekompas, baden zonder strijd, psychomotorische activering, prikkelverrijkte omgeving, reminiscentieboxen 'De tijd van toen vandaag', de reflectietool 'Samen de mens zien' en 'De schoolstraat®', een module voor ervaringsgericht leren voor professionelen.

Vervolgens gingen twee trainers, Koen Joly (KEIK – mensen in beweging) en Johnny Weustenraed (C-Time), op een zeer begeisterende manier aan de slag met de groep rond de thema's van de dag. Ze boden ons geen vorming aan zoals we die gewoon zijn, maar zetten ons aan het denken, ze daagden ons uit en gaven tips mee om onze betrokkenheid en de balans draagkracht-draaglast in ons werk met personen met dementie in evenwicht te houden. Er namen ongeveer 60 personen deel aan deze leerrijke dag.

Ontwikkeling van een zorgpad dementie binnen het POP Hasselt-Zonhoven-Diepenbeek

Een ECD-consulent is zorgpadbegeleider en werkt aan de ontwikkeling van een zorgpad dementie samen met alle zorg- en hulpverleners die betrokken zijn bij het zorgproces van de persoon met dementie en zijn mantelzorger.

Het zorgpad dementie omvat 7 zorgfasen (eerste luik 5 fasen, tweede luik 2 fasen). Elke fase wordt uitgewerkt binnen de betreffende werkgroep. Het geheel wordt gecoördineerd door een kernteam. De zorgpadbegeleider fungeert als coördinator.

Het eerste luik van het zorgpad dementie werd in 2014 uitgebreid met de zorgfase 'Samenwerking binnen de zorg- en hulpverlening' (fase 5).

In de werkgroep 'Sensibiliseren over het 'niet-pluis-gevoel' (fase 1) werd een folder met een formulier 'niet-pluis-gevoel' ontworpen om het grote publiek te sensibiliseren om naar de huisarts te gaan bij een ongerust gevoel over zichzelf of over een familielid/kennis. Twee formulieren 'niet-pluis-gevoel', die zullen dienst doen als communicatiemiddel tussen de huisarts en de zorg- en hulpverleners werden ontwikkeld in de werkgroep 'Detectie en Signalering' (fase 2) ten aanzien van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

Om de persoon met dementie en de mantelzorgers te betrekken bij het ontwerpen van de folder en de diverse formulieren werden focusgroepen geïnstalleerd. Om de impact van deze formulieren te evalueren werd beslist om

een vergelijkende studie te doen met de 'Observatiestudie Vroegopsporing dementie'.

Binnen de werkgroep 'Ziektediagnose' hebben huisartsen en specialisten afspraken gemaakt om de onderlinge communicatie te verbeteren. Er werd voorgesteld om de huisarts na de diagnose eerder (opnieuw) te betrekken in het verdere zorgproces, o.m. voor de bespreking van de diagnose, voor het overhandigen van het dementiekompas, en met het oog op een voorstel van individuele begeleiding.

In de focusgroep van mantelzorgers werd naar hun ervaringen gevraagd i.v.m. het mededelen van de diagnose, teneinde hiermee rekening te kunnen houden bij de opmaak van afspraken tussen specialisten en huisartsen. Ook werd het dementiekompas doorgelicht door de mantelzorgers en werden hun opmerkingen meegenomen voor de herdruk.

Ook binnen de werkgroep 'Zorgdiagnose' werd het dementiekompas besproken en werden afspraken gemaakt voor de systematische bedeling ervan via specialisten en/of huisartsen. Ook werd een leidraad zorgdiagnose opgemaakt voor de individuele begeleider aan huis die tijdens het dementieproces instaat voor de psychosociale ondersteuning van de persoon met dementie en de mantelzorger. Het ontwerp van de uitgebreide, digitale versie van het dementiekompas voor de mantelzorger en de hulpverlener werd voorgesteld in de werkgroep en verbeteringsuggesties werden meegegeven aan de zorgpadbegeleider.

Samenwerking met LISTEL vzw, de Limburgse koepelvereniging rond thuiszorg

ECD Contact pleegde overleg met LISTEL ter voorbereiding van de samenwerking rond het transitieplan.

De directeur van ECD Contact nam deel aan de Algemene Vergadering van LISTEL. Op bestuursniveau is er eveneens overleg geweest over de eventuele oprichting van een Limburgs samenwerkingsplatform integrale zorg.

In het kader van het zorgpad dementie had de zorgpadbegeleider regelmatig overleg met een coördinator van LISTEL vzw om de activiteiten in de werkgroepen van het zorgpad dementie voor te bereiden. De zorgpadbegeleider neemt ook deel aan de vergaderingen van de stuurgroep voor de portaalwebsite zorgpaden van LISTEL.

Ook ter voorbereiding van de dementieLinken is er overleg geweest tussen de consulenten van het ECD en de coördinatoren van LISTEL.

In het kader van onze samenwerkingsovereenkomst vond ook een overleg plaats waarin o.a. de samenwerking rond de sociale kaart werd besproken.

Samenwerking met Regionaal Overleg Ouderen Maasland (ROOM)

Een medewerker van het ECD gaf een toelichting over de activiteiten van de lokale dementieLink op het ROOM-overleg. Ook werd het zg. ROOM-i uitgebouwd in de regio: een vast overleg tussen hulpverleners van verschillende zorgorganisaties die werkzaam zijn in het Maasland en die zich richten op ouderen. Tijdens deze vergadering worden er concrete casussen anoniem besproken.

ECD Contact was actief betrokken bij de voorbereidende vergaderingen van het ROOM-i en bood de mogelijkheid aan om betrokken te worden bij complexe dementiegerelateerde casussen.

Samenwerking Netwerk Palliatieve Zorg Limburg (NPZL) en Limburgse Palliatieve Ondersteuningsequipe (Pallion)

Er hebben overlegmomenten plaatsgehad met medewerkers van NPZL en PALLION om vroegtijdige zorgplanning te integreren binnen het zorgpad dementie.

Werkgroep Dementie Limburg

ECD Contact organiseert twee maal per jaar een samenkomst van de Werkgroep Dementie Limburg. Alle regionale organisatoren van de Limburgse praatcafés dementie participeren hieraan, versterkt door afvaardigingen van CM Limburg, Wit-Gele Kruis en DAGG Maaseik-Lommel.

Afgelopen jaar werd de samenwerking eens extra in de bloemetjes gezet door de organisatie van een teambuiddingsdag vanuit ECD Contact waarin we samen een bezoek brachten aan een zorgboerderij voor personen met dementie 'Grootenhout' te Mariahout in Nederland.

Werkgroep Geheugenklinieken Limburg

Het overleg tussen de Limburgse geheugenklinieken vindt tweemaal per jaar plaats en wordt door ECD Contact

georganiseerd. Naast het uitwisselen van informatie en het komen tot samenwerkingsinitiatieven biedt deze werkgroep het voordeel dat regionale initiatieven van ECD Contact snel en efficiënt verspreid kunnen worden ten behoeve van de patiënten en mantelzorgers van de geheugenklinieken over de gehele provincie.

Mantelzorghuizen Jongdementie Limburg

In 2014 werden twee nieuwe Mantelzorghuizen jongdementie opgestart in Limburg, met name in Tongeren en in Overpelt. ECD Contact was intensief betrokken met de opstart van deze 'huizen' en bood inhoudelijke ondersteuning, bekendmaking en doorverwijzing aan.

Samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen

ECD Contact werkte intensief mee aan de organisatie van de derde Ontmoetingsdag Jongdementie, die plaatsvond in Hasselt op 29/11/2014. Met 116 inschrijvingen en lovende reacties was deze ontmoetingsdag een succes.

Samenwerking Limburgse (Hoge)scholen

Om het concept van een praatcafé Dementie te verduidelijken aan de studenten ergotherapie werd een avond georganiseerd over de werking en het opzet van praatcafé's. Dit initiatief werd genomen door PXL Hogeschool, Ergotherapie. Zowel het Expertisecentrum Dementie als de Vlaamse AlzheimerLiga werden hier voorgesteld aan een 60-tal studenten.

Zie ook actie 2.3 en 2.4.

Lerend netwerk dementievriendelijke gemeenten

ECD Contact participeerde ook dit jaar aan de verdere uitbouw van dit netwerk, een initiatief van de VVSG.

Participatie SPIL

Ook in 2014 nam ECD Contact deel aan de werking van SPIL, Samenwerking Psychiatrische Initiatieven in Limburg. Het ECD is ook lid van de nieuwe stuurgroep Limburgs Samenwerkingsverband 'Ouderen'.

Strategische doelstelling 6

Signaalfunctie

Limburgs Netwerk Dementie: verdere projectcoördinatie (project Limburg Sterk Merk ism KHLim, vzw Grauwzusters en provincie) en verdere ontwikkeling van het netwerk. In 2014 organiseerde het Limburgs Netwerk Dementie opnieuw 2 regionale DementieLinken, telkens in 5 verschillende zorgregio's, samen met een Expertendag (zie boven). Daarnaast werd de Limburgse dementiematrix van minpunten, pluspunten, valkuilen en opportuniteiten per regio (dementieLink) in kaart gebracht om er vervolgens regionale acties aan te koppelen. Het 'dementiekompas', gekoppeld aan een digitale sociale kaart of 'verwijsgids dementie Limburg', werd in 2014 gerealiseerd. Daarvan werden er nog ditzelfde jaar 1750 exemplaren verspreid.

Strategische doelstelling 7

Invulling dementie-expertfunctie

"Invulling van de dementie-expertfunctie (1VTE) conform het transitieplan, in nauwe afstemming met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen".

Sedert 1 september 2014 werd de dementie-expertfunctie opgenomen door drie medewerkers van ECD Contact. Zij namen deel aan het dementie-expertenoverleg op 2/12/14 en verleenden specialistische info- en adviesverstrekking, ondermeer aan de reeds opgeleide referentiepersonen dementie. De medewerkers organiseerden daarnaast netwerking, in de vorm van de dementieLinken (zie boven).

Foton

expertisecentrum dementie
provincie West-Vlaanderen
zorgregio's Brugge en Oostende

Biskajersplein 2 – 8000 Brugge

t 050 44 67 93

f 050 34 11 63

fotondoc@dementie.be

Medewerkers

Provinciaal coördinator: *Bart Deltour*, sociaal pedagoog

ECD-consulenten: *Claire Meire*, maatschappelijk werker; contextueel therapeut, (is lid van de VTO-werkgroep van de expertisecentra, neemt deel aan het coördinatieoverleg); *Hilde Delameillieure*, gegradueerde verpleegkundige; gegradueerde gezinswetenschappen (focus op thuisbegeleiding); *Elke Poppe*, sociaal verpleegkundige (thuisbegeleiding); *Clarice De Cloedt*, psycholoog (thuisbegeleiding, vorming)

Verantwoordelijke voor het documentatiecentrum – Onthaal en administratie: *Lieve Vermeulen*, opleiding graduuaat bibliotheekwetenschappen

Vrijwilliger – coördinatie ontmoetingshuis: *Marleen Desmet*

Vrijwilligers – activiteiten ontmoetingshuis: *Marleen D.*, *Bernard G.*, *Marike V.*, *Marie-Jeanne G.*, *Agnes D.*, *Kathy W.*, *Paul K.*, *Filip K.*, *Simone D.*

Vrijwilliger – bibliotheek en administratie: *Kathy W.*

Intern overleg

Teamoverleg	10 keer
Formeel overleg met een deel van het team	20 keer
Consultenoverleg en thuisbegeleidingsteam	18 keer
Vormende bijeenkomsten met Foton - vrijwilligers	3 keer

ECD-overleg (23 keer)

Raad van Bestuur	3 keer
Niveau medewerkers	20 keer

(coördinatie-overleg, expertenoverleg, medewerkersoverleg, VTO-werkgroep, werkgroep documentatiecentrum, klankbordgroep diensten gezinszorg, overleg met de provinciale collega's van ECD Sophia)

Er waren naast het ECD-overleg nog 11 overlegmomenten op Vlaams niveau.

1. Samenwerking met zorgpartners

Overleg en externe contacten

Er was overleg en samenwerking met de geheugencentra, dagverzorgingscentra, ziekenhuizen, huisartsenkringen, diensten gezinszorg, diensten thuisverpleging, woon- en zorgcentra, praatcafés dementie, de overlegplatforms dementie Noord- en Midden-West-Vlaanderen en Veurne-Oostende, de Koning Boudewijnstichting en de verschillende groepen van de Alzheimer Liga in West-Vlaanderen. We hadden ook verschillende internationale ontmoetingen. Deze geven we weer onder de rubriek sensibilisering. We hadden 63 contacten op provinciaal/regionaal niveau. We lichten er enkele uit.

Overlegplatform dementie Noord-West-Vlaanderen

Het overlegplatform dementie Noord-West-Vlaanderen kwam 7 keer samen.

De dementiewijzer werd verder verspreid en de zeventuizend exemplaren zijn ondertussen allemaal verdeeld.

Ook de actie "Samen voor een dementievriendelijk Brugge!" (zie verder) wordt mee ondersteund door dit platform.

Tevens was het OPD samen met de andere OPD's zeer actief rond het vermissingsproject en de niet-pluis-fase.

Overlegplatform dementie Oostende Veurne

Het overlegplatform dementie Oostende-Veurne kwam 7 keer samen.

De dementiewijzer Oostende-Veurne werd ontwikkeld naar analogie van de dementiewijzer van het overlegplatform Noord-West-Vlaanderen-Foton. Het is een gebruiksvriendelijk instrument op maat van familieleden van een persoon met dementie. De wijzer bestaat uit twee luiken: een luik met communicatietips voor een aangenaam contact met mensen met dementie, en een luik met een waaiervol antwoorden over hulpverlening.

Ook binnen dit overlegplatform kreeg 'Vermissing in de thuiszorg' aandacht.

Koepel van overlegplatforms dementie West-Vlaanderen

Een OPD is een open en pluralistisch overlegforum voor verschillende zorgaanbieders, organisaties en intra- en extramurale voorzieningen die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving. Een OPD is ingebed in een SEL (Samenwerkingsinitiatief Eerstelijnsgezondheids-

zorg) en werkt samen met het Expertisecentrum Dementie. Het OPD maakt dementie kenbaar en bespreekbaar, niet alleen bij professionelen en mantelzorgers, maar ook in de bredere maatschappij.

De meerwaarde van een OPD bestaat o.a. uit een vlottere samenwerking en informatiedoorstroming, ondersteuning en uitwisseling tussen de leden van het platform, een signaalfunctie naar de overheid. Ook het delen van expertise maakt hiervan deel uit. Een OPD werkt organisatie-overschrijdend. Concrete realisaties zijn: de implementatie van het vermissingsproject in woon- en zorgcentra en politiezones.

Op initiatief van ECD Sophia en ECD Foton werd in elke zorgregio in West-Vlaanderen een Overlegplatform Dementie opgericht. Foton is voorzitter van het OPD Noord West-Vlaanderen en participeert uiteraard ook actief aan het OPD regio Oostende-Veurne.

Vertegenwoordigers van de regionale overlegplatforms en van de regionale expertisecentra komen tweemaal per jaar bijeen in een koepeloverleg. Het doel is om via uitwisseling de regio's krachtiger te maken, om noden en behoeften uit de regio's te bundelen tot een sterker signaal. De provincie West-Vlaanderen is ook aanwezig op dit overleg, faciliteert en speelt een mediërende rol naar andere beleidsniveaus.

Er waren drie overleg momenten met de koepel van overlegplatforms dementie.

Concrete acties:

- Oproep en vormende activiteit rond ondertekening engagementsverklaringen in het kader van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' op 4 april 2014 (i.s.m. dienst Welzijn van de provincie, ECD Vlaanderen, ECD Sophia en de overlegplatforms dementie)
- Verkenning van het voorstel om de provinciale campagne 2015 "oe ist" te focussen op de bespreekbaarheid van dementie, druk dementiewijzer, inspiratiedag dementievriendelijke gemeenten.
- Vermissingsproject binnen de thuiszorg

Vergaderingen en/of contacten met zorgpartners omtrent protocol 3-projecten

- WZC Regina Coeli (Brugge, Sint-Andries).
Doel: uitbouwen van een integraal aanbod voor personen met jongdementie in de regio Brugge
Inbreng Foton: thuisbegeleiding dementie; intervisie van het team van DVC Rozemarijn door een fotonconsulent.; familiegroep begeleid door een fotonconsulent
- De Oesel, Centrum voor Zorgvernieuwing Dentergem (Zorggroep OLV 7 Weeën)

Doel: kwaliteitsvol zorgaanbod voor kwetsbare ouderen, ter preventie van onnodige opnames.

Inbreng Foton: thuisbegeleiding dementie.

Geheugenrevalidatie Noord-West-Vlaanderen

De geheugenkliniek 'Geheugenrevalidatie Noord-West-Vlaanderen' is een samenwerking van Foton met de geheugenklinieken van AZ Sint-Jan en AZ Sint-Lucas. De goedkeuring liep van 1 juni 2011 tot en met 31 mei 2014 en werd ondertussen verlengd tot eind 2016.

De rehabilitatie-activiteiten gaan door buiten de ziekenhuisomgeving, nl. in het Fotonhuis. Psychologen en ergotherapeuten van de ziekenhuizen begeleiden deze activiteiten. Op de fotonconsulenten kan een beroep gedaan worden voor ondersteuning van de cliëntsituatie. Onthaal en secretariaat worden waargenomen door de onthaalfunctie van het Fotonhuis. Er waren 11 teamvergaderingen.

Medewerking aan het Labyrint, praatcafé dementie Brugge

Fotonmedewerkers participeren actief aan werkgroep en stuurgroep van het praatcafé dementie het Labyrint te Brugge, door medewerking aan het onthaal en bekendmaking fotonactiviteiten (8 avonden)

Alzheimergroepen West-Vlaanderen

Foton was in het verleden samen met ECD Sophia een stuwende kracht achter de opstart van vier nieuwe Familiegroepen van de Alzheimer Liga in West-Vlaanderen. Alzheimer Liga Vlaanderen staat in voor de centrale aansturing en ondersteuning voor de familiegroepen. Vanuit Foton blijven we de familiegroepen ondersteunen waar mogelijk. We maken de groepen actief bekend bij mensen die op ons beroep doen en de activiteiten zijn ook opgenomen in onze activiteitenfolder voor mantelzorgers. We schreven mee aan de de heruitgave van de folder 'De mantelzorgers', nov. 2014

Intervisiegroepen "lerende netwerken" VVSG

De VVSG organiseert lerende netwerken dementievriendelijke gemeenten met het oog op de verdere verduurzaming van de bestaande initiatieven. Expertise, goede praktijken, goede vormen, methodieken en nieuwe initiatieven worden met elkaar gedeeld en overdraagbaar gemaakt naar anderen.

Het netwerk laat niet alleen toe om kennis te delen maar beoogt ook een nieuwe dynamiek teweeg te brengen: bestaande initiatieven te helpen verduurzamen en nieuwe initiatieven tot stand te brengen.

Er waren 5 bijeenkomsten. Vier ervan vonden plaats in het Fotonhuis.

2. Vorming- en deskundigheidsbevordering

In 2014 werden **234 u vorming** gegeven aan **2574 personen** in **79 sessies**. Binnen de vorming voor hulpverleners verzorgden wij 4 vormingssessies waarbij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen organisator was (aan 178 personen, 16 u). We gingen als eersten in Vlaanderen aan de slag met een psycho-educatiereeks voor mantelzorgers, ontwikkeld door ECD Vlaanderen en Alzheimer Liga Vlaanderen. (zie tabel hieronder).

Indien we vormingsaanvragen niet kunnen opnemen zorgen we voor een kwaliteitsvolle doorverwijzing.

Focus op enkele van onze vormingen

We kunnen onmogelijk alle vormingen toelichten maar willen er wel enkel uitlichten om de diversiteit van de verschillende doelgroepen en thema's te illustreren:

- Begeleiden van intervisies met professionele en vrijwillige hulpverleners/teams uit thuiszorg, residentiële zorg en dagverzorgingscentra.
- Vorming aan verschillende dagverzorgingscentra, woonzorgcentra en thuiszorgdiensten.
- Vormingen in het kader van het samenwerkingsproject met dvc Rozemarijn rond jongdementie. Zowel voor professionelen als voor mantelzorgers.

Doelgroep	Aantal vormingen	Aantal deelnemers	Aantal uren vorming	dlrs x uren
mantelzorgers	15	210	28:00	433:30
publiek	5	158	5:30	304:00
vrijwilligers	7	63	21:00	168:30
studenten	4	70	58:00	376:00
niet-hulpverleners	31	501	112:30	1282:00
hulpverleners	48	2073	152:45	3819:00
totaal	79	2574	265:15	5101:00

- Bijzondere vorming rond dementievriendelijke steden en organisaties naar aanleiding van de ondertekening van de engagementsverklaring "Onthou Mens" in West-Vlaanderen op 4 april 2014
- In samenwerking met het OPD Oostende-Veurne werd er gestart met "Dialogen voor hulpverleners", thematische vormingen aangeboden over de middag.
- Vorming aan diverse mutualiteiten in het kader van deskundigheidsbevordering zoals omschreven in het transitieplan dementie.
- Dit jaar organiseerden we ook een vorming voor coaches van contactkoren in samenwerking met Koor & Stem
- Diverse vormingen ook in het kader van de FEBI-trainingen, voor hulpverleners met beperkte scholingsgraad
- Er was een vormingsavond voor handelaars en winkeliers van Brugge aan de hand van de DVD Klant blijft Koning.
- Diverse vormingen rond oog de zorg voor familie en contextuele kijk op familiedynamieken
Foton werkt vanuit en heeft een sterke deskundigheid opgebouwd omtrent het contextueel denkkader. Deze kennis en deskundigheid wordt ook doorgegeven aan studenten en in permanente vorming.
Zo werd onder meer op 13 februari 2014 een volledige dag verzorgd in het Katho-HIVB Roeselare en op 14 oktober in HBOV Brugge. Ook in de opleiding referentiepersonen zijn dit thema's die Foton opneemt.
- Eind oktober 2014 werd gestart met het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (ontwikkeld op initiatief van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de Alzheimer Liga Vlaanderen). Dit pakket werd aangeboden door het Regionaal Dienstencentrum Zonnewende (een initiatief van Familiezorg West-Vlaanderen vzw) en Foton.

3. Informatie, advies en ondersteuning

Interventies informatie, advies en ondersteuning

In 2014 verrichtten we 1776 interventies, ten aanzien van 651 verschillende aanmelders.

Het betrof 453 eerste meldingen, 1067 opvolgingen, en 256 ontleenbeurten

Een opsplitsing van thuisbegeleiding en info- en adviesvragen toont 1129 interventies thuisbegeleiding en 674 interventies m.b.t. info- en advies (391 interventies + 256 ontleenbeurten)

Bij de thuisbegeleiding (1129 interventies) is de persoon met dementie rechtstreeks betrokken in 20 % van de interventies. Mantelzorgers zijn betrokken bij 66, 5 % van

de interventies. Bij 24, 8 % zijn één of meer hulpverleners betrokken.

In het geheel van de contacten met familie, 'overheersen' de interventies met vrouwelijke partners (327) en dochters (198). En toch ook 163 contacten met de mannelijke partner.

Op de 244 cliënten zijn er 29 jonger dan 65 jaar. Dit betekent: minstens 11,9 % situaties mbt jongdementie.

Er zijn gemiddeld 5 interventies per cliëntsituatie per jaar (met een maximum van 36!).

Het gaat om 55 % persoonlijke contacten (waaronder 226 consulten en 279 huisbezoeken), 12 % schriftelijke contacten en 32,9 % telefonische contacten.

Er werden 391 info- en adviesvragen behandeld van 281 unieke aanmelders. Het betreft in meerderheid hulpverleners (48 %). Daarnaast, ongeveer 25 % mantelzorgers, 17% studenten, 3,6 % lesgevers. 4 aanmelders waren personen met een (vermoeden van) dementie.

De top-12 van de thema's bij de interventies zijn: ondersteuning; zorgbelasting; communicatie en omgang; tz-ondersteunende diensten; gedrags- en stemmingsproblemen; relationele en familiale problemen; gezondheids- en psychische problemen; verliesverwerking; zinvolle activiteiten; dementie algemeen; dementie specifieke diagnose; beslissingsproces opname wzc.

Documentatiecentrum

Het documentatiecentrum verwerkte 248 van de 391 informatie en adviesvragen

Er waren 126 ontleeners (waarvan 62 nieuw). Zij ontleenden samen 912 materialen in 256 ontleenbeurten

Het profiel van de leners: 56,3 % zijn hulpverleners, 19,8 % studenten, 4,8 % lesgevers, 19% mantelzorgers en vrijwilligers. Veel materialen worden ontleend in functie van vorming.

57,9 % ontleeners komen uit zorgregio Brugge, 8,7 uit Zorgregio Oostende, 12,7% uit zorgregio Roeselare en 4,8% uit zorgregio Kortrijk. 15,9% leners komen van buiten de provincie. Met ons documentatiecentrum werken we aanvullend op de informatieverstrekking van andere regionale expertisecentra.

Wat betreft de collectie lag de focus nog steeds op het herinvoeren en inhoudelijk ontsluiten van de collectie in de online catalogus. Daarvoor werken we samen met de

collega's van ECD Paradox, ECD brOes en ECD Vlaanderen onder coördinatie van de wetenschappelijk medewerker van ECD Vlaanderen. Eind 2014 waren 1134 exemplaren uit de collectie ingevoerd in de catalogus, waarvan 531 gedurende het afgelopen jaar. Met het onderhoud van de trefwoordenlijst (in overleg met de collega's van de werkgroep documentatiecentrum) leveren we een aanzienlijke bijdrage aan de kwaliteit van de inhoudelijke ontsluiting van de catalogus.

4. Ontmoetingshuis

Het ontmoetingshuis dementie biedt een waaier aan laagdrempelige activiteiten die kansen bieden tot ontmoeting. De vrijwilligers-ervaringsdeskundigen zorgen mee voor het onthaal, en hebben er aandacht voor dat voldoende één-op-één-contact mogelijk is.

Ontmoetingsgroep voor mensen met dementie

De groep kwam 2 keer samen. Er wordt een pauze ingelast voor herbronning.

Foton: er zit muziek in!...

Muziek ontspant... verbindt mensen... Spreekt tot ons hart! Elke eerste woensdag van de maand vullen jonge (en minder jonge) muzikanten het Fotonhuis met wondere

klanken. Bij een kopje koffie kan men tot rust komen, genieten van de muziek, elkaar ontmoeten...

Elke eerste woensdag van de maand (uitgez. januari, aug.) Gemiddeld waren 42 personen aanwezig. Doelpubliek zijn personen met dementie die nog thuis wonen, en hun mantelzorgers. We geven ook de kans aan groepjes bezoekers van een dagverzorgingscentrum om aan te sluiten.

Fotonkoor

Het koor heeft een enorme ontwikkeling doorgemaakt en is een zeer hechte groep geworden waar mensen elkaar dragen en ondersteunen. De vrijwilligers blijven een dragende kracht die het fotonkoor mee mogelijk maken. Uitzonderlijk verzorgde het koor de muzikale omlijsting op de uitreiking van de EFID-award te Brussel. Een niet-vanzelfsprekende verplaatsing uit de vertrouwde omgeving, waarvan toch heel erg genoten werd.

We zijn betrokken bij het project "De stem van ons geheugen" ism Koor & Stem.

Seizoensvieringen: Paasviering (16 april), stil novembermoment (5 nov.), Kerstviering (19 dec.).

Kopje Troost

Ook Kopje Troost, een ontmoetingsplek in het Fotonhuis is een laagdrempelige opstap naar de Fotonwerking. Het is een plek waar stilte, schoonheid en eenvoud een

plaats krijgen. Men kan er een kopje koffie drinken en/of mensen ontmoeten. Kopje Troost staat open voor iedereen en ook mensen met dementie en hun familie zijn er welkom. Vaak vinden mensen via Kopje Troost de weg naar Foton.

5. Sensibilisering

Bezoeken aan Fotonhuis en/of lezingen voor verenigingen of scholen

In 2014 waren er bezoeken aan het Fotonhuis en/of lezingen voor:

- Seniorenadviesraad Gistel
- Spes Nostra (zesdejaars persoonszorg)
- OCMW Koekelare – praatcafé
- Huisartsen in Opleiding (via Groepspraktijk De Brug)
- Huisartsen Middenkust
- HBOV, 3de jaar geriatrische verpleegkunde en vooropleiding zorgkundigen/verpleegkundigen
- Rotaryclub 't Brugse Vrije
- Inner Wheel Knokke
- Opleidingscentrum Solidariteit voor het Gezin.
- Odensehuis Vlissingen
- Leerling-verzorgenden van scholen West-Vlaanderen (Inspiratiedag Familiezorg West-Vlaanderen vzw)

Representaties

- De Oesel – vermissingsproject Alain Remue
- Praatcafés Brugge – Knokke
- DVC De Vierboete, Blankenberge
- Open deur (jong dementie) WZC Sint-Elisabeth, Eeklo
- Sint Andreasinstituut (theatervoorstelling Oblivium)

Internationale contacten en lezingen

- Master class Creating Dementia Friendly Communities – Glasgow – 23 Oktober 2014
- Fotonkoor zingt op de EFID en SIA Awards in Brussel op 25 maart 2014

Nederland (en Canada)

- Diverse contacten rond het RAAK-project met partners uit Nederland, Canada en België met onder meer bezoek van de casemanagers en Alzheimerstichting Canada aan het Fotonhuis op 25 september 2014.
- Diverse contacten met Zeeland – Zeeuws Vlaanderen.
- Odensehuis Vlissingen (2 oktober 2014)

Australië

- Bezoek van twee dementie-ambassadeurs uit Australië aan Foton (18 augustus 2014)

Japan

- Japanse filmploeg van NHK-news (Japanse openbare omroep) bezoekt Foton (17 tot 22 januari 2014)
- Bezoek van de familie Okada uit Japan aan Foton en Brugge (24 – 29 april 2014)
- Overleg met mevrouw Michiko Kurita, freelance journaliste uit Japan (14 juli 2014)
- Ontvangst van een delegatie van de Japanse en Europese ambassade en Japanse volksvertegenwoordigers (16 juli 2014)
- Kyoto prefectural Government (13 november 2014)
- Bezoek van Foton aan Japan
 - Lezing voor onderzoeksgroep (18 oktober 2014)
 - Lezing voor groot publiek van 900 personen (19 oktober 2014)
 - Lezing voor professionelen in de Belgische ambassade in Japan (22 oktober 2014)

Media en publicaties

- Bart Deltour van Familiezorg (Hier thuis. Een Bruggeling of een opmerkelijk Brugs initiatief in de kijker) *Brugge inspraak*, 01/2014
- Support for dementia person in Bruges / Yasuko Takeda *NHK News*, 29/01/2014
http://cgi2.nhk.or.jp/nw9/pickup/index.cgi?date=140129_2 [pagina niet meer bereikbaar]
- Als je liefste langzaam een vreemde wordt *Het Nieuwsblad*, 01/02/2014
- Fotonkoor zingt op EFID-Awards 2014, Koenraad De Meulder, <http://zingenmetdementie.be/blog>, 26/03/2014
- Engagement rond aanpak dementie *Focus WTV, Nieuws* 04/04/2014
<http://www.focus-wtv.be/video/engagement-rond-aanpak-dementie>
Engagementsverklaringen 'Onthou Mens' overhandigd aan de minister. Dit kaderde in een campagne en vormingsdag, ingericht door ECD Foton en ECD Sophia, samen met de overlegplatforms dementie binnen de provincie en met medewerking van de provincie West-Vlaanderen
- De beleving van familieleden van mensen met dementie. *Infomagazine gemeente Dentergem*, 09/2014
- Een pakkende getuigenis! / Koenraad De Meulder <http://zingenmetdementie.be/blog>, 18/04/2014
- Thema "Dementia Friendly Brugge" / Michiko Kurita [a freelance Japanese journaliste living in Belgium] In: *Fujin-no Tomo [Japanese women's magazine]*, 09/2014
- Foton leert Japanners bij over dementie *Het Laatste Nieuws*, 17/10/2014

- “2 care 4” / Nico en Elena Bins – de Ru
Kyoyukai, 20/10/2014
- NHK News, 21/10/2014
<https://www.youtube.com/watch?v=Ole27Gtw4nA>
- To find a place where you can be yourself
Yomiuri Shimbun, 23/11/2014
- De persoon met dementie in relatie tot zijn of haar mantelzorgers : oog voor kansen tot passende zorg / Claire Meire, Hilde Delameillieure
In: *Dementie : van begrijpen naar begeleiden : handboek voor referentiepersonen dementie en andere betrokkenen* / Patricia Wildiers [red.]. - Brussel : Politeia, afl 6, dec 2014

6. Concept en methodiekontwikkeling

Dementieconsulent

- Overleg met RAAK-project (ism LUCAS Zorgconsultancy).
- Internationale uitwisseling tussen Canada, Nederland en België. Rond casemanagement dementie, dementieconsulenten.
- Bijeenkomst in Zwolle op 26 september. Workshops over dementieconsulenten.
- Diverse contacten met LUCAS omtrent dementieconsulenten en motiverende gespreksvoering. Ontwikkeling van een handleiding omtrent motiverende gespreksvoering.

Jong dementie. Project met WZC Regina Coeli

Het project 'Integraal zorgaanbod voor mensen met jongdementie in de Brugse regio' richt zich tot mensen met jongdementie (personen bij wie de diagnose gesteld wordt voor de leeftijd van 65 jaar). Het werd goedgekeurd door het RIZIV en wordt verder ontwikkeld en uitgebouwd. Het betreft een project van samenwerking tussen de eerstelijnsgezondheidsdiensten en de geheugenklinieken voor een snellere herkenning en diagnosestelling. Daarnaast is er het informatieve en ondersteunende aanbod van Foton en de samenwerking met de thuisverplegingsdienst Cura. Het dagverzorgingscentrum, 'Rozemarijn', opgericht door het woon- en zorgcentrum Regina Coeli, is ondertussen een vaste waarde en grote troef geworden in het Brugse dementie-landschap.

Het project realiseerde ook diverse vormingen met professionelen en bijeenkomsten met mantelzorgers, ook kinderen en jongeren.

Cognitieve revalidatie met geheugenklinieken

In 2014 waren er 13 teamvergaderingen. (zie eerder)

Vermissingsproject

De werkgroep thuiszorg en vermissing kwam drie keer samen in 2014.

De aandacht ging uit naar hoe het protocol en de identificatieve integreren in de thuiszorg.

Er gebeurde een verkenning om de aanmelding via het 112 nummer te kunnen doen.

Niet-pluisindex

Er vond een actieve verkenning plaats van de werkbaarheid van twee niet-pluisindexen in de thuiszorg bij verzorgenden. Op basis van de feedback wordt op Vlaams niveau geijverd voor één eenvormig en werkbaar instrument dat de pluspunten van beide instrumenten integreert en de minpunten minimaliseert.

Samen voor een dementievriendelijk Brugge!

Er waren 10 overlegmomenten in het kader van dementievriendelijk Brugge

Vermissingsproject Brugge

Het vermissingsproject is operationeel in de woon- en zorgcentra en in 2014 werd de implementatie in de thuiszorg verder voorbereid. Korpschef Van Nuffel van de politiezone Brugge staat 100% achter dit project en stond ondertussen pers uit Frankrijk, Engeland en Japan te woord hierover.

Contacten met Burgemeester en schepenen

in functie van onder meer buitenlandse bezoekers en voortzetting van het project.

Website 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge!'

<http://www.dementievriendelijkbrugge.be>

De website die in afspraak met de stad ontwikkeld en beheerd wordt door Familiezorg West-Vlaanderen vzw, is op korte tijd uitgegroeid tot een van de belangrijkste communicatiemiddelen van de actie. De site had in 2014 op negen maanden meer dan 45.000 unieke bezoekers. Door een ICT-probleem zijn voor de overige drie maanden geen cijfers. Vorig jaar waren er 28.000 unieke bezoekers.

Dementiewijzer

Het concept van de dementiewijzer werd overgenomen door andere gemeenten.

De 7000 dementiewijzers vonden zeer gericht hun weg tot bij de mantelzorgers.

De herdruk van de dementiewijzer werd in 2014 principi-

eel goedgekeurd door het stadsbestuur. 4000 exemplaren worden door Stad Brugge gefinancierd.

Vormingsaanbod voor socioculturele verenigingen, lokale dienstencentra en andere

Om een antwoord te kunnen bieden op vele, mogelijke vormingsaanvragen werken we samen met mensen uit het werkveld die in de regio Brugge basisvorming over dementie willen geven.

Unieke DVD 'Klant blijft koning' brengt dementievriendelijke handelaars in beeld

De documentaire 'Klant blijft Koning' kadert binnen het project 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge' (als antwoord op een projectoproep van de Koning Boudewijnstichting) alsook de acties van de beeldvormingscampagne "vergeet dementie, onthou mens" (www.onthoumens.be).

'Klant blijft Koning' vertelt in vier korte, levensechte verhalen wat handelaars en winkeliers kunnen betekenen voor mensen met dementie én hun omgeving. De personen met dementie in de film blijven hun vertrouwde zaak bezoeken dankzij handelaars en winkeliers die dementievriendelijk met hen omgaan.

'Klant blijft koning' toont wat een dementievriendelijke lokale economie kan betekenen en brengt de relatie van de handelaar met de persoon met dementie in beeld. De film nodigt handelaars, winkeliers en horeca-uitbaters uit om de raamsticker van de geknoopte zakdoek in hun zaak aan te brengen als teken van solidariteit. De film situeert zich in Brugge maar is inspirerend voor elke gemeente in België, Europa en wereldwijd. Hij is daarom ondertiteld in het Nederlands, Engels, Frans en Duits. Hij duurt 20 minuten. De film is een realisatie van Foton, Expertisecentrum Dementie en van Familiezorg West-Vlaanderen vzw. Hij werd voorgesteld op diverse fora voor een binnen- en buitenlands publiek.

Solidariteitslogo

Een knoop in je zakdoek leggen om iets niet te vergeten. Iedereen doet het. Niet alleen mensen met dementie. Precies daarom kozen we deze afbeelding als symbool voor een dementievriendelijk Brugge. Brugge, waar mensen die veel vergeten niet vergeten worden. Handelaars, winkeliers, de dienstensector en horeca-uitbaters worden uitgenodigd om de raamsticker van de geknoopte zakdoek in hun zaak aan te brengen als teken van solidariteit. Door dit logo op het raam of voordeur te kleven, geeft de handelaar te kennen dat mensen met dementie en hun familie welkom zijn in hun zaak en dat ze kunnen rekenen op een warme, betrokken dienstverlening. Het idee groeit om de geknoopte zakdoek als internationaal solidariteitslogo voor dementie te erkennen. In 2014 werd aan de hand van de DVD een vorming gegeven voor de actoren uit de lokale economie.

7. Studie /eigen vorming

Er werden 17 vormingen gevolgd door de medewerkers van Foton (260 personeelsuren).

Meander

expertisecentrum dementie
provincie Oost-Vlaanderen
zorgregio's Sint-Niklaas en Aalst

Kerkstraat 115
9200 Dendermonde
t 052 26 28 23
meander@dementie.be

Interne organisatie

Directie

Katrien Aerts, secretaris OCMW Dendermonde

Consulenten en medewerkers

Annemie Van Neck: ergotherapeute.

Werkt 4/5 in ECD Meander

Tanja Everaert: verpleegkundige, contextueel hulpverlener, DCM gebruiker

Werkt 4/5 in ECD Meander

Leentje Vanderniepen: ergotherapeute, master in de gerontologie

Werkt 1/2 bij ECD Meander sedert 1 juni 2014

Alice Akuzineza, administratief medewerker in kader van sociale tewerkstelling tot 31/09/2014

Vrijwilligers

Pauwels André: helpt bij administratieve taken, houdt het documentatiecentrum bij.

Stuurgroep

De stuurgroep heeft een vaste plaats binnen de werking.

We verwachten enerzijds dat zij ons bevragen vanuit de noden en behoeften uit hun werkveld en anderzijds dat ze onze werking en ons aanbod ondersteunen en kritisch bekijken en dit helpen uitdragen naar hun werkveld.

Het is de bedoeling om 3x per jaar te vergaderen. In 2014 werd naar aanleiding van het 10 jarig bestaan van ECD Meander de eerste vergadering uitgebreid naar een open denkdag waarbij de stuurgroep éénmalig werd uitgebreid naar alle partners uit het zorglandschap. Er waren 42 deelnemers.

Leden van de stuurgroep:

- Dr. Y Van Wonterghem, Internist-geriater AZ Sint Blasius
- Rita De Zutter, Stagecoördinator TI St Carolus
- Karine Van Landeghem, Directeur WZC Wissekerke, lid Dotzorg
- Celine De Pauw Thuishulp Bond Moyson Oost-Vlaanderen
- Kathleen Cami, CM Waas en Dender
- Veerle Verleysen, hoofdverpleegkundige WZC Sint-Job OCMW Aalst
- Paul Van Marcke, Zelfstandig thuisverpleegkundige, Voorzitter Kring Vlaamse Beroepsvereniging Zelfstandig Verpleegkundigen regio Groot-Dendermonde
- Dr. P. Vandeweghe, Huisarts en CRA WZC Ter Veldeken Lebbeke
- Carlos Thysebaert, Directeur WZC Avondzon Erpe Mere
- Katrien Aerts, secretaris OCMW Dendermonde
- Annemie Van Neck, medewerker ECD Meander
- Tanja Everaert, medewerker ECD Meander
- Leentje Vanderniepen, medewerker ECD Meander (vanaf 23/06/2014)

1. Toetsing aan het strategisch actieplan

Strategische doelstelling 1

Afstemming met Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw en de andere regionale Expertisecentra dementie.

Deelname aan de raad van bestuur

Raad van Bestuur werd opgevolgd door onze beleidsverantwoordelijke Katrien Aerts, OCMW secretaris.

Deelname aan het coördinatieoverleg

Het nieuwe coördinatieoverleg dat van start ging in september 2014 werd opgevolgd door Annemie Van Neck.

Deelname aan het VTO overleg

Tanja Everaert nam deel aan de VTO vergaderingen en droeg op actieve wijze bij aan het tot stand komen van het vormingsaanbod van ECD Vlaanderen. Zij werd vanaf september 2014 bijgestaan door Leentje Vanderniepen in functie van opvolging in 2015.

Deelname aan het Medewerkers / experts overleg

Tanja Everaert en Annemie Van Neck waren aanwezig op het tweedaagse medewerkersoverleg voor de dementie-experten.

Ontwikkelen van een dementienetwerk in Oost-Vlaanderen samen met ECD Paradox

Driemaandelijks was er een overleg met de collega's van ECD Paradox om de werking op provinciaal niveau af te stemmen.

Met steun van het provinciebestuur organiseerden we samen met ECD Paradox in oktober 2014 een symposium voor huisartsen met als thema: "Op het kruispunt van medische en juridische aspecten bij dementie".

Aanwerving van een dementie-expert

Naar aanleiding van het transitieplan en meer bepaald om de functie van dementie-expert te realiseren, werd er in juni 2014 een nieuwe medewerker (Leentje Vanderniepen) aangeworven voor 19u.

Strategische doelstelling 2

Verspreiding van wetenschappelijke expertise en innovatie

De consultants van ECD Meander namen deel aan volgende studiedagen of congressen

- De belevingscontainer (Brussel)
- AIPA (Ageing in place Aalst)
- Studiedag jong dementie (Leuven)
- Tweedaagse ECD Vlaanderen (Antwerpen)
- Zing, stap, dans, vertel en bewonder (Gent)
- Intimiteit en seksualiteit in de zorg voor ouderen (Leuven)
- 2 – jarige opleiding coachen van individuen en groepen (VSPW Gent)
- Studiedag active ageing (Artevelde hogeschool)
- Symposium FTD (KU Leuven)

Het ontwikkelen van een documentatiestrategie

Betreffende het ontwikkelen van een documentatiestrategie werden volgende stappen ondernomen:

- Aankoop van recente literatuur. Aankopen en downloaden van beeldmateriaal.
- Aanmaken van PowerPointpresentaties omtrent verschillende thema's (zie ook de vormingspakketten in actie 3)
- Ordenen van de verworven materialen zodat deze eenvoudig te raadplegen zijn en toegankelijk worden gemaakt voor alle gebruikers
- Professionelen en mantelzorgers op vlotte manier via de website www.dementie.be en de BIDOC catalogus toeleiden naar relevante documentatie
- Via deelname aan de overlegmomenten met ECD Vlaanderen is er mee gedacht bij de aanmaak van de kennisagenda van ECD Vlaanderen

Signaleren en aanbrengen van onderzoeksthema's

Vanuit de werking van ECD Meander werd volgend onderzoeksthema doorgegeven naar ECD Vlaanderen:

Dementiekundige basiszorg krijgt vanuit het transitieplan meer en meer draagkracht. Dit geldt momenteel echter enkel voor de gekende woonzorgactoren. Door een lid van onze stuurgroep werd hierbij de reflectie gemaakt dat het

interessant zou zijn om ook dienstenchequebedrijven tot de doelgroep van dementiekundige basiszorgverleners te rekenen. Het zou een rol van de ECD's kunnen zijn om ook deze doelgroep te informeren en te sensibiliseren over dementie.

Breed verkennen van de ontwikkelingen via het opvolgen van nationale en internationale literatuur

ECD Meander was ook in 2014 geabonneerd op verschillende tijdschriften en nieuwsbrieven van partnerorganisaties.

Versturen van een nieuwsbrief

We engageerden ons om 2 x / jaar een nieuwsbrief te versturen naar alle formele en informele hulpverleners in de brede zorgsector.

Opbouwen en onderhouden van nauwe contacten en samenwerkingsverbanden met o.a. hogescholen, palliatief netwerk om kennisoverdracht te optimaliseren.

Leentje Vanderniepen participeerde actief aan de opleidingsadviesraad van de Arteveldehogeschool. Deze adviesraad kwam 3x / jaar samen en heeft de bedoeling om het aanbod binnen de opleiding ergotherapie te toetsen aan de gangbare praktijken binnen de ouderenzorg en de zorg voor personen met dementie.

Regelmatig spraken we als gastdocent in verschillende opleidingen: ASO (St. Jozef College Aalst), TSO (VHTI Dendermonde) en hogescholen (HUB, KAHO)

Het samenwerkingsverband met het palliatieve netwerk dat startte in 2013 werd in 2014 verder gecontinueerd voor de regio Dendermonde/Aalst/Ninove en in navolging hiervan startte er een gelijkaardig project in het Waasland. Het is de bedoeling om via vormingsmomenten en interviews gesprekken de verschillende expertises betreffende dementie en palliatieve zorg beter op elkaar af te stemmen.

Studenten begeleiden

Drie hogeschoolstudenten lieten zich door een medewerker van ECD Meander begeleiden bij het schrijven van een bachelorproef.

Kennisversterking van professionele hulpverleners

Op vraag van hulpverleners engageerde Meander zich om casussen te bespreken in het kader van de werking als

dementie – expert met de bedoeling om de professionele hulpverlener te versterken in de wijze waarop zij de cliënten en hun omgeving te woord staan. Een andere manier om professionelen te versterken was het samen met hen op zoek gaan naar good practices.

Strategische doelstelling 3 Deskundigheidsbevordering

Het geven van vormingen en lezingen maakt nog steeds een groot deel van de arbeidstijd uit. Daarbij komen zowel professionele zorggevers, vrijwilligers en mantelzorgers aan bod.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal gegeven uren vorming per doelgroep. Hierbij valt op dat het aantal vormingsuren gegeven aan professionelen het grootst is.

Doelgroep	Aantal uren
Niet –professionelen	47
Professionelen	396

Deskundigheidsbevordering van professionelen

Opleiding referentiepersoon dementie

In 2014 werkten wij mee aan de uitvoering van de opleiding tot referentiepersoon dementie die doorging in Gent. Een medewerker was aanwezig op dag 1, dag 6 en dag 11. We namen in kader van de opleiding referentiepersoon dementie ook bepaalde thema's op (beleving, moeilijk hanteerbaar gedrag, zinvolle activiteiten, beleving van familie) in de opleidingen die in andere provincies georganiseerd werden.

Vormingen op maat

ECD Meander organiseerde op vraag vormingen op maat van een organisatie en van het doelpubliek.

Algemeen vormingsaanbod

De volgende door ECD Meander ontwikkelde thematische vormingspakketten werden regelmatig gevraagd.

- Wat is dementie?
- Communicatie: De juiste toon vinden in het omgaan met mensen met dementie.
- Grenzen en mogelijkheden van medicatie
- Omgaan met gedrag- en stemmingsstoornis
- Stilstaan bij zinvolle activiteiten/zinvolle dagbesteding
- 'Samenwonen' met mensen met dementie
- Kiezen tussen residentiële zorg en thuiszorg
- 'Het woord voorbij', snoezelen met mensen met dementie

- Aangeraakt en geraakt door geuren
- Omgaan met familie vanuit het contextuele denkkader
- Dementie en palliatieve zorg
- Reminiscentie
- Dementie, een vlag die vele ladingen dekt
- Psychische en emotionele belasting in de zorg voor personen met dementie
- Haal meer uit je bezoek
- Kritische families hebben (on)gelijk!
- Onderdompeling in de wereld van dementie en 3 daagse training in het omgaan met mensen met dementie
- Werken volgens de principes van persoonsgerichte zorg

Organiseren van dialogen

Tussen maart en november organiseerden we 4 dialogen rond dementie. De dialogen zijn korte vormingsmomenten (2 uur) waarbij na een inleiding de deelnemers actief ideeën uitwisselen. De dialogen worden kort ingeleid en verlopen telkens volgens een andere methodiek.

De thema's in 2014 waren:

- 20/02/2014: Leefgroepwerking, hoe geven we hier inhoud aan?
 - 08/05/2014: Fixatie, blij waakzaam
 - 18/09/2014: Zintuiglijke beleving in alle fases van dementie
 - 20/11/2014: Autonomie, hoever kan je daar in gaan?
- Alle dialogen waren volgeboekt (25 deelnemers).

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

In het voorjaar 2014 liepen de terugkomdagen af voor zowel referentiepersonen dementie die de basisformule volgden als voor de referentiepersonen die de reeks voor gevorderden volgden.

In het najaar 2014 startten we opnieuw zowel met een basisreeks als met een reeks voor gevorderden.

Op de terugkomdagen werd er in de voormiddag een theoretisch handvat aangereikt en bevatte de namiddag casuïstiek met betrekking tot de theorie van de voormiddag. De basisreeks behandelt volgende thema's:

- "Referentiepersoon dementie: waarheid, durven of doen?" over de rol van de referentiepersoon dementie
- "Kritische families hebben (on)gelijk!?" Hoe communiceren met assertieve families?
- "Met je rug tegen de muur!" Omgaan met (on)macht.
- "Aan de slag met Pluk de Dag" en andere vormingsmethodieken Toepassing van de docureeks en van andere methodieken bij het geven van vormingen.

De reeks voor gevorderden behandelde:

- "Architectuur en dementie" Hoe kan de omgeving effect hebben op het welbevinden van de bewoner?
- "Palliatieve zorg en comfortzorg" Mag het een beetje meer zijn?
- "Met je team op weg!" Teamcoaching en veranderingsstrategieën.
- "Atypische vormen van dementie op je afdeling" Hoe pak je dat aan?

De nieuwe reeks die startte in het najaar kende zo een groot succes dat we voor de basisgroep werkten met twee simultaan lopende groepen.

Tweedaagse CM

Tanja Everaert werkte mee aan de tweedaagse vorming voor de maatschappelijk werkers van de CM te Sint-Niklaas.

Persoonsgerichte zorg

ECD Meander en Anahata vzw ontwierpen samen het concept van een tweedaagse vorming omtrent persoonsgerichte zorg. De zorggroep Zusters van Berlaar programmeerden dit aanbod voor de 3de maal als in-service opleiding. Via ECD Vlaanderen werd de tweedaagse 1 keer aangeboden in open aanbod.

Zorg voor het levenseinde

Dementie is een degeneratieve ziekte waarbij de kans zeer groot is dat men in de loop van het ziekteproces in een palliatieve fase terecht komt.

In dit stadium zijn zowel dementiezorg als palliatieve zorg vereist. Een efficiënte samenwerking tussen beide expertises biedt zorg op maat aan de persoon met dementie en zijn omgeving. Vanuit deze visie is een samenwerking ontstaan tussen het netwerk palliatieve zorg en het expertisecentrum Meander waarbij sensibilisatie en deskundigheidsbevordering belangrijke pijlers zijn.

Beide organisaties ontwikkelden samen volgende vormingspakketten en boden deze ook aan andere regionale expertisecentra aan:

- Kantelmoment: dementie/palliatieve zorg cfr Reisbergschaal (30')
- Pijnobservatie
- Invullen wilsverklaring

Symposium huisartsen

Op 4 oktober organiseerden we in samenwerking met ECD Paradox en met het provinciebestuur voor de derde maal een symposium voor huisartsen. Dit jaar was het thema: 'Op de grens tussen juridische en medische zorgen'. In confrontatie met dementie krijgen huisartsen

te maken met een zeer brede problematiek. Dus ook de rechten van de patiënt die wilsonbekwaam is, beschermende maatregelen en beperkingen bij bv. het besturen van een voertuig, zijn thema's waar de huisarts niet aan voorbij kan gaan. Er waren 54 aanwezige artsen.

Gebruik maken van de DCM methodiek

Tanja Everaert is gevorderd gebruiker DCM. Binnen de eigen voorziening van het OCMW Dendermonde liep nog steeds het project DCM. In het voorjaar 2014 werd er opnieuw gemapt met aansluitend de feedbackverslagen en opvolging. Op vraag van verschillende organisaties deed Tanja mappings samen met met Hilde Vermeiren van DCM Vlaanderen met de bedoeling om ook na de mapping organisaties verder te begeleiden in kwaliteitsvolle zorg. Dit resulteerde in extra vormingsmomenten en supervisie momenten in o.a. dagverzorging De Sloester.

Deskundigheid bevorderen van de mantelzorgers

Praatcafé Dementie

De Praatcafés Dementie zijn de plaats bij uitstek om de deskundigheid en de weerbaarheid van mantelzorgers te verhogen. Door deelname aan de stuurgroepen, faciliteerde ECD Meander de praatcafés van Geraardsbergen, Aalst, Dendermonde en Waasland. ECD Meander deed voorstellen betreffende thema's, bracht sprekers aan en trad ook zelf als spreker op.

ECD Meander coördineerde samen met ECD Paradox de verschillende praatcafés in Oost-Vlaanderen, waardoor de verschillende stuurgroepen de mogelijkheid hadden om te leren uit elkaars ervaring, hun werking te stroomlijnen praktische taken zoals drukwerk te groeperen.

Individuele informatieverstrekking aan mantelzorgers op vraag

Hoofdzakelijk via doorverwijzing kwamen mantelzorgers bij ons terecht. In kader van het transitieplan 'dementiekundige basiszorg in het natuurlijk thuismilieu' maakten we de zorgvrager duidelijk van welke kanalen hij gebruik kan maken voor verdere begeleiding. Ook de doorverwijzer brachten we op de hoogte van het getrapte systeem zoals beschreven in het transitieplan.

Gezien we op dit moment in een overgangsfase zitten, konden we de hulpvrager niet in de kou laten staan en gaven we naast de doorverwijzing ook advies en ondersteuning.

Deskundigheidsbevordering van vrijwilligers

Intervisie voor buddy's

Binnen het project Dementievriendelijk Dendermonde werd er gewerkt met vrijwillige buddy's. De buddy's ontmoetten elkaar 4 x / jaar in een vorming/intervisiemoment. Deze ontmoetingen gingen door in de Lokale Diensten-centra.

De thema's in 2014 waren:

- 11/03/2014: Wat wordt er verwacht van een buddy
- 10/06/2014: Omgaan met variaties van 'normaal' gedrag
- 09/09/2014: Hoe kan ik als buddy mijn grenzen bewaken
- 01/12/2014: Creatieve voorstellen

Gemiddeld waren er telkens 6 buddy's aanwezig.

Strategische doelstelling 4

Sensibilisering en uitbouw communicatie

Samenwerking geheugenrevalidatie

ECD Meander werkte nauw samen met de geheugenrevalidatie van het AZ St-Blasius. Ter versterking van het team van de geheugenrevalidatie waren er 4 casusbesprekingen. Er werd aan de hand van de sociale kaart en in aanwezigheid van de mantelzorgers bekeken welke ondersteuning er verder nodig en mogelijk was.

Dit contact was ook een kans om in kader van het transitieplan mantelzorgers toe te leiden naar psycho-educatie.

Ontmoetingsgroep

Het concept van de ontmoetingsgroep voor personen met beginnende dementie werd in 2014 verder opgenomen. Via de ontmoetingsgroep sensibiliseerden we de persoon met dementie en versterkten we zijn veerkracht. De sterkte van deze groep zit vooral in de erkenning en ondersteuning die de deelnemers aan elkaar geven. Deze ontmoetingsgroep draagt zeker bij tot integratie en empowerment van de persoon met dementie. De ontmoetingsgroep had in 2014 tien keer plaats met telkens 6 tot 8 deelnemers.

Dementievriendelijke gemeenten

Dendermonde kreeg van de Koning Boudewijnstichting in 2009 een erkenning voor het ingediende project: Dendermonde, dementievriendelijke stad. Dit project wil in de eerste plaats dementie bespreekbaar maken binnen de samenleving. Om op te vangen dat personen met demen-

tie soms geruisloos uit het verenigingsleven stappen en onopvallend geïsoleerd raken, ondernam het project verschillende acties:

- Ondersteuning van de persoon met dementie door de buddywerking.
- In navolging van de actie met de handelaars in 2013, waarbij via mail met de handelaars fictieve situaties werden besproken, konden we in 2014 de handelaars opnieuw te betrekken bij het project. In LCD Zilverpand en LCD Zonnebloem werd hard gewerkt aan een reeks kunstwerken waarin iedere kunstenaar zijn visie op dementie weergaf. In september 2014 waren deze werken te zien zijn in de etalages en winkelruimtes van de Dendermondse handelaars. Er werd een "kunstroute" uitgestippeld langs de verschillende locaties. Geïnteresseerden konden deze route volgen en kregen op die manier alle kunstwerken, en handelszaken, te zien.
- De scholenkoffer met objecten om dementie bespreekbaar te maken bij 12 jarigen werd twee keer uitgeleend aan lagere scholen.
- ECD Meander faciliteerde een contactkoor. Het koor repeteerde 2 x per maand en kon rekenen op enthousiaste zangers, bewoners en familieleden van WZC Aymonshof, WZC Huize Mariatroon en enkele zangers die nog thuis wonen. Eind juni 2014 deed het koor een gesmaakt optreden.

Het project dementievriendelijke stad Sint-Niklaas liep ook in 2014 verder:

In 2014 werd er vooral geïnvesteerd worden in vorming van het onthaalpersoneel van de stad. ECD Meander nam deze vormingen op zich.

Verder was er een samenwerking met de bibliotheek van Sint-Niklaas en is er een pakket over dementie samengesteld dat uitgeleend kan worden aan geïnteresseerden. De Bib startte met een voorleesproject aan personen met dementie in de woonzorgcentra. ECD Meander gaf hieromtrent advies via de stuurgroep vergaderingen.

Acties voor een dementievriendelijk Aalst en Lede werden voorbereid door het samenbrengen van de gepaste partners. ECD Meander werd betrokken bij de brainstorm omtrent mogelijke acties en zal een adviserende rol hebben bij de planning ervan.

Vermissingsproject

s

Binnen onze zorgregio's integreerden Politiezone Zele-Berlare, Politiezone Kruike-Temse, Politiezone Hamme-Waasmunster het Hekla-vermissingsprotocol. Ze trachtten samen met ECD Meander het instrument ook gebruiksvriendelijk te maken voor zowel residentiele bewoners als voor thuiswonende personen met dementie.

ECD Meander hielp mee bij de dossieropbouw en bij de actieplanning.

Samenwerking zorgketen AZ Nikolaas

ECD Meander had een adviserende opdracht in de werkgroep van AZ Nikolaas die zich als opdracht stelde een zorgpad dementie te ontwikkelen. In het voorjaar 2015 zal deze oefening verder opgenomen worden binnen het OPD Waasland.

OPD

In navolging van het transitieplan was er in het voorjaar een verkennende vergadering met SEL zorgregio Waasland. ECD Meander nam het initiatief om samen met SEL Waasland effectief een OPD op te starten. In het najaar werd de stuurgroep geïnstalleerd was er een start kick-off. In SEL Aalst startte er in september 2014 op initiatief van ECD Meander een gelijkaardige actie

Ontwikkelen van eigen tool voor professionelen en mantelzorgers

In 2014 ontwikkeld ECD Meander naar aanleiding van zijn 10-jarig bestaan, een tool voor zowel professionelen als mantelzorgers: "Bouwstenen in de zorg voor mensen met dementie"

Een houten doosje met daarin 9 bouwstenen om even stil te staan bij wat je als mantelzorger nodig hebt om te kunnen zorgen voor mensen met dementie. Bouwstenen die je kunnen helpen om je draaglast te ondersteunen. Bouwstenen die je draagkracht sterker maken.

Er was ook een versie voor professionelen: Een houten doosje met daarin 9 houten bouwstenen die de zorgverlener helpen stilstaan bij wat nodig is om op een kwalitatieve manier zorg te bieden aan personen met dementie. Bij elke bouwsteen hoort een begeleidend kaartje dat het aanbod van ECD Meander omtrent dit thema aangeeft.

Maak een persoonlijk bouwwerk met de competenties die je reeds bezit of sta eens stil bij de elementen waaraan je nog wil werken.

Symposium rond kantelmomenten in de zorg

De viering van 10 jaar ECD Meander sloten we af op 5 en 12 november met een symposium omtrent scharniermomenten in de zorg voor personen met dementie en de vertoning van de documentaire 'Feel my love' voor het brede publiek in samenwerking met cinema Albert (Dendermonde).

Op het symposium noteerden we 113 inschrijvingen, voor de filmvertoning kwamen er 282 professionelen en mantelzorgers, wat neer kwam op 2 volle cinemazalen.

Project kunst en dementie

In Praatcafé Dementie Aalst liep in 2014 een bijzonder project waarbij verschillende kunstenaars (schilders, keramisten, woordkunstenaars en fotografen) aan de slag gingen samen met mensen met dementie in de verschillende WZC. ECD Meander coördineerde dit project. Het project startte in januari in het praatcafé waarbij vooral een oproep gelanceerd werd om zowel wzc, mantelzorgers als kunstenaars te motiveren om deel te nemen. In het laatste praatcafé van november werden de resultaten een eerste keer getoond. Intussen zijn er ook afspraken met de stad Aalst om het hele project in de kijker te brengen in de Ridderzaal van het Belfort van Aalst. Alle deelnemers startten met enige schroom, maar gaven achteraf te kennen dat dit project verrassende resultaten opleverde, niet alleen in kunstzinnige objecten, maar vooral in het versterken en waarderen van de deelnemers met dementie.

Strategische doelstelling 5

Informatieverspreiding- en adviesverlening

Installatie van een aankoopbeleid ivm de beperkte bibliotheek

ECD Meander beschikt over een beperkte bibliotheek. Boeken zijn heel snel verouderd, het is dus een grote financiële belasting om up to date en volledig te zijn. Er werd bewust gekozen om de bibliotheek klein te houden en vooral gebruik te maken van het informatiecentrum van ECD Vlaanderen en van ECD Paradox en Foton.

Nieuwsbrief

Informatieverspreiding gebeurde ook zoals eerder beschreven via de nieuwsbrief (strategische doelstelling 2) en de contacten met de referentiepersonen op terugkomdagen en dialogen (strategische doelstelling 3)

Denkdag

Op 9 januari 2014 organiseerden we naar aanleiding van ons 10-jarig bestaan, een denkdag voor professionele hulpverleners uit de regio Waasland, Dendermonde en Aalst. Met behulp van de GPS methode werd er gebrainstormd over de verwachtingen omtrent onze verdere

werking. De verwachtingen werden afgetoetst aan onze opdracht zoals geformuleerd in het decreet en in de mate van het mogelijke zullen we deze opnemen in verdere actieplannen.

Discussieforum referentiepersonen met RIZIV mandaat

Met het discussieforum bood ECD Meander in samenwerking met ECD Paradox een platform aan voor referentiepersonen dementie met een RIZIV – erkenning. Zij konden elkaar hier ontmoeten in een intervisiegesprek met de bedoeling hun functieprofiel te concretiseren en mogelijks bij te sturen. Dit werd ingeleid door een medewerker van het ECD of door een externe spreker wanneer er concrete thema's behandeld werden. In het voorjaar nodigden we Pol Staut uit, opleidingscoördinator bij Balans. Hij behandelde het thema: 'Met je team werken aan verandering' Via casusbespreking en de methodiek bannen, behouden en bereiken werd er samen met de deelnemers gezocht naar gepaste strategieën.

In oktober 2014 was er een discussieforum waarbij de nieuwe wetgeving omtrent beschermende maatregelen voor kwetsbare personen toegelicht werd.

Zorgoverleg

Op vraag van de zorgcoördinatoren van organisaties en voorzieningen was een medewerker van ECD Meander als dementie-expert regelmatig aanwezig op een zorgoverleg. Hierbij probeerden wij als externe expert een ander licht te laten schijnen op bepaalde situaties en vanuit onze expertise adviezen te formuleren voor het zorgpersoneel.

Verdere uitbouw van de functie van dementie-expert

Een extra personeelslid werd aangenomen (19u). Ter ondersteuning van referentiepersonen en alle professionele hulpverleners was er in overeenstemming met het transitieplan een 5/5 telefoonpermanentie.

Strategische doelstelling 6

Signaalfunctie

Actieve deelname aan het lerend netwerk VVSG

Via het genereren van ideeën nam een medewerker, in het kader van dementievriendelijke gemeente, deel aan het Lerend Netwerk georganiseerd door VVSG.

Partnerschap met patiëntenorganisaties

Een medewerker van ECD Meander nam deel aan de stuurgroep van de Alzheimer Liga regio Dendermonde en gaf input bij de uitwerking van het jaarprogramma.

Er was een gepaste toeleiding van hulpvragen die binnenkwamen bij ECD Meander naar de familiegroepen in de betreffende regio of naar de plaatsen waar het psycho-educatie pakket reeds georganiseerd wordt.

Deelname stuurgroep OCMW Sint-Niklaas

ECD Meander had een adviserende rol in de stuurgroep dementie van het OCMW van Sint-Niklaas. Deze stuurgroep omvat zowel de hulpverlening residentieel als de thuiszorg. In 2014 werd er vooral geïnvesteerd in het ontwikkelen van een dementievriendelijke visie.

Deelname werkgroep dementie 't Punt

De dementie-expert van ECD Meander nam enkel nog op vraag deel aan de werkgroep dementie van de thuiszorgorganisatie 't Punt' van OCMW Sint-Niklaas. De werkgroep werd begeleid door 2 referentiepersonen dementie. ECD Meander adviseerde deze referentiepersonen en gaf ondersteuning bij moeilijke casussen.

Aftoetsen van de eigen werking

ECD Meander toetste zijn eigen werking af via de werking van een stuurgroep. De stuurgroep heeft een vaste plaats binnen de werking. We verwachten enerzijds dat zij ons bevragen vanuit de noden en behoeften uit hun werkveld en dat zij anderzijds onze werking en ons aanbod ondersteunen en kritisch bekijken. We verwachten tevens dat zij de werking van ECD Meander helpen uitdragen naar hun werkveld. De intentie is om 3x per jaar te vergaderen.

2. Besluit

De medewerkers van ECD Meander probeerden in 2014 hun werking af te stemmen op de bepalingen en verwachtingen zoals beschreven in het decreet en het transitieplan. Uiteraard is dit wat nieuw en is er dus enige aanpassingstijd nodig om alles op correcte wijze te laten lopen. Tot voor het decreet was registratie van telefoon oproepen niet echt een vereiste vandaar dat deze ook niet in dit jaarverslag werden opgenomen. Momenteel is registratie een aandachtspunt wat zeker merkbaar zal zijn in een volgend jaarverslag.

Er werd reeds werk gemaakt van de uitbouw van de dementiekundige basiszorg, het opleiden van referentieper-

sonen in residentiële setting en in de thuiszorg. Ook de daadwerkelijke start van OPD's in onze beide zorgregio's lopen goed. We hebben er dus alle vertrouwen in dat ECD Meander naar de toekomst toe op een zelfde elan verder kan.

De oorspronkelijke missie van alle Expertisecentra Dementie, namelijk dementie in de samenleving op de agenda plaatsen om de kwaliteit van het leven van mensen met dementie en hun sociale omgeving te behouden en te verbeteren blijven we hoog in het vaandel houden.

Memo

expertisecentrum dementie
provincie Vlaams-Brabant
zorgregio's Brussel en Leuven

Wingerdstraat 14 – 3000 Leuven
t 016 50 29 06 – f 016 20 44 45
memo@dementie.be

Directie

Griet Robberechts en Mark Hautekiet

Medewerkers

Annemie Janssens, consulente, psychologe 50%

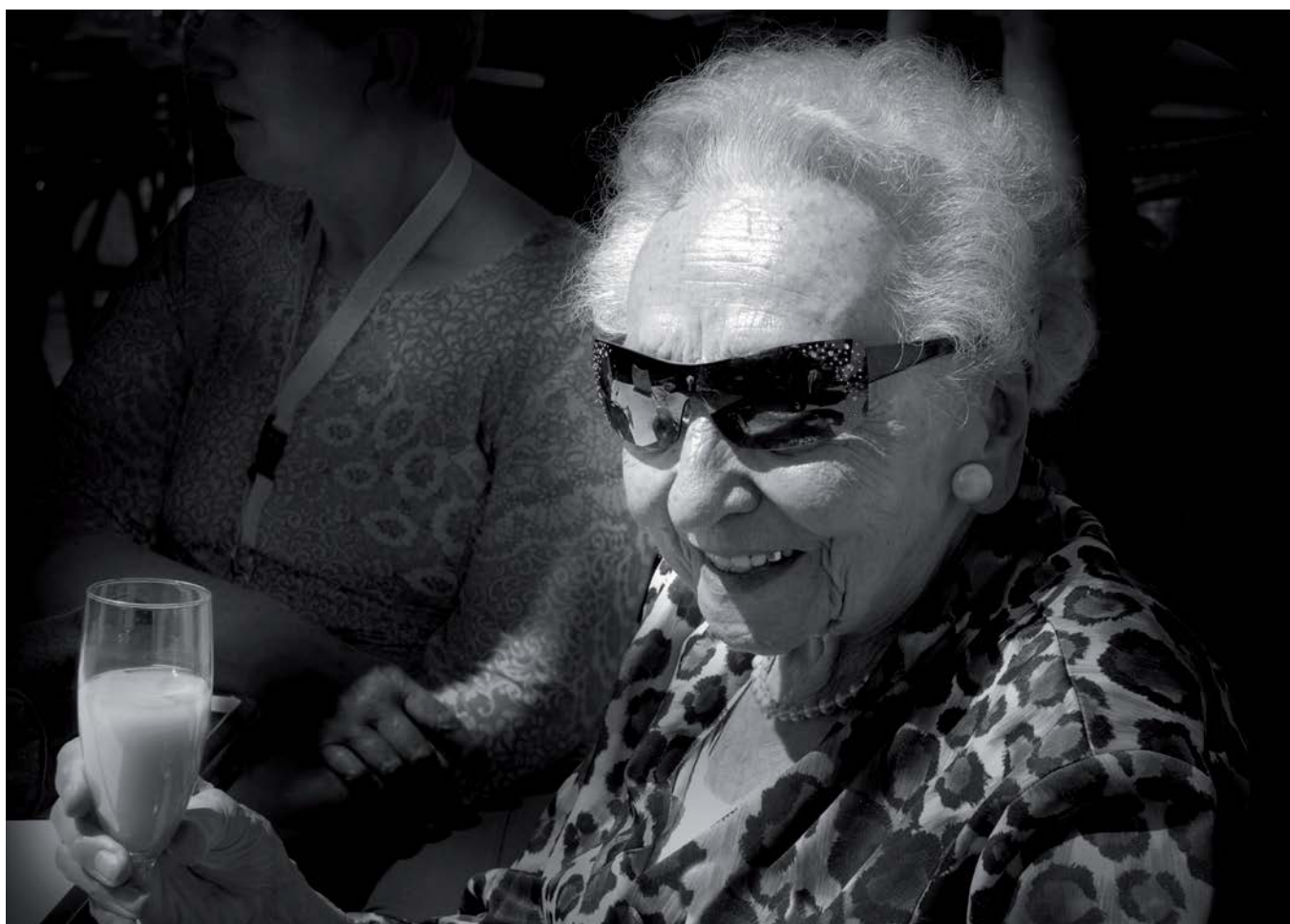
Stien Claus, consulente, maatschappelijk werker 50%

Karen Louwet, consulente, psychologe 50% (vanaf maart 2014)

Katja Van Goethem, consulente, communicatiewetenschapper 70% (vanaf september 2014)

Stefanie Meeuws, deeltijds (1/2^e) consulente, ergotherapeut. (tot en met juni 2014)

Jasmijn Driegelinck, consulente, psychologe 80%

Strategische doelstelling 1

Implementatie en uitvoering van het transitieplan

Specialistische informatie en adviesverstrekking aan referentiepersonen dementie en dementiekundige basiszorgverleners m.b.t. zorg aan personen met dementie en hun omgeving

- In 2014 beantwoordde Memo 547 vragen naar informatie over diverse aspecten van dementie.
- Uitgezonderd zaterdag, zondag en feestdagen is er alle werkdagen van 9 tot 17 uur een telefonische permanentie voorzien. Op uitzonderlijke momenten wordt gebruik gemaakt van een antwoordapparaat. Verder is er ook een digitale permanentie verzekerd d.m.v. een algemene mailbox, die elke dag door een medewerker van Memo wordt opgevolgd.
- Memonews Nieuwsflits: In 2014 verzond Memo 7 elektronische nieuwsbrieven: in januari, maart, juni, juli, september, oktober en december. Op die manier informeren we alle professionelen en geïnteresseerden in de provincie blijvend over onze activiteiten. Er schrijven zich steeds meer mensen spontaan in op deze nieuwsbrief.
- Website ecdmemo.be: Om de werking van ons centrum nog meer bekend te maken, kozen we ervoor om een eigen website op te zetten. Op www.ecdmemo.be kan iedereen vanaf eind juni 2008 onze werking vernemen, onze lokale vormingen en praatcafés opzoeken, online ons boeken- en DVD bestand raadplegen,
- Opstarten van een Overlegplatform Dementie (OPD) in beide arrondissementen van de provincie: Memo maakte actief werk van de opstart van het OPD en werkte hiervoor nauw samen met de beide SEL's van de provincie (SEL GOAL en SEL Zorgnetwerk Zenneland).
 - Zorgregio Leuven:
 - Er werden op verschillende tijdstippen werkvergaderingen gepland om het OPD samen met SEL GOAL

voor te bereiden: 24 april, 30 juli, 19 augustus en 21 november.

- In augustus en september werden alle e-mailadressen van de uit te nodigen partners in arrondissement Leuven geactualiseerd, de uitnodiging werd opge maakt en verzonden per mail.
- Op 24 november vond een overleg plaats tussen Memo en de initiatiefnemers van het Zorgpad dementie in Leuven (Dr. B. Schoenmaekers en prof. J. Tournoy) om eventuele samenwerking met het OPD te bekijken.
- Op 2 december ging de opstartvergadering OPD arrondissement Leuven door in het GC Den Breughel in Haacht. Er waren 57 aanwezigen die elk hun eigen organisatie of discipline vertegenwoordigden: diensten gezinszorg, diensten voor thuisverpleegkundigen, diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, OCMW's, woonzorgcentra, dagverzorgingscentra, lokale dienstencentra, apothekers, logopedisten, ziekenhuizen, centra geestelijke gezondheidszorg, provincie Vlaams-Brabant, vrijwilligersorganisaties, palliatief netwerk, zelfstandige thuisverpleging,... Deze mooie opkomst vormt een goede basis om inzicht te krijgen in de reeds aanwezige expertise en initiatieven die ijveren om de levenskwaliteit van en de zorg voor mensen met dementie te optimaliseren.
- Zorgregio Halle-Vilvoorde:
 - Er vonden op regelmatige tijdstippen overlegmomenten plaats met de SEL Zorgnetwerk Zenneland: 12 augustus, 28 oktober en 19 november.
 - Op 16 september stelde een medewerker van Memo het OPD voor op een piekurtje van LSW Zaventem.
 - Op 22 september was een medewerker van Memo aanwezig op de opstartvergadering OPD in Buggenhout (ECD Meander).
 - In oktober werd de mailinglijst regio Halle-Vilvoorde geactualiseerd en werd de uitnodiging voor de opstartvergadering opgemaakt en elektronisch verstuurd.
 - Op 25 november ging de opstartvergadering OPD

arrondissement Halle-Vilvoorde door in 't Fonteintje te Asse. Er waren 36 deelnemers.

• **Documentatiecentrum**

In het documentatiecentrum van Memo in Leuven kan men nu 210 boeken en 75 DVD/video's ontlenuen. Men kan al het uitleenmateriaal online raadplegen op de website www.ecdmemo.be.

In 2014 waren er in totaal 108 bezoekers (60% professionele hulpverleners, 18.5% vrijwilligers, 15.7% docenten en studenten en 5.5% mantelzorgers) die 175 boeken, 36 DVD's, 5 spelmaterialen, 4 banners/tijdschriften ontleenden.

Vanaf maart 2013 zijn er twee vrijwilligers actief in het documentatiecentrum. Zij ondersteunen bij ontlenuing van boeken, maken boekbesprekingen en hebben een inbreng in de nieuwsbrief.

- Opvolgen van wetenschappelijke artikels vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV): Memo heeft toegang tot de dropbox-omgeving van EDV, waarop zowel het digitale documentatiecentrum van EDV als een overzicht van persberichten terug te vinden zijn.
- Leren kennen en bekendmaken van het psycho-educatiepakket voor mantelzorgers 'Dementie en nu': Op 15 september werd een interne vorming voorzien vanuit EDV voor de regionale medewerkers om dit pakket te leren kennen. Memo was hierop aanwezig.

Coaching van en overleg met referentiepersonen dementie en/of dementiekundige basiszorgverlener

- Via de elektronische nieuwsbrief van Memo en de website ecdmemo.be wordt het vormingsaanbod van EDV en van Memo naar alle woonzorgactoren in de provincie Vlaams-Brabant bekendgemaakt.
- Realisatie van opleiding tot referentiepersoon dementie 2014 in Asse onder vaste begeleiding van Memo. (zie verslag EDV, 3.1.4)
- Voorbereiding (o.a. praktische en inhoudelijke voorbereiding) opleiding tot referentiepersoon dementie 2015 in Leuven voor deelnemers vanuit de diverse woonzorgactoren. (zie verslag EDV, 3.1.4)
- Externe evaluator voor dag 11 van de opleiding referentiepersoon dementie in Brussel najaar 2014. (zie verslag EDV, 3.1.4)
- Organisatie van de opleiding 'Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie van de provincie Vlaams-Brabant': Meer dan 200 professionelen in Vlaams-Brabant zijn reeds opgeleid tot referentiepersoon dementie. Memo vindt het belangrijk om hen te blijven inspireren. Deze reeks van terugkomdagen bestaat uit 4 volledige dagen. In de voormiddag wordt telkens een inhoudelijk

thema behandeld, in de namiddag wordt gewerkt aan casuïstiek en methodiek. Deze opleiding gaat door in Kind en Gezin, Brussel. Er zijn 15 deelnemers.

Programma:

- 27 november 2014: 'Referentiepersoon dementie: waarheid, durven of doen?' Uitwisseling over het eigen functioneren als referentiepersoon dementie.
- 29 januari 2015: 'Kritische families hebben (on)gelijk?!' Hoe communiceren met assertieve families?
- 26 maart 2015: 'Met je rug tegen de muur!' Omgaan met (on)macht.
- 28 mei 2015: Aan de slag met 'Pluk de Dag' en andere vormingsmethodieken. Kennismaking met de docureeks en toepassing ervan tijdens vormingen.
- Deelname aan de VTO-werkgroep van EDV (zie verslag EDV 3.2).

Faciliteren van en bijdrage tot een multidisciplinaire samenwerking ten behoeve van de cliënt en zijn omgeving met gebruik van de sociale kaart

- Infobrochure 'Dementie, u staat er niet alleen voor' i.s.m. de provincie Vlaams-Brabant: In juni 2014 werd de brochure 'Dementie, u staat er niet alleen voor.' toegestuurd aan alle huisartsen in Vlaams-Brabant, vanuit de Cel Ouderen, Provincie Vlaams-Brabant. Elke huisarts ontving 2 exemplaren met de vraag een inblikexemplaar samen met een affiche en flyers ter beschikking te leggen in de wachtzaal. Via een affiche met telefoonnummer en e-mail adres of een flyer konden patiënten deze brochure gratis bestellen bij de provincie Vlaams-Brabant. In december 2014 werd de brochure helemaal geüpdatet en ook aangeboden aan apotheken en alle eerstelijnsverleneren.
- Digitale sociale kaart dementie i.s.m. de provincie: Samen met het ontwikkelen en ter beschikking stellen van de infobrochure 'Dementie, u staat er niet alleen voor', werd een digitale sociale kaart met alle organisaties en diensten voor personen met dementie uitgewerkt en online gepresenteerd. Het webadres is www.vlaams-brabant.be/wegwijsdementie. Hier vindt men per arrondissement een overzicht van alle diagnosecentra, diensten voor informatie en ondersteuning, diensten in de thuiszorg en informatie over de residentiële zorg. Men kan eveneens per gemeente opzoeken welke specifieke organisaties, hulpmiddelen, tegemoetkomingen en diensten er zijn. Deze website is een afgeleide van de bestaande sociale kaart van de provincie Vlaams-Brabant en wordt door hen beheerd.
- Uitbouwen van en actief deelnemen aan de OPD's van de zorgregio's in samenwerking met beide SEL's. (Zie verslag Memo, 1.1)

Eigen deskundigheidsbevordering.

- Volgen van literatuur/wetenschappelijke artikels verkregen vanuit EDV via dropbox.
- Deelnemen aan dementie-expertenoverleg georganiseerd door EDV. (zie verslag EDV, 1.2)
- Deelname aan de vormingstweedaagse 'Moderne dementiezorg' in Antwerpen, georganiseerd door EDV. (zie verslag EDV, 3.2) op 2 en 3 juni.
- Deelnemen aan vormings- en opleidingsprogramma's: in 2014 volgden alle medewerkers van Memo samen 179 u vorming/opleiding:
 - Omkadering basisdagen opleiding referentiepersoon dementie in Asse (Zie verslag Memo, 1.2) op 16 januari, 23 januari, 13 februari, 20 februari, 27 februari, 13 maart, 20 maart, 19 juni.
 - Omkadering van de keuzedagen opleiding referentiepersoon dementie 2014: 1 april en 29 april.
 - 5 februari: Medisch-ethisch congres 'euthanasie bij personen met dementie' in Halle.
 - 11 februari: Studiedag 'als eten een zorg wordt' in Relegem.
 - 26 februari: Dementiesimulator in Brussel.
 - 24 maart: Studiedag 'Validation' in Leuven.
 - 06 mei: Vorming 'nieuwe bewindvoering', LSW Pajottenland.
 - 21 mei: Symposium 'dementie op jonge leeftijd' in Leuven.
 - 15 september: Uitgebreide kennismaking met het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' in Antwerpen.
 - 25 september: Studiedag 'personen met dementie, er kan meer dan je denkt', in Heusden-Zolder.
 - Training 'het lerend vermogen van mensen met dementie' in Leuven: op 3 oktober, 7 november en 5 december.
 - 21 oktober: Dag 5 opleiding referentiepersoon dementie: 'omgaan met dementie-eigen gedrag' in Malle.
 - 05 november: Symposium 'scharniermomenten in de zorg voor personen met dementie' in Dendermonde.
 - 17 november: Vorming 'transferbevorderend vorming geven', ECD Vlaanderen in Antwerpen.
 - 02 december: Platformbijeenkomst SEL GOAL 'vroegtijdige zorgplanning in de eerste lijn'.
 - 09 december: Piekurtje 'aangepast rijbewijs', LSW Pajottenland in Heikruis.
- Kennismaken met de thuiszorg: Elke medewerker van Memo volgt één dag stage in een thuiszorgorganisatie of interessant project in de thuiszorg om deze sector beter te leren kennen:
 - 3 september: cliëntbezoek via Solidariteit voor het Gezin, dienst gezinszorg, in Tienen.

- 25 september: Multidisciplinair zorgoverleg bij cliënt thuis.
- 9 oktober: Bezoek aan NOAH Kampenhout.
- 6 november: cliëntbezoek via Solidariteit voor het Gezin, dienst gezinszorg, in Oetingen.

Registratie

- Memo maakt gebruik van een document om alle binnenkomende vragen te registreren.
- Memo maakt maandelijks een activiteitenverslag op. Dit verslag bestaat uit een overzicht van alle geregistreerde vragen en uit een overzicht van alle activiteiten.

Strategische doelstelling 2

Informatieverstrekking en adviesverlening

- Deelname aan 3 werkgroepvergaderingen website van EDV. (Zie verslag EDV, 6.1)
- Memo is medeoprichter van de nieuwe website www.jongdementie.info i.s.m. EDV. (Zie verslag EDV, strategische doelstelling 2, jongdementie).
- Maandelijks wordt er een update voorzien van de website www.ecdmemo.be.
- Verzenden van elektronische nieuwsbrief Memo. (Zie verslag Memo, 1.1)
- Documentatiecentrum Memo: Aanschaffen en ter beschikking stellen van (nieuwe) literatuur. (Zie verslag Memo, 1.1).
- Digitale en telefonische permanentie Memo: (Zie verslag Memo, 1.1).
- Opmaak nieuwe flyer Memo in huisstijl EDV: In afwachting van de ontwikkeling van de nieuwe huisstijl voor EDV en de RECD's maakte Memo een nieuwe flyer met de contactgegevens, in de kleuren van de huisstijl EDV. Deze flyer werd gedrukt op 4000 exemplaren.
- Voorstelling werking ECD Memo op vraag: op 29 april voor mantelzorgers, via CM Leuven en op 16 september voor leerlingen Don Bosco.
- Ondersteunen en faciliteren van praatcafés dementie in Vlaams-Brabant: In 2014 werden op 14 verschillende locaties in onze provincie praatcafés dementie georganiseerd, namelijk in Aarschot, Affligem, Asse, Diest, Dilbeek, Druivenstreek, Grimbergen/Kapelle-op-den-Bos/Londerzeel/Wolvertem/Meise, Haacht, Heikruis, Leuven, Roosdaal, Sint-Pieters-Leeuw, Tielt-Winge en Zaventem. Op deze manier vonden er in 2014 in totaal 69 praatcafés dementie plaats, die door Memo werden ondersteund. Daarnaast organiseerde Memo opnieuw vijf praatcafés jongdementie in Leuven, speciaal gericht naar familieleden van personen met jongdementie. Ook

een aantal personen met jongdementie zelf namen hier aan deel. Memo organiseert jaarlijks een startvergadering praatcafés dementie. Tijdens deze startvergadering wordt het huidige werkjaar geëvalueerd en wordt een start gemaakt met de planning van het volgende jaarprogramma. De startvergadering wordt voor elk arrondissement afzonderlijk georganiseerd, nl. op 2 oktober (Heikruis) en op 9 oktober (Leuven).

Op 7 (Leuven) en 10 (Heikruis) februari organiseerde Memo een train de trainer rond de film 'Vergeet me niet' voor de partners van de praatcafés dementie en de VVM-ers (zie verslag Memo, 3.2). Tijdens deze training kregen de deelnemers handvaten mee om aan de slag te kunnen met deze film en zelfstandig een inleiding of een nabespreking te verzorgen. In Leuven waren 32 aanwezig, in Heikruis 17.

- Bekendmaking en toeleiding van de ontmoetingsgroepen voor personen met onomkeerbare geheugenproblemen, i.s.m. CGG PassAnt, in de elektronische nieuwsbrief.
- Ondersteunen van de familiegroepen van de AlzheimerLiga Vlaanderen: De verschillende familiegroepen van de AlzheimerLiga Vlaanderen worden bekend gemaakt via de website en de elektronische nieuwsbrief van Memo. De familiegroep regio Pajottenland wordt ook inhoudelijk ondersteund door Memo. Een medewerker van Memo is namelijk lid van de kerngroep en is steeds aanwezig op de bijeenkomsten van de familiegroep. Deze familiegroep komt jaarlijks 6 keer samen, telkens om een ander aspect van dementie te bespreken.

Strategische doelstelling 3

Deskundigheidsbevordering

Deskundigheidsbevordering in de regio van EDV

- Professionelen:
 - Organisatie van opleiding tot referentiepersoon dementie in Asse en voorbereiding van de opleiding referentiepersoon dementie 2015 voor deelnemers vanuit de thuiszorg, mutualiteiten en de residentiële zorg. (Zie verslag Memo, 1.2)
 - Aanbieden van vormingen op vraag van het sociaal fonds (Febi): In 2014 heeft Memo 11 basisvormingen 'Inzicht in dementie' (1 dag) gegeven en 8 trainingen 'omgaan met dementie' (3.5 dagen). (zie verslag EDV, 3.3). Zo werden 76 professionelen opgeleid met de training 'omgaan met dementie' en 123 professionele medewerkers kregen de basisvorming 'inzicht in dementie'.

- Vormingen voor de ervaren maatschappelijk werkers van de Christelijke Mutualiteiten: op 28 januari, 25 februari, 3 juni, 5 juni en 18 december. (Zie verslag EDV, 3.4.1).
 - Leren kennen van vormingspakket dementiekundige basiszorgverleners: train de trainer gepland in 2015.
 - Organisatorische ondersteuning van vormingsdagen EDV (zie verslag EDV, 3.2).
 - Deelname aan VTO-werkgroep, zie verslag EDV, 3.2.
- Mantelzorgers en breder publiek:
 - kennisname psycho-educatiepakket mantelzorgers 'Dementie en nu' (zie verslag Memo).

a. Deskundigheidsbevordering regionaal ECD

Memo

- Professionelen:
 - Aanbieden van basisvormingen en vormingen op maat: Naast de 366u vormingen en opleidingen die Memo begeleidt/geeft in de regio van EDV, zorgt Memo ook voor een aanbod van vormingen voor professionelen rond allerlei aspecten van dementie. In 2014 heeft Memo 32 uren vorming dementie gegeven aan 137 professionele hulpverleners.
 - Aanbieden van training rond 'lerend vermogen van mensen met dementie': Mensen met dementie kunnen nog leren. Dankzij toepassing van dit lerend vermogen is het mogelijk antwoord te geven op vragen als: 'Hoe leer ik iemand de weg naar de bakker of de eigen kamer weer te vinden? Hoe leer ik iemand omgaan met moderne hulpmiddelen, zoals een automatische pillendoos, een I-pad of een spelcomputer? Hoe leer ik iemand af om 100 keer op een dag dezelfde vraag te stellen? Hoe leer ik iemand af om steeds kamers van anderen binnen te lopen?'. Deze training bestaat uit 3 halve dagen van 4u en ging door in Leuven op 3 oktober, 7 november en 5 december in de jeugdherberg 'De Blauwput'. Er waren 9 deelnemers. In 2015 wordt een tweede training gepland in het arrondissement Halle-Vilvoorde, namelijk in Lennik op 23 januari, 6 en 20 maart. Er zullen 12 deelnemers zijn. Memo maakte een folder en zorgde voor bekendmaking van deze training via de elektronische nieuwsbrief en de website van Memo.
 - Opleidingen Vrije Vormingsmedewerkers (VVM): Via het inschakelen van Vrije Vormingsmedewerkers kan Memo tegemoet komen aan de toeneemende vraag naar basisvorming over dementie. De VVM-ers volgden de opleiding referentiepersoon dementie en scholen zich permanent bij om ook vorming te kunnen geven. Memo orga-

niseerde op 7 (Leuven) en 10 (Heikruis) februari een train de trainer rond de film 'Vergeet me niet'. Tijdens deze training kregen de deelnemers handvaten aangereikt om met deze film aan de slag te kunnen en zelf een inleiding of nabespreking te verzorgen. Verschillende VVM-ers waren aanwezig. Op 27 maart werd in Leuven een infomoment voorzien voor de VVM-ers rond een nieuwe vorming, nl. 'Er is leven na dementie', in samenwerking met Okra en de provincie Vlaams-Brabant. (Zie verslag Memo, 3.2 'mantelzorgers en breder publiek'). Tijdens deze sessie werd de presentatie overlopen.

- Symposium Jongdementie: Een medewerker van Memo, Annemie Janssens, is mede-auteur en editor van het boek 'Dementie op jonge leeftijd', dat in het voorjaar van 2014 gepubliceerd werd. Naar aanleiding van deze publicatie, werd een symposium rond jongdementie georganiseerd door Memo in samenwerking met het Nederlandse Alzheimercentrum Limburg, EDV, de provincie Vlaams-Brabant en Uitgeverij LannooCampus. Dit symposium ging door op woensdag 21 mei in het provinciehuis te Leuven. Er waren 124 deelnemers aanwezig. Dit symposium bracht voor het eerst deskundigen uit Vlaanderen en Nederland samen. Er werden concrete inzichten en praktische technieken geleerd om de actuele uitdagingen rond jongdementie aan te pakken. Deelnemers konden zelf hun programma samenstellen uit interactieve workshops rond diverse thema's zoals bijvoorbeeld begeleiding aan huis, omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag, frontotemporale dementie en nog veel meer. Aan het eind van de dag werd de nieuwe Vlaams-Nederlandse website www.jongdementie.info feestelijk geopend.

Programma:

- 10u: Verwelkoming door Griet Robberechts, directeur Memo.
- 10u10: Presentatie boek 'Dementie op jonge leeftijd' door Annemie Janssens en Marjolein de Vugt, auteurs.
- 10u25: Leen Persijn in gesprek met 3 ervaringsdeskundigen.
- 10u55: Jongdementie in Vlaanderen en Nederland, door Jurn Verschraegen, directeur EDV en Ton Muurling, voorzitter Stichting Kenniscentrum Dementie op Jonge leeftijd.
- 11u35: Workshop sessie 1
- 12u35-13u30: Lunch
- 13u30: Het medische luik van jongdementie, door Prof. Mathieu Vandenbulcke, diensthoofd ouderpsychiatrie in het UZ Leuven.

Presentatie boek 'Dementie op jonge leeftijd'

Lancering van de website www.jongdementie.info.

- 14u: Psychosociale context van jongdementie, door Dr. Marjolein de Vugt, gezondheidspsycholoog en universitair hoofddocent aan het Alzheimercentrum Limburg in Maastricht.
- 14u40: Workshop sessie 2.
- 15u50: Lancering van de website www.jongdementie.info.
- 16u30: Einde.

Workshops:

- Activiteiten voor personen met jongdementie, door Dr. Deliane van Vliet
- Goede praktijk: jongdementie in een thuiszorgondersteunende dienst, door Cathy Sweerts en Dr. Eric Triau.
- Goede praktijk: jongdementie in een residentiële setting, door Jean Pierre van der Borgh, Sanneke Bolder en Joris Rombaut.
- Moeilijk hanteerbaar gedrag, door Dr. Christian Bakker.
- Frontotemporale dementie, door Dr. Klaas Jansma en Dr. Pieter Wolswijk.
- Begeleiding van gezinnen: een traject, door Claire Meire en Hilde Delameilleure.

- Ondersteuning/beleving van kinderen, door Dr. Joany Millenaar en Dr. Saskia Leiwakabessy.

Een volledig verslag van dit symposium is eveneens na te lezen op www.ecdmemo.be.

- Mantelzorgers en breder publiek:
 - Aanbieden van basisvormingen en vormingen op maat: In 2014 heeft Memo 31 u vorming gegeven rond allerlei aspecten van dementie aan mantelzorgers en het brede publiek. Zo werden in totaal 576 mensen bereikt.
 - Uitwerken en aanbieden vormingspakket 'Er is leven na dementie' voor Okra: Begin 2013 heeft Okra een engagement opgenomen als partner in de Vlaamse campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'. Dit heeft tot gevolg dat Okra in heel Vlaanderen initiatieven neemt om het thema onder de aandacht te brengen via eigen tijdschrift, voordrachten en optredens. In 2014 kreeg Okra een subsidie van de provincie Vlaams-Brabant om dit engagement verder uit te werken. Doelstellingen: vorming en sensibilisering organiseren rond tijdige herkenning van dementie en zo de ziekte beter bespreekbaar maken, oproepen om gepast om te gaan met de doelgroep in houding en taalgebruik en aanmoedigen om de persoon met (beginnende) dementie zolang mogelijk te betrekken bij de reguliere werking van hun vereniging. Om dit te realiseren wil Okra een deskundig vormingsaanbod aanbieden aan de Vlaams-Brabantse Okra-trefpunten. Ook de familieleden en mantelzorgers worden uitdrukkelijk mee uitgenodigd. Hiervoor zocht Okra samenwerking met Memo om een aangepast lespakket uit te werken en sprekers te engageren. Okra staat in voor het motiveren en mobiliseren van de deelnemers, verzorgen van de infrastructuur, het project en de nazorg opvolgen en evalueren. Memo werkte een presentatie uit en leidde enkele VVM-ers op om met deze presentatie aan de slag te kunnen gaan (Zie verslag Memo, 3.2 professionelen). In 2014 gingen 5 vormingen door (duur 2 uur), waarbij ongeveer 185 mensen bereikt werden.

Enkele reacties van de deelnemers:

- "Ik zal voortaan anders tegenover broer (met dementie) staan. Bedankt voor de goede tips, nieuwe inzichten."
- "Eenvoudig. Duidelijk. Uit het hart. Dank U."
- "Deze uiteenzetting heeft ons veel meer inzicht gebracht hoe we met deze aandoening moeten omgaan. Maar vooral hoe we moeten omgaan met de mensen zelf."

- Opleiding seniorenconsulenten provincie Vlaams-Brabant voor nabespreking film 'Vergeet me niet' (i.s.m. de provincie): op 10 juni werd een aparte train de trainer 'Aan de slag met de film Vergeet me niet' gegeven door Memo aan de seniorenconsulenten van de provincie Vlaams-Brabant. Dit kadert in een sensibiliseringsactie van de provincie in samenwerking met Memo. (Zie verslag Memo, 4.1).

- Eigen deskundigheidsbevordering Memo: Deelname aan studiedagen en opleidingen. (Zie verslag Memo, 1.4).

Strategische doelstelling 4 Sensibilisering en innovatie

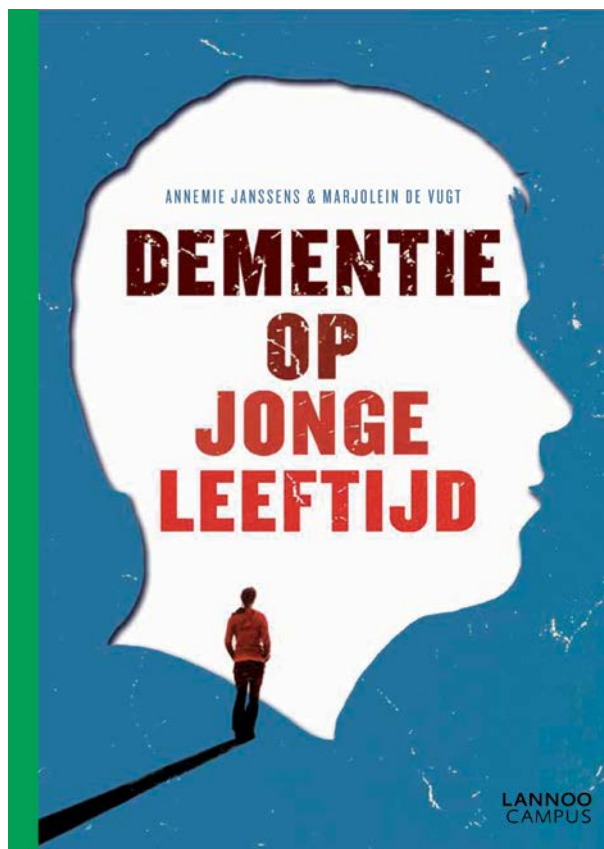
Sensibilisering

- Faciliteren van dementievriendelijke gemeenten (op vraag): Memo is deelnemer aan de stuurgroep van de dementievriendelijke gemeenten Leuven en Bierbeek. Vergaderingen gingen door op 28 maart, 15 september, 30 september en 19 december. Memo neemt ook deel aan het Lerend Netwerk "Dementievriendelijke gemeente" begeleidt door WSG. Deze overlegmomenten gaan 4x per jaar door in WZC Ter Vlierbeke, Kessel-Lo.
- Sensibiliseringsactie 'Dementie zoals het is. Breng het in beeld en maak de tongen los' i.s.m. de provincie Vlaams-Brabant: De provincie wil organisaties, diensten en gemeenten stimuleren om dementie bespreekbaar te maken. De provincie wil dit realiseren door aanvragende organisaties een financiële tussenkomst aan te bieden bij het boeken van de filmvoorstelling 'Vergeet me niet' of het toneelstuk 'Oblivium'. Ook de vergoeding van de begeleider neemt de provincie ten laste. De provincie werkt hiervoor samen met Memo. Memo zorgde immers voor het aanreiken van een lijst met interessante filmvoorstellingen en toneelstukken. Ook zorgde Memo voor de opleiding van de begeleiders. In 2014 gingen 6 voorstellingen door van 'Oblivium': in Aarschot, Bierbeek, Heikruis, boutersem, Herent en Oud-Heverlee. De filmvoorstelling 'Vergeet me niet' werd 8 keer ingepland: in Aarschot, Dilbeek, Heikruis, Holsbeek, Herent, Glabbeek, Kortenaeken en Overijse. Telkens werd een nabespreking voorzien door Memo.
- Project Nepal 'New Energy For Young Dementia': EDV verkent samen met de organisatoren van de campagne 'Te Gek!?', Vumc Amsterdam en UZ Gasthuisberg de mogelijkheden om te komen tot een grootschalige sensibiliserende actie jongdementie in 2015. Memo is partner. Op 25 februari, 2 september en 29 oktober was Memo aanwezig op de overlegmomenten.

- Andere activiteiten:
 - Maart: opmaak van informatiepakketten dementie/ Memo voor de Dag van de zorg op 16 maart.
 - 13 maart: Zorgbeurs Dilbeek.
 - 18 maart: Persconferentie in Wolvenstem over het praatcafé dementie, in aanwezigheid van Monique Swinnen, gedeputeerde voor welzijn Vlaams-Brabant.
 - April: aanpassen gegevens Memo voor de senioren-gids van Halle.
 - 17 juni: Seniorenbeurs Herne.
 - 16 september: Voorstelling van de werking van Memo aan studenten in Leuven.
 - September: Aanvullingen gegevens Memo voor de Plusgids Leuven.
 - 18 september: Seniorenbeurs Roosdaal.

Innovatie

- Uitdiepen thema jongdementie:
 - Organiseren van symposium jongdementie in Leuven op 21 mei i.s.m. EDV, provincie Vlaams-Brabant, Nederlands Alzheimercentrum Limburg en Uitgeverij LannooCampus: Zie verslag Memo, 3.2.
 - Auteur en editor van boek 'Dementie op jonge leeftijd', samen met het Nederlands Alzheimercentrum Limburg en EDV. Dit boek biedt antwoorden en informatie, zowel voor mensen die nog maar pas ge-

confronteerd worden met de ziekte, als voor zij die er al langere tijd mee te maken hebben. Ook voor hulpverleners die meer willen te weten komen over deze aandoening of hun kennis willen opfrissen, is dit boek een absolute aanrader. Het boek bevat een rijkdom aan informatie die helpt bij het herwinnen van de controle over het leven. Informatie, getuigenissen en persoonlijke ervaringen bieden een totaalbeeld van deze aandoening.

Auteurs zijn Annemie Janssens, consulente Memo en Dr. Marjolein de Vugt, gezondheidszorgpsychologe en universitair hoofddocent aan de Universiteit Maastricht. Zij is tevens coördinator van het Alzheimercentrum Limburg.

Zoals we verwacht hadden, blijkt het boek tegemoet te komen aan een grote vraag. Op korte tijd kende het boek een tweede en een derde druk.

- Medeoprichter van website www.jongdementie.info i.s.m. EDV, Nederlands Alzheimercentrum Limburg en Alzheimer Liga Vlaanderen: Deze website ontstond als een idee van de werkgroep jongdementie Vlaanderen (en bij uitbreiding Nederland) en ligt ook in het verlengde van het boek 'Dementie op jonge leeftijd' (De Vugt, Janssens, 2014). De website werd grafisch ontwikkeld door Nina Van Goeye, grafisch vormgeefster en zelf betrokken bij de problematiek als dochter van een vader met jongdementie. De website werd officieel gelanceerd tijdens het symposium jongdementie op 21 mei in Leuven. Overlegmomenten gingen door op 7 januari, 27 januari, 26 februari, 24 juni, 7 juli en 12 november. Het beheer van deze site gebeurt bij beurtrol, door de vier partners. Vanaf december beheerde Memo de site.
- Partner in project Nepal 'New Energy For Young Dementia': Zie verslag Memo, 4.1.
- Ontmoetingsdag jongdementie Hasselt: Op 29 november ging de derde ontmoetingsdag door voor mensen met jongdementie en hun familie in de stadscampus Universiteit van Hasselt. Deze ontmoetingsdag is een organisatie van de Alzheimer Liga Vlaanderen in samenwerking met EDV, regionaal ECD Contact en Memo, OCMW Hasselt en Genk, CM en DAGG. Er waren 117 inschrijvingen. Memo was aanwezig op voorbereidend overleg en zorgde mee voor bekendmaking van deze ontmoetingsdag via de elektronische nieuwsbrief en de website www.ecdmemo.be. Memo gaf eveneens een presentatie tijdens deze ontmoetingsdag waarbij het boek 'Dementie op jonge leeftijd' en de website www.jongdementie.info werden voorgesteld.
- Prevalentiestudie jongdementie: Het UZ Leuven en LUCAS voeren voor het eerst in België een preva-

lentieonderzoek jongdementie uit. Zij doen dit in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant en in samenwerking met het woonzorgnet Dijleland. Het prevalentieonderzoek is tweeledig:

- Een meting van het voorkomen van jongdementie in Vlaams-Brabant en
- Het maken van een inventarisatie van de actuele toegepaste zorg voor jongdementie en noden van personen met jongdementie en hun mantelzorgers.

We zijn zeer blij dat deze studie wordt uitgevoerd. Dit onderzoek staat al vele jaren op de wensenlijst van het tienpuntenprogramma jongdementie Vlaanderen. De sector kijkt dan ook reikhalzend uit naar de resultaten van de studie, die eind 2015 zullen bekendgemaakt worden.

- 21 oktober: overleg.
- Zoeken kandidaat-respondenten voor nodenstudie jongdementie.
- Actualiseren contactgegevens familieleden en professionals jongdementie.
- Praatcafé jongdementie: Zie verslag Memo, doelstelling 2.
- Er werden 67 gesprekken met jonge personen met dementie, familie, hulpverleners via casusbespreking geregistreerd. Dit bedraagt 10% van het totale aantal aanmeldingen bij Memo.
- Andere activiteiten ikv jongdementie:
 - Nalezen van het dagboek van een persoon met jongdementie in functie van verkenning naar eventuele publicatie ervan. Op 19 december ging een overleg door met de gastschrijver van het dagboek.
 - 7 juli: Voorstelling Mady Browaey's fonds voor onderzoek naar frontotemporale dementie.
 - 30 juli: Overleg Landelijke Thuiszorg over opstart jongdementiehuis Dessel.
 - 16 september: Overleg bestuurders stichting kenniscentrum dementie op jonge leeftijd.
 - 17 september: Vorming + overleg opstart traject JD in Den Olm in Bonheiden.
 - Eind 2014 werden de voorbereidingen getroffen voor de start van een subgroep binnen de schoot van de Vlaamse werkgroep jongdementie. Deze subgroep werkt aan beleidsaanbevelingen voor zorg voor jonge personen met dementie. Ze is samengesteld uit EDV, Memo, WZN Dijleland, WZC Regina Coeli, WZC De Korenbloem, WZC Sint-Elisabeth en WZC Het Anker.
- Thema 'lerend vermogen van mensen met dementie': Zie verslag Memo, 3.2.
- Deelname aan de focusgroep Active Ageing op 21 januari.

Strategische doelstelling 5

Signaalfunctie en samenwerking

Afstemming en samenwerking met EDV

- VTO: Memo neemt actief deel aan de vergaderingen van de VTO-werkgroep. (Zie verslag EDV, 3.2)
- Vlaamse werkgroep jongdementie: Memo neemt actief deel aan de vergaderingen van de Vlaamse werkgroep jongdementie. (Zie verslag EDV, doelstelling 2).
- Coördinatie-overleg: Memo heeft een vertegenwoordiging in het coördinatie-overleg. Vergaderingen gingen door op 10 oktober en 27 november. (zie verslag EDV, doelstelling 1.2). Op 24 februari ging het laatste medewerkeroverleg door.
- Dementie-expertenoverleg: Memo was aanwezig op het eerste dementie-expertenoverleg in Brussel op 2 december.
- Deelname Raad van Bestuur door directie Memo: Zie verslag EDV, 'organisatie van EDV'.
- Werkgroep website dementie.be: In de loop van 2014 werd de basis gelegd voor de grafische, inhoudelijke en structurele herwerking van de website www.dementie.be. Daartoe werd een werkgroep opgericht. Overlegmomenten gingen door op 2 juli en 5 september. Memo neemt actief deel aan deze werkgroep. (Zie verslag EDV, 6.1).
- Andere activiteiten:
 - Opmaak jaarverslag 2013 Memo voor EDV: februari.
 - 22 juli: Kennismaking met nieuwe coördinator ECD Orion en overleg rond werking Memo.
 - 29 juli: Deelname aan de introductiesessie EDV in Antwerpen.
 - 16 december: Inspectie Agentschap Zorg en Gezondheid.

Interne samenwerking binnen Memo

- Afstemming en samenwerking Memo en antenne in Heikruis: Om de samenwerking tussen de beide locaties te optimaliseren, werd ervoor gekozen om één gemeenschappelijke mailbox te installeren. Zo kan elke medewerker alle mails lezen en wordt een goede opvolging verzekerd. Eveneens vindt er elke week een skype-overleg plaats in functie van het maken van afspraken rond de dagelijkse werking. Hier wordt telkens ook verslag van gemaakt.
- 6-wekelijks overleg Memo en directie: Er vinden op regelmatige tijdstippen vergaderingen plaats tussen Memo en directie. Deze vergaderingen gingen door op 29 januari, 18 februari, 17 maart, 8 mei, 12 juni, 5 augustus, 23 september en 10 december.

Samenwerking met andere partners

- Provincie Vlaams-Brabant, cel Ouderen:
 - Zie verslag Memo, 1.3: Brochure ‘Dementie, u staat er niet alleen voor’ en de digitale sociale kaart.
 - Zie verslag Memo, 3.2: Symposium jongdementie in het provinciehuis Leuven op 21 mei.
 - Zie verslag Memo, 4.1: Sensibiliseringsactie ‘Dementie zoals het is. Breng het in beeld en maak de tongen los’.
- Overlegplatform dementie: Zie verslag Memo, 1.1.
- Okra: zie verslag Memo, 3.2.
- Alzheimer Liga Vlaanderen:
 - Zie verslag Memo, 4.2: Ontmoetingsdag jongdementie Hasselt.
 - Zie verslag Memo, 2: Familiegroepen dementie.
- Andere activiteiten:
 - 27 maart: Denkdag SEL GOAL InnovAge.
 - 26 juni: Deelname aan Algemene Vergadering SEL GOAL.
 - 25 september: Verkennend bezoek in Sint Alexius Tienen. Bekijken van mogelijkheden tot samenwerking.
 - 17 oktober: Verkennend gesprek in nieuw WZC d’Eycken Brug over mogelijk coachingtraject of opstart vernieuwende projecten.
 - 6 november: Inspiratielunch in kader van nieuw jaarthema VormingPlus Oost-Brabant: Van Oud en Dement naar Goud met Talent.
 - 24 november: Overleg met Dr. B. Schoenmaekers en Prof. Tournoy, SEL GOAL en Memo rond mogelijke ontwikkeling van een zorgpad dementie Leuven.
 - 24 november: Overleg met Museum M en OCMW Leuven in kader van een grootschalig kunstproject “Wereld van herinneringen” voor onderwijs – kunstsector – zorgsector. Realisatie project: september 2015.

Noot ten geleide

In dit jaar verslag wordt regelmatig verwezen naar eerdere punten. Voor de lezer is het belangrijk te weten dat gerefereerd wordt aan de strategische en operationele doelstellingen van het EDV of het ECD Memo.

Paradox

expertisecentrum dementie
provincie Oost-Vlaanderen
zorgregio Gent

Molenaarsstraat 34, 9000 Gent
t 09 233 14 38 – f 09 233 95 65
paradox@dementie.be

Paradox
EXPERTISECENTRUM DEMENTIE OOST-VLAANDEREN

Directie

Dirk Dhondt

Medewerkers

Christian Verelst: coördinator, ergotherapeut/maatschappelijk assistent, halftijds

Sabine Boerjan: projectverantwoordelijke en dementie-expert, logopediste, 34u.

Ann Kestens: administratief medewerkster, grafisch vormgeefster, halftijds

Veerle De Bou: verantwoordelijke informatie en documentatie en dementie-expert, verpleegkundige, 2/5

Nelle Frederix: vormingsverantwoordelijke, ergotherapeut en seksuologe, halftijds sinds 9/9/2014

Intern overleg:

Stuurgroep ECD Paradox

Dirk Dhondt, algemeen directeur

Dr. Thierry Goetghebuer: huisarts en CRA WZC Sint-Jozef vzw

Christian Verelst, coördinator ECD Paradox

Bijeenkomsten: 5

Strategische doelstelling 1

ECD Paradox vormt een belangrijk regionaal aanspreekpunt op het gebied van informatieverstrekking inzake dementie

Actie 1

Het documentatiecentrum dementie van ECD Paradox wordt up-to-date gehouden, nieuwe aanwinsten worden bekend gemaakt bij het ruimere publiek

Realisaties:

- In de twee nieuwsbrieven die verstuurd werden, was er een aparte rubriek 'nieuwe aanwinsten'. Hierin stonden de nieuwe boeken vermeld met telkens een uitgebreide inhoudsbeschrijving. Nieuwe artikelen werden niet opgenomen in de rubriek 'nieuwe aanwinsten'. In het documentatiecentrum worden nieuwe aankopen telkens uitgelicht in een aparte boekenkast. De nieuw aanwinsten kunnen ook bekeken worden via de website www.ecd-paradox.be.

Actie 2

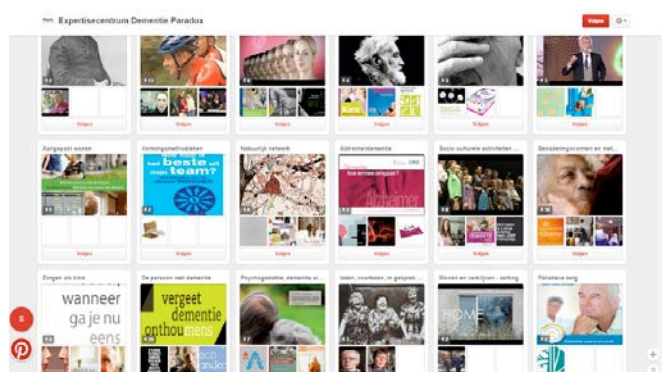
Er worden minimum twee nieuwsbrieven verstuurd, aangevuld met periodieke nieuwsflashes die aansluiten bij actualiteit. De nieuwsbrieven en – flashes zijn regionaal getint en in afstemming met de nieuwsbrieven van ECD Vlaanderen.

Realisaties:

- In zowel het voorjaar 2014 als het najaar werd een uitgebreide nieuwsbrief digitaal verstuurd. De mailing werd aangevuld met een extra nieuwsflash in november. Initiatieven vanuit ECD Paradox werden ook los van deze nieuwsbrieven via mailing bekendgemaakt bij onze contacten.

Actie 3

ECD Paradox maakt actief gebruik van sociale media (Pinterest) in het kader van informatieverstrekking.

Realisaties:

- Pinterest is een sociaalnetwerksite die fungeert als prikbord. Gebruikers kunnen allerlei interessante items 'pinnen' op eigen aangemaakte prikborden. Aangezien de prikborden openbaar zijn, kunnen anderen deze zaken volgen en eventueel zelf ook prikken op eigen borden. Op die manier ontstaat er een voortdurende uitwisseling van interessante thema's onder de gebruikers. ECD Paradox maakte een Pinterest pagina aan in 2014. Eind 2014 hadden ECD Paradox 41 borden, met daarin bijna 200 items.

Actie 4

ECD Paradox maakt zijn aanbod bekend aan een breed publiek, dit op zowel digitale als niet-digitale wijze door aanwezigheid op allerlei initiatieven uit de regio.

Realisaties:

• Digitaal

Onze regionale website www.ecd-paradox.be werd in 2014 voortdurende up-to-date gehouden, waarbij bezoekers informatie kregen over onze werking en initiatieven.

	Unieke bezoekers	Aantal bezoekers	Aantal pagina's	Aantal Hits
Viewed traffic	5153	8920	57774 (6.47 Pages/ bezoek	94000 (10.53 Hits/ bezoek)

In vergelijking met het jaar 2013 is het aantal unieke bezoekers opnieuw gestegen met maar liefst 43%.

• Niet-digitaal

Het aanbod van ECD Paradox op verschillende plaatsen kenbaar gemaakt. Dit gebeurde op 3 verschillende wijzen:

- Voorstelling van de werking van het expertisecentrum dementie aan de hand van een voordracht
Vb.: Meerdere malen in Sint-Theresia Deinze, UZ Gent, KaHo Sint Lieven
- Persoonlijke aanwezigheid met stand op evenementen
Vb.: Symposium CRAGT, symposium Palliatief netwerk, mantelzorgdagen Eeklo
- Aanwezigheid van stand
De stand van het expertisecentrum dementie Paradox is eveneens uitleenbaar voor organisaties en bestaat uit 2 banners, aangevuld met diverse brochures. Deze werd eveneens verschillende malen uitgeleend.

Strategische doelstelling 2

ECD Paradox zorgt voor ondersteuning en/of een passende doorverwijzing in complexe situaties

Actie 1

ECD Paradox neemt op vraag deel aan multidisciplinair teamoverleg ter ondersteuning als externe expert

Realisaties:

- Op vraag van organisaties nam een medewerker (dementie-expert) deel aan multidisciplinair overleg. Dit is een functie die wordt opgenomen binnen het domein van de dementie-expert.

Actie 2

ECD Paradox ondersteunt een nieuw initiatief ter ondersteuning van woonzorgcentra die te maken krijgen met ouderen met een psychiatrische problematiek, al dan niet in combinatie met dementie. ECD Paradox participeert hierin als actieve partner van het NOGGGG (Netwerk ouderen in de Geestelijke Gezondheid Groot Gent).

Realisaties:

- Het project 'Teambegeleiding psychische en psychiatrische problemen bij ouderen in woonzorgcentra, regio groot Gent', werd opgestart vanuit het NOGGGG. ECD Paradox participeerde actief aan het tot stand komen van dit project dat werd voorgesteld op 6 december 2014 en concreet van start ging in januari 2015. Het selecteren van de kandidaten werd door onder meer de coördinator van Paradox gedaan, alsook de eerste opvolging van de gekozen kandidaten. Het bekendmaken van het initiatief werd door de verschillende partners gedaan.

Strategische doelstelling 3

ECD Paradox sensibiliseert tot een genuanceerde visie en positieve beeldvorming op dementie

Actie 1

Het aanbod van vormings-/infomomenten wordt verder bekend gemaakt bij een diversiteit van organisaties met het oog op het samen organiseren van informatiemomenten.

Realisaties:

- Het aanbod van ECD Paradox werd voornamelijk op digitale wijze bekendgemaakt. Dit gebeurde gestructureerd via de nieuwsbrieven en nieuwsflash. Tussendoor werd

elk initiatief ook individueel in de kijker gezet door hiervoor ook nog aparte mailings te voorzien. Het volledige aanbod bleef steeds beschikbaar via de website.

Actie 2

ECD Paradox participeert actief aan de verschillende regionale stuurgroepen van praatcafé dementie met het oog op inhoudelijke ondersteuning.

Realisaties:

- Een medewerker van Paradox woonde actief de stuurgroepvergaderingen bij van de verschillende Praatcafés Dementie (6) die onder de regio van het expertisecentrum vallen. De stuurgroepvergaderingen gaan het eerstvolgende regionale praatcafé vooraf, die 5 keer per jaar plaatsvinden per regio. Het Praatcafé Dementie zelf werd niet steeds bijgewoond; er werd gestreefd naar min. 1 keer per jaar.

- ECD Paradox ondersteunde eveneens de festiviteiten voor het 10-jarig bestaan van Praatcafé Dementie Lochristi (11/09/2014) dat gepaard ging met een grote feestdag in het Provinciaal domein Puyenbroeck en waar ongeveer 180 mensen aanwezig waren. Ook het 10-jarig bestaan van Praatcafé Dementie Gent (17/11/2014) werd actief mee voorbereid en bijgewoond.

Actie 3

Vorbereidingen worden getroffen voor een algemene informatiebrochure ism ECD Meander en de provincie Oost-Vlaanderen

Realisaties:

- Er werd inhoudelijk afgestemd met de collega's van Meander en de eerste pagina's werden geschreven. Terugkoppeling en opvolging hiervan dient te gebeuren in 2015. Een aanvraag tot financiële ondersteuning werd ingediend bij het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Een antwoord werd in 2014 nog niet ontvangen.

Strategische doelstelling 4

ECD Paradox ontwikkelt een VTO-beleid in nauwe samenwerking en afstemming met het Vlaams expertisecentrum dementie

Actie 1

Er wordt een minisymposium voor artsen georganiseerd rond een voor hen relevant thema ism ECD Meander en de provincie Oost-Vlaanderen

Realisaties:

- Op zaterdag 4 oktober organiseerde ECD Paradox in samenwerking met ECD Paradox en de provincie Oost-Vlaanderen een symposium voor artsen met als titel: 'Juridische aspecten bij personen met dementie: de rol van de arts'.

Het programma werd als volgt ingevuld en gemode-reerd door dr. Thierry Goetghebuer:

- De werking van het Centrum Rijgeschiktheid en voertuigaanpassing (CARA), dr. Mark Tant – afdelingshoofd CARA/BIVV
- Rechterlijke bescherming: de organisatie en de werking van het bewind, Beatrijs Mevesen – vrederechter kanton Neerpelt-Lommel
- Opstellen van medische attesten, dr. iur. Tom Goffin, Juridische dienst Nationale Raad Orde van Geneesheren.

Het programma kreeg accreditatie binnen het domein Ethiek en economie. We ontvingen die voormiddag 45 artsen/specialisten.

Actie 2

ECD Paradox organiseert 2 open studiedagen voor het regionale netwerk

Realisaties:

- Een eerste studiedag vond plaats op 6 juni 2014 onder de noemer: 'Zing, stap, dans, vertel en bewonder... Sleutels tot contact met een meerwaarde bij personen met dementie.' De studiedag ging door in 'Zebrastraat' te Gent waar we 75 aanwezigen mochten verwelkomen. Het programma bestond uit een luik theorie, aangevuld in de namiddag met verscheidene workshops. Keynote spreker die dag was prof. Erik Scherder die daags voordien moest afzeggen om live aanwezig te zijn. Dit werd echter opgevangen door een livestream verbinding met de universiteit Amsterdam.

Programma:

- Afstemmen in contact. Clownerie in de zorg, het lichaam als instrument. Trudy Schambergen, Stichting Mimakkus

- Ouderen moeten vaker hardlopen! Bewegen en dementie. Prof. Erik Scherder, Hoogleraar Klinische Neuropsychologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam.
- Workshops:
 - Muziek en dementie. Door Hanne Deneire, muziektherapeute en componist
 - Wijs maar niet uitgelezen. Voorlezen aan ouderen met dementie. Door Natalie Sas, Linc vzw
 - SilverFit en dementie. Bewegen m.b.v. computertechnologie. Door Wanne Wiersinga.

- Spiritualiteit en dementie. Door Heidi De Clercq, beleidsverantwoordelijke pastoraal en ethiek, vzw Zorg-Saam ZKJ

- Een tweede studiedag werd georganiseerd in samenwerking met de werkgroep logopedie en dementie die 10 jaar geleden werd opgericht mede vanuit ECD Paradox en nog steeds ondersteund wordt. Dit 10 jarig bestaan werd gevierd met een specifieke studiedag voor logopedisten. Er werden op 14 oktober 2014 77 logopedisten ontvangen voor volgend programma:
 - Dementie meer dan Alzheimer: taal en slikken bij de verschillende vormen door Sabine Boerjan, projectverantwoordelijke ECD Paradox (vervangen door An-nemie Mortier wegens ziekte)
 - Logopedisch onderzoek bij personen met dementie?! Onderzoek op vlak van taal, cognitie en slikken, Anne-Sophie Beeckman, AZ Maria Middelaes

De logopedist als kameleon in de zorg voor personen met dementie:
onderzoek, therapie, advies, begeleiding en overlevingsstrategieën

DINSDAG 14 OKTOBER 2014
Gardo Abdij - Dronngangplein 27 - 9031 Dronngon

09:30 - Lunch en koffie
10:00 - Inleiding: de zorg voor personen met dementie: taal en slikken door Prof. Dr. Sabine Boerjan
10:30 - Dementie meer dan Alzheimer: taal en slikken bij de verschillende vormen van dementie. Door Sabine Boerjan, projectverantwoordelijke ECD Paradox
11:00 - Logopedisch onderzoek bij personen met dementie. Onderzoek op vlak van taal, cognitie en slikken. Door Anne-Sophie Beeckman, AZ Maria Middelaes
11:30 - Welke rol spelen de dementie bij de zorg voor personen met dementie? Door Dr. Ruth Peers, projectverantwoordelijke ECD Paradox
12:00 - Middagpauze
13:00 - Workshop
14:00 - Lunch
15:00 - Workshop
16:00 - Sluiting

LOGOPEDIE
DEMENTIE

Paradox
PROFESSIEEL

Workshop 1
De rol van de logopedist in de zorg voor personen met dementie: taal en slikken. Door Dr. Sabine Boerjan, projectverantwoordelijke ECD Paradox

Workshop 2
De rol van de logopedist in de zorg voor personen met dementie: taal en slikken. Door Anne-Sophie Beeckman, AZ Maria Middelaes

Deelnemers: 77 logopedisten uit heel België. Inschrijven: www.dementie.be

- Wat als ‘veilig’ eten en drinken niet meer lukt? Ethische dilemma’s, Dr. Ruth Piers, UZ Gent

Actie 3

Er wordt een diepgaande vierdaagse cursus rond dementie georganiseerd voor professionele hulpverleners die meer willen weten over dementie

Realisaties:

- De diepgaande 4 daagse vond plaats in het voorjaar en bestond uit volgende onderdelen:
 1. Medische aspecten
 2. Belevingswereld en omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag
 3. Zinnige dagbesteding en omgaan met familie
 4. Het maaltijdgebeuren en casuïstiek
 Er waren 17 deelnemers. De evaluaties waren ronduit positief te noemen, met een overallscore van 8,75/10.

Actie 4

Goedlopende bestaande initiatieven worden bestendig (dialogen rond dementie, vormingen op maat,...)

Realisaties:

- Dialogen rond dementie: gingen vier maal door met telkens 30 deelnemers, het maximale aantal. Thema’s in 2014 waren:
 - 01/04/2014: Psychiatrie en dementie
 - 27/05/2014: Frontotemporale dementie
 - 23/09/2014: De 4K’s bij de ziekte van Korsakov
 - 25/11/2014: Personen met een verstandelijke beperking.
- Vormingen: In 2014 werden 118 vormingen gegeven aan 2865 mensen. Hiervan waren slechts 10 sessies gericht op niet professionelen. De cijfers zijn gelijkaardig aan die van 2013. De opleiding tot referentiepersoon dementie, die in 2014 gegeven werd door ECD Paradox in Oost-Vlaanderen, werd in deze cijfers niet bijgerekend.

Actie 5

Samenwerking met scholen van relevante opleidingen in de regio wordt opgezet en uitgewerkt

Realisaties:

- Eind 2014 werd in het kader van een 6-daagse opleiding met betrekking tot jongdementie, samenwerking gezocht met de Artevelde Hogeschool. Deze samenwerking krijgt zijn concrete uitwerking in het effectief realiseren van deze opleiding in 2015.
- Er werd toenadering gezocht met ‘Instituut Voor Ver-

pleegkunde’ (IVV) te Gent. Deze eerste gesprekken zullen eveneens een concrete uitwerking krijgen in 2015.

- In het kader van het project ‘Koppig Eeklo – dementievriendelijke gemeente’, werden afspraken gemaakt met O.L.V. Ten Doorn voor een gastles in de opleiding 7de jaar verzorging. Betrokkenheid van docenten is hierbij essentieel in het kader van lange termijn doelstellingen. De gastles zal worden gegeven in 2015.
- Een stagiaire 3de jaar maatschappelijk werk, optie individueel maatschappelijk werk (Artevelde Hogeschool) doorliep haar stage bij ECD Paradox, in afstemming met sociale dienst van WZC Sint-Jozef vzw. Medewerkers van Paradox zorgden voor een passende begeleiding.

Aanvullende acties bij doelstelling 4:

- Organisatie van een ‘basisdag dementie’. Vaak kregen we in ECD Paradox de vraag naar basiskennis rond dementie in een open aanbod. Dit was weinig aanwezig in onze regio. Daarom werd er op 4 december een open vorming aangeboden rond ‘basisinfo dementie’. We mochten hierop 17 mensen verwelkomen wat binnen de verwachtingen lag (max. 20 deelnemers). De evaluaties waren positief – er zal worden bekeken of dit initiatief herhaald zal worden.

Strategische doelstelling 5

De interne werking van ECD Paradox is duidelijk, verloopt vlot en is logisch opgebouwd

Actie 1

De werking wordt geëvalueerd en bijgestuurd waar nodig in het kader van actuele tendensen, dit onder begeleiding van Tabor.

Realisaties:

- De medewerkers van Paradox kwamen in 2013 reeds driemaal samen met Tabor in het kader van een hertekening van de organisatie. In 2014 werd dit proces verder gezet en in verband gebracht met de veranderingen vanuit het wettelijk kader, nl. het transitieplan. In juni werd deze oefening gefinaliseerd.

Actie 2

Het resultaat van deze evaluatie wordt neergeschreven in een duidelijke organisatiestructuur en bijhorende functiebeschrijvingen

Realisaties:

- Voor elke medewerker werd een functiebeschrijving opgemaakt, alsook voor de nieuw aan te werven medewerker. De organisatiestructuur werd visueel voorgesteld.

Actie 3

Een nieuwe medewerker wordt aangeworven en geïntegreerd in de werking van ECD Paradox.

Realisaties:

- Een nieuwe medewerker, die de taak van vormingsverantwoordelijke op zich neemt, werd geselecteerd en aangeworven. Nelle Frederix startte op 8 september 2014 en werd op structurele manier ingewerkt in de werking van ECD Paradox.

Aanvullende realisaties bij doelstelling 5:

- Op 1 augustus ontving de coördinator van ECD Paradox de nieuwe coördinator van ECD Orion. Op deze manier maakte ze kennis met de werking van ECD Paradox, maar ook met de manier waarop invulling wordt gegeven aan de functie van coördinator binnen ons expertisecentrum.

Strategische doelstelling 6

De functie van dementie-expert is uitgebouwd en kenbaar gemaakt

Actie 1

Tweemaal per jaar wordt een specifiek forum voor referentiepersonen dementie georganiseerd rond relevante actuele thema's die aangebracht worden door de deelnemers.

Realisaties:

- Het eerste forum voor referentiepersonen dementie van 2014, dat in samenwerking met ECD Meander wordt georganiseerd, vond plaats op 17 maart. Er werd die middag gewerkt rond hoe de positie van referentiepersoon zichtbaar maken en hoe het mandaat ervan op te nemen. De middag werd begeleid door Pol Staut, trainer consultant bij Inter-Act.
- Het tweede forum op 17 oktober had als thema 'Nieuwe wetgeving bewind, het globaal beschermingsstatuur'. Hiervoor werd Mr. Jan

Vandemoortel uitgenodigd die de nieuwe wetgeving helder toelichtte.

Tijdens het forum is er steeds veel ruimte voor eigen inbreng en het uitwisselen van ervaringen tussen de deelnemers onderling. Op beide bijeenkomsten ontvingen we een vaste groep van een twintigtal referentiepersonen. De twee fora werden door medewerkers van ECD Meander en Paradox begeleid. Vanuit Paradox werd dit opgenomen door de dementie-expert.

Actie 2

Vragen van referentiepersonen worden op adequate manier beantwoord.

Realisaties:

- Vragen van referentiepersonen werden intern steeds intern doorgegeven aan de dementie-expert. De registratie van deze vragen staat nog niet op punt en is wat betreft 2014 eerder beperkt en niet accuraat. Een eenduidige registratie wordt afgesproken in het coördinatie-overleg tussen de verschillende expertisecentra.

Actie 3

De specifieke expertise die beschikbaar is in ECD Paradox mbt het maaltijdgebeuren bij personen met dementie wordt uitgerold en verder uitgediept.

Realisaties:

- De bestaande expertise rond maaltijdzorg bij personen met dementie werd aan het werkveld doorgegeven, enerzijds aan de hand van de verkoop van het boek 'Als eten een zorg wordt...' dat in 2013 verscheen en van de hand is van Paradox-medewerker Sabine Boerjan. Anderzijds werd de expertise verspreid doormiddel van vormings sessies. In 2014 werden maar liefst 41 sessies gegeven rond dit thema. Sabine Boerjan was het laatste kwartaal van 2014 niet aanwezig in het expertisecentrum waardoor verdieping van het onderwerp voorlopig intern bleef.

Actie 4

Relevantie specifieke expertise rond dementie worden uitgewerkt en ter ondersteuning aangeboden aan het ruime beroepsveld.

Realisaties:

- In samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen, regio Gent organiseert ECD Paradox 4 maal per jaar een ontmoetingsavond voor familieleden van personen met jongdementie. De dementie-expert ondersteunt zowel de vrijwilligers van de Alzheimer Liga als de aanwezige mantelzorgers met haar specifieke kennis en expertise op dit

gebied. Het programma van 2014 zag er als volgt uit:

- 26/02/2014: besef van personen met dementie
- 21/05/2014: omgevingszorg, materiële aspecten
- 01/10/2014: vroegtijdige zorgplanning
- 03/12/2014: erfelijkheid, factoren die een rol spelen

Actie 5

De dementie-expert schoolt zich bij en bouwt expertise op. De dementie-expert houdt actuele tendensen bij door het volgen van VTO en het bijwonen van relevante vakgroepen en netwerken

Realisaties:

- De dementie-expert functie wordt in ECD Paradox ingevuld door 2 medewerkers. Zij volgden respectievelijk 45 en 58 uur specifieke vorming in 2014. Inhouden van deze vormingen betroffen zowel inhoudelijke kennis met betrekking tot het vakgebied dementie als ruimere invalshoeken, bv. oplossingsgerichte begeleidingsmethodieken, juridische aspecten (nieuwe wetgeving), Into D'mentia, psychofarmaca.
- De vakwerkgroep 'logopedie en dementie' wordt adequaat bijgewoond en inhoudelijk ondersteund door de dementie-expert. Deze werkgroep kwam in 2014 vier keer samen o.a. rond de thema's: werkdocument maaltijdgebeuren, organisatie/evaluatie studiedag 10-jarig bestaan, inhoudelijke uitwisseling studiedagen, vragenlijsten studenten.

Strategische doelstelling 7

Relevante samenwerkingsverbanden worden aangegaan/bestemd en geconcretiseerd

Actie 1

In samenwerking met SEL Gent wordt er in de regio een overlegplatform dementie (OPD) opgericht. Een eerste samenkomst wordt voorzien in het najaar.

Realisaties:

- Op vrijdag 5 december 2014 kwam het OPD de eerste bij elkaar. De agenda werd gezamenlijk voorbereid door SEL en ECD Paradox. Doel van de eerste bijeenkomst was om samen met de partners een werkbaar manier te vinden om van het OPD een operationeel en concreet gegeven te maken. Rekening houdend met de grootte van de zorgregio SEL Gent en de betreffende partners is dit een grote uitdaging. Er werd een manier gevonden die in 2015 zijn uitwerking zal vinden.

Actie 2

De samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen wordt geconcretiseerd in min. 2 zichtbare initiatieven.

Realisaties:

- In samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen en het Expertisecentrum Dementie Meander werd een gezamenlijke promotiecampagne op touw gezet voor de Praatcafés Dementie in de provincie Oost-Vlaanderen. Voorzitters van de respectievelijke Praatcafés Dementie kwamen 1 keer samen (22mei) om zowel inhoudelijk als structureel van ervaringen te delen en af te stemmen. Dit alles gebeurde ook begeleiding van de twee Expertisecentra Oost-Vlaanderen in afstemming met het provinciebestuur.
- Het symposium voor artsen op zaterdag 4 oktober waarvan sprake in doelstelling 4-actie 1, werd georganiseerd in samenwerking met zowel ECD Meander als de Provincie Oost-Vlaanderen. Hierbij zorgde het provinciebestuur voor de logistieke ondersteuning door het beschikbaar stellen van zaal en het verzorgen van de broodjeslunch. De expertisecentra zorgden voor de inhoudelijk organisatie en coördinatie.

Aanvullende realisaties bij doelstelling 7:

- Een gepland initiatief in samenwerking met netwerk levenseinde, werd verplaatst naar 5 maart 2015. De voorbereidingen en afstemming gebeurde in 2014.
- ECD Paradox participeert actief in het Netwerk Ouderen in de Geestelijke Gezondheid regio Groot Gent (NOGGGG). Dit is een belangrijk beleidsorgaan om aansluiting te hebben met de wereld van psychiatrie. Op 6 december organiseerde het overlegorgaan in samenwerking met de werkgroep functionele binding een symposium met betrekking tot psychofarmaca in de woonzorgcentra. ECD Paradox was hier aanwezig met een stand.
- Binnen het jaarlijks congres, georganiseerd door de Belgische beroepsvereniging van gerontologen en geriateren in Oostende, is er een apart luik voor ergotherapeuten. De coördinator van ECD Paradox is een actief lid van deze werkgroep Wintermeeting – ergotherapie. Het vormt een belangrijk kanaal om informatie vanop de werkvloer te vergaren, alsook om thema's aan te kaarten vanuit de wereld van dementie bij het specifieke discipline ergotherapie.

Sophia

expertisecentrum dementie
provincie West-Vlaanderen
zorgregio's Roeselare en Kortrijk

Budastraat 20 – 8500 Kortrijk
t 056 32 10 75
sophia@dementie.be

Interne organisatie ECD Sophia

Algemeen directeur

Dhr. Wino Baeckelandt

Opdrachten:

- Expertisecentrum dementie Sophia (ECD)
- Coaching van de medewerkers ECD Sophia
- Coördinator interne en externe contacten
- Expertisecentrum dementie Vlaanderen vzw (EDV)
- Voorzitter Raad van Bestuur (voor meer informatie, zie hoger)

Medewerkers ECD Sophia

- Mevr. Charlotte Cool, master in de klinische psychologie, 80% jobtime, dementie-expert, projectwerking en informatie
- Mevr. Ilse Masselis, gegradueerde in de psychologie, 80% jobtime, dementie-expert, projectwerking en informatie
- Mevr. Stefanie Meeuws, bachelor in de ergotherapie, in dienst sedert 01/07/2014, 100% jobtime, dementie-expert, VTO

Intern overleg

directie – medewerkers

8 keer per jaar vindt een overleg plaats tussen medewerkers en directie. Daarin worden ondernomen acties en geplande activiteiten besproken.

Werkingsgebied ECD Sophia

Zorgregio Kortrijk

Zorgregio Roeselare

Strategische doelstelling 1

Implementatie en uitvoering van het transitieplan

Actie 1

Specialistische informatie en adviesverstrekking aan referentiepersonen dementie en dementiekundige basiszorgverleners m.b.t. de zorg aan personen met dementie en hun omgeving

- Dementiekundige basiszorgverleners en referentiepersonen kunnen in ECD Sophia terecht voor informatie en advies rond cliëntsituaties. Dit kan door een individueel gesprek met één van de consultants of een consulente kan uitgenodigd worden om deel te nemen aan een teamoverleg.
- We houden deze gegevens kwalitatief bij. Een kwantitatieve weergave van het aantal contacten kunnen we nog niet meegeven, omdat we wachtende zijn op een uniform registratiedocument, aangeleverd vanuit EDV.

Actie 2

Coaching van en overleg met referentiepersonen dementie en/of dementiekundige basiszorgverlener

- Professionele hulpverleners worden geïnformeerd over het vormingsaanbod door het verspreiden van de vormingsbrochure, door de rubriek 'vormingsaanbod' in de nieuwsbrief en door het OPD.
- ECD Sophia was opnieuw vaste begeleider van de opleiding tot referentiepersoon dementie 2014 (zie verder). Ook werd al de planning (data, sprekers en inhoud) bepaald voor de opleiding van 2015.

- Samen met ECD Foton werd het concept van de terugkomdagen voor referentiepersonen dementie voorbereid. Het programma en de data werden vastgelegd. De terugkomdagen gaan van start in maart 2015.

Actie 3

Faciliteren van en bijdrage tot een multidisciplinaire samenwerking ten behoeve van de cliënt en zijn omgeving met gebruik van de sociale kaart

Wegwijs in de thuiszorg

ECD Sophia beschikt (voor alle regio's van het werkingsgebied) over 'wegwijs in de thuiszorg'.

Dit is een brochure, opgemaakt door het SEL, waarin alle hulpverlening van een bepaalde regio opgelijst staat. ECD Sophia stelt deze brochures ter beschikking van professionele hulpverleners.

Overlegplatforms dementie zorgregio's Zuid- en Midden-West-Vlaanderen i.s.m. SEL

In het werkingsgebied van ECD Sophia zijn er 3 OPD's actief, waaronder:

- OPD Zuid-West-Vlaanderen
 - Consulente ECD Sophia: voorzitter
 - Stafmedewerker SEL: opmaak agenda, uitnodiging en verslag.
- OPD Midden-West-Vlaanderen, R.I.T. en P.I.D.
 - Gedeeld voorzitterschap: consulente ECD Sophia en stafmedewerker Familiehulp West-Vlaanderen
 - Coördinator SEL: opmaak agenda, uitnodiging en verslag.

OPD Zuid-West-Vlaanderen

Datum	Aantal deelnemers	Inhoud OPD
17/03	35	Voorstelling WZC uit de regio Transitieplan SWOT-analyse OPD Nieuws uit ECD en deelnemers
23/06	30	Voorstelling WZC uit de regio en gebruik van levensverhalen Opvolging SWOT-analyse en groepswork Nieuws uit ECD en deelnemers
22/09	33	Voorstelling WZC uit de regio Toelichting werking kennispunt mantelzorg en projecten Nieuws uit ECD en deelnemers
14/12	29	Thema: vroegtijdige zorgplanning Voorstelling Kortrijkse lokale dienstencentra Project VZP Midden-West-Vlaanderen 2 praktijkvoorbeelden: transferdocument en 'voor ik het vergeet' Groepswork rond noden VZP

OPD Roeselare – Izegem – Tielt

Datum	Aantal deelnemers	Inhoud OPD
07/02	20	Voorstelling 3 projecten rond thuismedicatie door de Vlaamse vereniging van apothekers Stand van zaken denktank doorverwijzing Protocol vermissing Nieuws uit ECD en deelnemers
23/05	23	Voorstelling Alzheimer Liga Vlaanderen OPD werkgroep vorming; brainstorm thema's Nieuws uit ECD en deelnemers
27/06	19	Project VZP Midden-West-Vlaanderen Transitieplan Terugkoppeling werkgroep vorming Nieuws uit ECD en deelnemers
03/10	20	Brainstorm rond beeld beveiligde afdeling omvormen tot een positief beeld Visualisatie dienstenaanbod rond dementie Voorstelling Wit-Gele Kruis Nieuws uit ECD en deelnemers

OPD Poperinge – Ieper – Diksmuide

Datum	Aantal deelnemers	Inhoud OPD
30/01	13	Voorstelling regionale projecten rond thuismedicatie door de Vlaamse vereniging van apothekers Stand van zaken denktank doorverwijzing Protocol vermissing Nieuws uit ECD en deelnemers
26/06	14	Project VZP Midden-West-Vlaanderen Voorstelling belevingsspel 'Kompas' OPD werkgroep vorming; brainstorm thema's Nieuws uit ECD en deelnemers
09/10	13	Voorstelling Alzheimer Liga Vlaanderen Transitieplan Terugkoppeling werkgroep vorming Nieuws uit ECD en deelnemers
18/12	12	Voorstelling zorgvernieuwingsproject 'Het spoor' Voorstelling kennispunt mantelzorg Evaluatie vormingsavond Nieuws uit ECD en deelnemers

Vanuit het OPD Midden-West-Vlaanderen werd naar jaarlijkse gewoonte een vormingsavond georganiseerd. Deze vormingsavond vond plaats op 09/12 in Roeselare en op 11/12 in Poperinge, telkens rond het thema 'als eten een zorg wordt'. In Roeselare waren er 90 aanwezigen, in Poperinge 45.

Overkoepelend overlegplatform dementie West-Vlaanderen (OOPD)

- Het OOPD organiseerde op 04/04 een vormingsvoormiddag voor alle OPD-leden van West-Vlaanderen. Jurn Verschraegen kwam spreken rond 'Dementie: nu en straks'. Daarna getuigden een aantal OPD-leden over

het belang en de meerwaarde van een OPD. De voor-middag werd afgesloten met de overhandiging van meer dan 100 engagementsverklaringen van West-Vlaamse organisaties door de deputé. Dit massale engagement was niet alleen een symbolische actie, maar ook het startpunt voor nieuwe dementievriendelijke initiatieven.

- Het OOPD had één maal overleg in 2014 en dit rond de uitgave van de dementiewijzer en het organiseren van een inspiratiedag dementievriendelijke omgeving in 2015.

Actie 4

Eigen deskundigheidsbevordering

- Er werden 16 vormingen gevolgd door de consultants van Sophia (133,5 personeelsuren) en dit rond thema's zoals moderne dementiezorg, dementie op jonge leeftijd, VZP, als eten een zorg wordt, (mantel)zorgen voor eigen ouders, leren met dementie, zelfbeschikkingsrecht,...
- Een consulente neemt deel aan de intervisiegroep gerontopsychologie, georganiseerd vanuit Caritas. Deze intervisiegroep kwam 4 keer bijeen in 2014.
- Een consulente maakt deel uit van de intervisiegroep 'ergo en dementie' op uitnodiging van de Artevelde Hogeschool. Ook deze groep kwam 4 keer bijeen in 2014.
- Er werd door 2 consultants deelgenomen aan het dementie-expertenoverleg op 02/12.
- Werkvloercontacten werden gerealiseerd door mappings ifv. DCM, begeleiden van praatgroepen en deelname aan GDT-overleg.

Strategische doelstelling 2

Informatieverstrekking en adviesverlening

Documentatiecentrum ECD Sophia

- ECD Sophia beschikt over een beperkte bibliotheek met boeken, dvd's, brochures,...

- Voor meer gerichte literatuurvragen wordt doorverwezen naar het documentatiecentrum van Foton.
- In 2014 werd samengewerkt met de stadsbibliotheek van Kortrijk. Er werd een inspiratiegids dementie opgemaakt met een overzicht van literatuur en audiovisueel materiaal over (personen met) dementie. Gedurende 1 week stond er een infostand met de banner van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens!', specifieke boeken over dementie en de inspiratiegids.

Praatcafé dementie leper – Kortrijk

Praatcafé dementie Kortrijk

Datum	Thema + spreker	Aantal deelnemers
24/03	Omgaan met dementie, Annemie Gheeraert	40
26/05	Dementie en behandeling, Dr. Vanhee	60
22/09	Theatermonoloog 'Hoofd vol mist', Kirstel Vranken	120
24/11	Als eten een zorg wordt, Nelle Frederickx	15

Praatcafé dementie leper

Datum	Thema + spreker	Aantal deelnemers	Plaats
25/03	Het belang van muziek	25	leper
17/04	Medische aspecten bij dementie, Dr. Gabriëls	60	Poperinge
27/05	Omgaan met personen met dementie, Nele Sticker en Leen Vandevyver	30	leper
23/09	Theatermonoloog 'Hoofd vol mist', Kirstel Vranken	60	leper
26/10	Voorlopige bewindvoering, Notaris Vandenameele	60	Poperinge
25/11	Medische aspecten bij dementie, Dr. Gabriëls	40	leper

ECD Sophia is op deze praatcafés aanwezig met een boekenstand en om, indien nodig, informatie en advies te verstrekken aan de deelnemers.

ECD Sophia maakt deel uit van de stuurgroep. Die kwam in 2014 één maal bijeen voor de evaluatie (zowel financieel

als inhoudelijk) van het voorbije jaar en de planning voor het komende jaar.

Nieuwsbrief ECD Sophia

De regionale nieuwsbrief van ECD Sophia werd in 2014 drie keer verspreid. Het aantal abonnees groeide tot 610.

Vaste rubrieken die telkens terug komen zijn: aanbod ECD Sophia, regionale activiteiten, nieuws vanuit Vlaanderen, vormingsaanbod, vraag en antwoord, vakliteratuur samengevat en interview met een expert. Ook lokale initiatieven kunnen doorgegeven en opgenomen worden in de nieuwsbrief.

Dienstvoorstelling ECD Sophia

ECD Sophia geeft, op vraag van organisaties, dienstvoorstellen over de werking en doelstellingen van ECD Sophia.

Datum	Organisatie	Aantal aanwezigen
18/02	LST Deerlijk	15 professionelen
25/04	HB05-opleiding	20 studenten
09/07	Solidariteit voor het Gezin	23 professionelen
24/09	OCMW Wingene	15 professionelen
14/10	LAS Roeselare	15 professionelen
13/11	LST Wevelgem	20 professionelen

Strategische doelstelling 3

Deskundigheidsbevordering

Opleiding referentiepersoon dementie 2014

ECD Sophia organiseerde en begeleidde de opleiding referentiepersoon dementie 2014 voor 25 personen werkzaam in de woonzorgactoren. Iedere deelnemer verkreeg zijn attest op het einde van de opleiding.

Basisvormingen 2014

ECD Sophia organiseerde 16 basisvormingen binnen het thema dementie voor een duur van 50,5 uur. Met deze vorming bereikten we 132 professionelen en 280 niet-professionelen.

Vorming op maat 2014

ECD Sophia organiseerde 9 vormingen op maat voor een duur van 22,5 uur. Volgende thema's kwamen aan bod: omgaan met familieleden, klant blijft koning, vroegtijdige zorgplanning, filmvoorstelling Feel my love, dementievriendelijke woonomgeving, lerend vermogen bij personen met dementie. Met deze vormingen bereikten we 285 professionelen en 40 niet-professionelen.

Intervisie/supervisie 2014

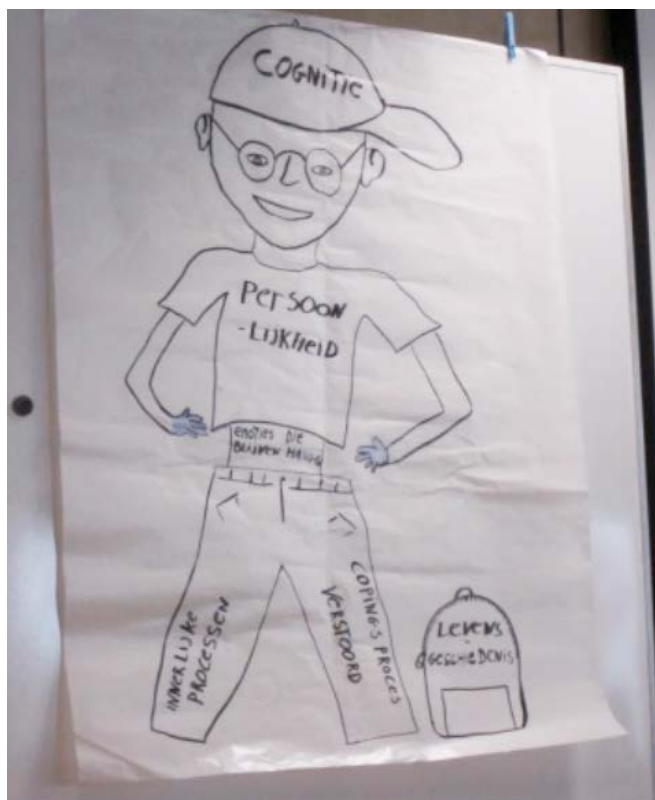
ECD Sophia organiseerde 3 intervisies/supervisies binnen de thema's omgaan met familieleden en dementievriendelijke woonomgeving voor een duur van 9 uur. Hier hebben we 46 professionelen bereikt.

Vormingen voor EDV 2014

ECD Sophia gaf of ondersteunde 6 vormingen in opdracht van EDV (zie tabel volgende pagina).

Uitwerken vormingspakketten

ECD Sophia werkte in 2014 een trainingsreeks uit binnen het thema het lerend vermogen bij personen met dementie. Deze reeks bestaat uit 3 halve dagen van telkens 4 uur waarbij er stil gestaan wordt bij casuïstiek om zaken aan en/of af te leren.

Vormingen voor EDV 2014

Datum	Locatie	Duur vorming	Aantal professionelen	Thema
Mei - juni	EDV	24	25	Referentiepersoon met slagkracht
27 maart	De Korenbloem	7	16	Onderdamping Febi
18 september	EDV	7	25	Onderdamping
Sept - Nov	Mariaburcht	24	10	Training Febi
6 oktober	Marialove	7	10	Onderdamping Febi
Nov - Dec	CM Roeselare	8	12	Vormingspakket 1 & 2 dienst maatschappelijk werk

In 2014 werd ook de eerste insteek gemaakt voor een vormingspakket binnen het thema dementievriendelijke woonomgeving en woningaanpassing.

Vormingspakket posthogeschoolvorming jongdementie

ECD Sophia werkte in samenwerking met de hogeschool Vives een opleidingsreeks uit binnen het thema jongdementie. Volgende onderwerpen kwamen aan bod: diagnose, transmurale zorg, juridische aspecten, ethische aspecten, voorzieningen, beleid, het tienpuntenplan. Deze vormingsreeks werd in 2014 georganiseerd van 28 januari tot 1 april voor een totale duur van 10 uur.

Met deze reeks bereikten we 42 professionelen en 20 niet-professionelen.

Strategische doelstelling 4

Projecten en innovatie

Dementievriendelijke gemeenten

- ECD Sophia ondersteunt en faciliteert projecten in kader van dementievriendelijke gemeenten.
- ECD Sophia maakte in 2014 deel uit van de stuurgroep dementievriendelijk Wielsbeke. Van 21/09 tot 10/10 werd een dementiecampagne georganiseerd met tentoonstellingen, dementievriendelijke wandelingen, koffietafels, vormingsavond, kaarting, acties naar de scholen toe en een slotmanifestatie met monoloog. Deze dementiecampagne was slechts een startschot. Er zullen jaarlijks initiatieven ondernomen worden rond dementie.
- In september werd in kader van dementievriendelijk Kuurne een startvergadering georganiseerd. Men heeft de prioriteiten voor de gemeente Kuurne inzake dementiebeleid bepaald aan de hand van de dementiemeter (VWSG). Er worden nu concrete acties opgezet om

deze prioriteiten invulling te geven. De acties worden ondernomen in de loop van 2015.

- ECD Sophia is partner binnen dementievriendelijk Aalbeke. Men ontwikkelde het project 'levend geheugen', reminiscentiewandelingen door Aalbeke. Op 04/04 werden de 4 wandelroutes officieel geopend.

Provinciale werkgroep vermissing

- In 2014 vonden 3 overlegmomenten plaats van de werkgroep. Daarin werden verschillende documenten verder verfijnd o.a. het stroomdiagram, leidraad, aanvulling communicatieschrift en document voor de hulpverleners.
- In juli en december vond een overleg plaats met het Communicatie- en InformatieCentrum (CIC) van de politie. Bedoeling was de kadering van het project en de vraag of alle oproepen rond vermissing van personen met dementie kunnen gecentraliseerd worden via het nummer 101 en van daaruit gedispached kunnen worden naar de lokale politiezones. Zo kunnen we komen tot éénvormige documenten voor de ganse provincie. Deze samenwerking wordt verder bekeken en geconcretiseerd in de loop van 2015.

Vroegtijdige zorgplanning

- ECD Sophia maakte ook in 2014 deel uit van de stuurgroep VZP van Midden-West-Vlaanderen. Dit project, met als doelstelling het uitbouwen en implementeren van een communicatie- en gesprekscultuur rond VZP, resulteerde in een druk bijgewoond symposium op 30/09. Op de laatste stuurgroep werd dieper ingegaan op de toekomstvisie rond VZP en hoe die visie kan omgezet worden in concrete acties. Daartoe werd beslist om een provinciale werkgroep VZP op te richten.
- WZC De Ruyschaert (Marke) wil met het project 'Voor ik het vergeet...' bewoners met dementie betrekken bij

hun vroegtijdige zorgplanning o.m. door het gebruik van I-pads en ondersteunend beeldmateriaal. ECD Sophia informeert en adviseert het WZC bij dit innovatief project.

PRoF

- ECD Sophia is lid van het PRoF-consortium na de lancering van PRoF 2.0.
- Op 4 en 5 september vond 'Launch PRoF 4.0 en PRoF themadagen' plaats in Poperinge. ECD Sophia was aanwezig op de eerste dag waarbij themasessies werden gebracht door PRoF-sprekers, de PRoF-awards werden uitgereikt en waarbij PRoF 4.0 (The patient recovery room of the future) plechtig werd geopend.

PWO dwaalgedrag

- ECD Sophia is lid van de stuurgroep van het onderzoeksproject 'Dwaalgedrag, - preventie en - detectie'. Deze stuurgroep kwam 2 keer bijeen.
- Op 13/11 werd een focusgroep georganiseerd in het kader van dit PWO-project. ECD Sophia nam hieraan deel.

Strategische doelstelling 4

Signaalfunctie en samenwerking

Samenwerking ECD Vlaanderen

- Aanwezigheid ECD Sophia op VTO-werkgroep
- Aanwezigheid ECD Sophia op coördinatie-overleg
- Aanwezigheid ECD Sophia op dementie-expertenoverleg
- Aanwezigheid ECD Sophia op website-overleg
- Aanwezigheid ECD Sophia op ergo en dementie-overleg
- Samenwerking inzake vormingsreeks 'Dementie op jonge leeftijd' voor Vives
- Samenwerking tussen ECD Sophia en EDV omtrent het boek 'Langer zelfstandig thuis voor personen met dementie'
- Samenwerking met communicatiemedewerker EDV inzake opstellen persteksten (engagemenstverklaringen, vormingsreeks jongdementie,...)
- Op regelmatige basis afstemming met directeur EDV vb. rond werking OPD's, dementievriendelijke gemeenten,...

Samenwerking ECD Foton

- Er was 3 keer overleg met ECD Foton en dit rond volgende agendapunten: realisatie terugkomdagen referentiepersonen dementie, samenwerking provincie, psycho-educatiepakket mantelzorgers en dementievriendelijke gemeenten.

Samenwerking provinciebestuur

- Er vond 2 keer overleg plaats met het provinciebestuur en dit in functie van de 'Oe ist?'-campagne en vernieuwde

uitgave van de dementiewijzer (tips rond communicatie en sociale kaart).

- Het provinciebestuur maakt ook deel uit van het OOPD. Binnen dit platform werd dieper ingegaan op de organisatie van een inspiratiedag dementievriendelijke omgeving (28/04/15) en werd de inhoud van de dementiewijzer geactualiseerd.

Samenwerking SEL

- ECD Sophia is lid van de algemene vergadering SEL Zuid-West-Vlaanderen en SEL Midden-West-Vlaanderen.
- Er is een intensieve samenwerking met deze SEL's inzake OPD, vermissing, VZP.

Samenwerking Alzheimer Liga Vlaanderen

- In 2014 werd een samenwerking aangegaan inzake het organiseren van de familiegroep jongdementie te Kortrijk. Deze familiegroep kwam in 2014 vier keer bijeen met gemiddeld 7 deelnemers.
- In oktober 2014 werd een oproep gelanceerd tot medewerking aan de ontmoetingsdag jongdementie 2015, die zal plaatsvinden in West-Vlaanderen. ECD Sophia zal meewerken aan de organisatie van deze ontmoetingsdag.

Samenwerking lokale initiatieven

- ECD Sophia maakt deel uit van de adviesgroep van de Misthoorn Ingelmunster. Er vond ook 2 keer overleg plaats met de consultants van de Misthoorn waarin ECD Sophia een coachende, ondersteunende en faciliterende rol opneemt.
- Er is een samenwerkingsovereenkomst met infopunt Meulebeke. Er vond in juli een overleg plaats rond evaluatie van de samenwerking en stand van zaken infopunt.
- Er vond een overleg plaats op 25/11 i.f.v. het opstarten van een infoloket dementie Houthulst. De samenwerking met ECD Sophia zal geconcretiseerd worden in een samenwerkingsovereenkomst en jaarlijks overleg.
- Er werd samengewerkt met het OCMW Harelbeke omtrent het project 'Bewegen, vergeet het niet'.

Samenwerking Algemene Ziekenhuizen

- Er vond een overleg plaats met AZ Delta met als doelstelling de mogelijkheden te bekijken tot ondersteuning van mantelzorgers van personen met dementie vanuit het ziekenhuis. AZ Delta ging van start met infosessies specifiek voor mantelzorgers en dit zowel op campus Roeselare als op campus Menen.

Samenwerking informele werkgroep jongdementie

- ECD Sophia is lid van de informele werkgroep jongde-

mentie. Deze werkgroep kwam 2 keer bijeen en ging o.a. over kennisagenda, website jongdementie.info, psycho-educatiepakket, opleidingen, Nepal-project.

Samenwerking moederorganisatie Zorggroep

H. Hart

- ECD Sophia maakt deel uit van de stuurgroep demen-tie van H. Hart. Deze stuurgroep kwam 4 keer bijeen. Punten die aan bod kwamen: DCM, contactkoor, voel-materiaal, acties voor mantelzorgers, afname MMSE.
- In 2014 werd van start gegaan met de implementatie van DCM binnen het WZC. Er werd gestart met een pilootproject binnen één afdeling.
- Er werd door ECD Sophia meegewerkt aan de opstart van een buddywerking specifiek voor personen met jongdementie. Bezielers van dit project zijn een per-soon met jongdementie en zijn mantelzorger. Finan-ciële steun werd verkregen via Rotary Waregem. ECD Sophia staat in voor de vorming, coaching en onder-steuning van de buddy's.

Tandem

expertisecentrum dementie
provincie Antwerpen
zorgregio Turnhout

Graatakker 4 – 2300 Turnhout
t 056 32 10 75 – f 056 32 12 00 - t/f 014 47 83 71
tandem@dementie.be

Voorstelling regionaal expertisecentrum dementie Tandem vzw

Het regionaal expertisecentrum dementie Tandem (verder ECD Tandem) is een vzw, opgericht in 2003 en heeft een raad van bestuur en een algemene vergadering. Binnen deze (beleids)organen van de vzw zijn velerlei zorgactoren actief, zowel woonzorgcentra, thuiszorgdiensten, ziekenhuizen als mutualiteiten, huisartsen, ...

Naast de Raad van Bestuur en Algemene Vergadering, wordt de dagelijkse werking opgevolgd door een coördinatie-team en is er inhoudelijke ondersteuning van de werking door een stuurgroep die ongeveer 4 keer per jaar samenkomt.

Interne organisatie

Voorzitter Tandem vzw en vertegenwoordiger van ECD Tandem in de raad van bestuur van ECD Vlaanderen vzw

Dhr. Stefaan Voet

Coördinatie-team

Dhr. Stefaan Voet, Dhr. Bob Van de Putte, Mevr. Eefje Meynen, Mevr. Hilde Stroobants (tot sept 2014).

Medewerkers

Hilde Stroobants: coördinator en consulente, 70 % FTE (tot sept 2014).

Ria Caers: consulente, 50% FTE

Karolien Verschueren: consulente, 70% FTE

Werkingsgebied

Het werkingsgebied van ECD Tandem is het arrondissement Turnhout binnen de provincie Antwerpen. Dit valt samen met de regio van SEL Kempen, waarmee ECD Tandem samenwerkt. Binnen de provincie Antwerpen, werkt ECD Tandem ook nauw samen met ECD Orion in Wilrijk (arrondissement Antwerpen) en het Psychogeriatrisch Netwerk Dementie PGN (arrondissement Mechelen). Met de steun van de provincie Antwerpen vormen deze 3 partners samen het Dementienetwerk Provincie Antwerpen (DPA) om zo gebiedsdekking te kunnen garanderen voor de hele provincie Antwerpen.

Resultaatsgebieden

1. Informatieverstrekking

Bereikbaarheid voor informatie aan en doorverwijzing van de omgeving van de persoon met dementie

Regionaal ECD Tandem heeft sinds 2012 een telefonische permanentie op maandag, dinsdag en donderdagvoormiddag. Buiten deze permanentiemomenten is er een antwoordapparaat waarop een boodschap kan ingesproken worden, zodat wij nadien terug contact kunnen opnemen. Ook is ECD Tandem steeds bereikbaar via e-mail, zowel voor professionals als voor mantelzorgers en/of het brede publiek.

Informatiesessies voor het brede publiek en mantelzorgers

Jaar na jaar stellen we vast dat er een blijvende nood is aan laagdrempelige basisinformatie rond dementie. Daarom bood ECD Tandem ook in 2014 opnieuw heel wat informatiesessies aan aan senioren en mantelzorgers omtrent verschillende thema's rond dementie. Deze vonden plaats zowel in lokale en regionale dienstencentra, als bij mutualiteiten, woon- en zorgcentra, thuiszorgdiensten, OCMW's, ...

Website

In 2012 ontstond de website www.dementienetwerkantwerpen.be om de diverse kleine initiatieven van dat moment in de kijker te zetten.

Ook in 2014 had deze site nog als doel om de recente gezamenlijke initiatieven met de partners van het Provinciaal netwerk Antwerpen (= PGN, ECD Tandem en ECD Orion), alsook de individuele initiatieven en werking van de participerende organisaties toegankelijk te maken voor het brede publiek.

Het praatcafé dementie

In 2014 werden op 5 verschillende locaties in het arrondissement Turnhout praatcafés dementie georganiseerd, namelijk in Turnhout, Westerlo, Geel, Lille en Herentals. Op deze manier vonden er in 2014 in totaal een 30-tal praatcafés dementie plaats waarop telkens tussen 15 en 60 mantelzorgers en geïnteresseerden aanwezig waren. De meeste praatcafés dementie worden ondersteund door een stuurgroep waarin verschillende organisaties uit de

betreffende regio participeren, alsook ECD Tandem. Ook namen we deel aan vergaderingen in de aanloop naar de opstart van nieuwe praatcafés en bieden wij ondersteuning aan bij de programmatie, de jaarplanning, de keuze van de sprekers, de inhoud en de methodiek. Tijdens de praatcafés dementie zelf is ECD Tandem regelmatig aanwezig als gastspreker.

In 2014 was dit het geval in Herentals, Geel en Lille.

Op andere momenten zijn we aanwezig als ondersteuning en als aanspreekpunt.

Ook in 2014 nam ECD Tandem het initiatief om een Overlegplatform Praatcafés Dementie te organiseren. We nodigden de coördinatoren uit de stuurgroepen van de verschillende praatcafés uit om op een constructieve manier ideeën uit te wisselen rond inhoud, sprekers, methodieken, organisatorische vraagstukken, ... Dit jaar vond dit overleg plaats op 11 september 2014 in Herentals.

Tevens heeft ECD Tandem naar de praatcafés het engagement genomen om jaarlijks één keer gastspreker te zijn voor elk praatcafé rond eenzelfde thema. In 2014 werkten we het thema 'de belangrijke relatie van kleinkinderen en hun grootouders met dementie' uit.

2. Adviesverstrekking

Adviesfunctie op de 2e lijn

Ook in 2014 gaf ECD Tandem advies in heel wat complexe hulp- en adviesvragen, meestal na doorverwijzing via sociale diensten of zorginstanties. Vaak is het eerste contact telefonisch of via e-mail en kunnen we via die weg reeds een antwoord geven op de gestelde vragen. Occasioneel vond ook een gesprek plaats met de mantelzorgers of namen we deel aan een zorgoverleg georganiseerd door andere organisaties. We merken dat deze vraag naar ondersteuning en advies in complexe zorgsituaties, vnl. in de thuiszorg, almaar toeneemt.

In de loop der jaren heeft ECD Tandem een uitgebreid netwerk uitgebouwd. De (bestuurs)organen zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de residentiële, ziekenhuis- en thuiszorgsector. Op deze manier creëert ECD Tandem een platform tot communicatie en interactie met alle relevante actoren binnen de zorg voor personen met dementie.

Gezien onze tweedelijnsfunctie, worden we ook regelmatig gecontacteerd door maatschappelijk werkers van de verschillende sociale diensten. Zij vragen ons concreet advies bij complexe situaties waarbij dementie vermoed wordt of gediagnosticeerd is. Hun kennis als maatschap-

pelijk werker, gecombineerd met onze specifieke kennis inzake dementie, leidt vaak tot een beter inzicht in de situatie en mogelijke aanpak.

Samenwerking met SEL, provinciale en lokale overheden

Als netwerkorganisatie is ECD Tandem voortdurend in interactie en in samenwerking met andere organisaties en kunnen we een ruim netwerk uitbouwen en waar nodig gevraagd advies verstrekken. Zo zijn we o.a. ook betrokken bij 2 zorg-protocol-3-projecten in onze regio. Tevens is ECD Tandem lid van Nachtzorg Kempen, VONK3, Welzijnszorg Kempen, het Overlegplatform Ouderenzorg, ...

Sinds de oprichting van SEL Kempen maken we ook deel uit van de Algemene Vergadering van het SEL. Reeds verschillende keren werkten we met hen samen. Via SEL Kempen kunnen wij bovendien op de hoogte blijven van de actuele sociale kaart in de regio en kunnen we gericht doorverwijzen. Verder krijgen we via mailinglijsten zelf heel wat informatie toegestuurd en kunnen we zelf een ruim aantal contacten in onze regio bereiken via SEL Kempen. Met SEL Kempen werd in 2014 een denktank opgericht om samen na te denken over een overlegplatform dementie in arrondissement Turnhout.

3. Sensibilisering

Vriend of vijand

In 2012 zette ECD Tandem samen met Vormingplus Kempen een geïllustreerde vorming op rond dementie, verstaanbaar voor iedereen, of je wel of niet met dementie te maken hebt. De vorming 'Dementie, Vriend of vijand?' is er gekomen op basis van het onderzoek 'Framing en reframing: anders communiceren over dementie' en tevens ontwikkeld om aan te bieden voor het brede publiek.

Doel van deze vorming is het publiek de uitdaging laten aangaan om genuanceerd naar dementie te kijken, om te kijken naar de mens met dementie als een persoon met wensen, gevoelens, voorkeuren en een blijvende behoefte aan contact.

Na de succesvolle samenwerking in 2012 en 2013 met Vormingplus Kempen rond dit aanbod werd deze vorming in september 2014 opnieuw opgenomen in hun last-minute-aanbod. 6 organisaties gingen in op dit aanbod, waarvan in het najaar 2014 reeds 2 vormingen plaatsvonden. Tijdens deze vormingen bereikten we 82 mensen.

EHBD-rugzak

De 'Eerste Hulp bij Dementie-rugzak' werd in de bibliotheken van de gemeenten Geel, Lille en Turnhout geïntroduceerd. De bibliotheken van Herentals en Mol zijn in voorbereiding. De 'Eerste Hulp Bij Dementie-rugzak' biedt de kans om dementie op een rustige manier thuis te verkennen. Het is een leidraad die de zoektocht naar gerichte informatie gemakkelijker maakt. ECD Tandem verleende i.s.m. ECD Foton advies bij de samenstelling van de rugzak.

Dementievriendelijke gemeenten

Het Vlaamse Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bracht in 2010 het Dementieplan Vlaanderen 2010-2014 uit. Gemeenten werden hierin opgeroepen om een integraal beleid te ontwikkelen, dat zorg draagt

voor mensen met dementie en hun omgeving. ECD Tandem vzw tracht samen met ECD Vlaanderen en met interregionale partners uit de provincie Noord-Brabant (Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric NL) en het Alzheimercentrum Limburg (NL) gemeenten hierin te ondersteunen.

1. Regionaal

Een consulente van ECD Tandem vzw ondersteunde, adviseerde en begeleidde vier lokale dementiewerkgroepen van de Kempische koplopergemeenten Geel, Herentals, Mol en Turnhout. Er werd tevens advies verstrekt aan 3 geïnteresseerde lokale besturen: Kasterlee, Olen, Merksplas. Voor al deze werkgroepen vonden 17 overlegmomenten plaats.

Een jaarlijkse intervisie voor de coördinatoren van de 4 dementievriendelijke koplopergemeenten werd georganiseerd.

Voor de Herentalse fototentoonstelling in het kader van genuanceerde beeldvorming had ECD Tandem een adviserende rol.

In samenwerking met het huis van de Mens, AlzheimerLiga Herentals, werkgroep dementievriendelijk Herentals en CC Herentals werd een informatieavond georganiseerd voor de bevolking met als spreekster Prof. Christine Van Broeckhoven. De deelnemende partners waren aanwezig met infostanden. De fototentoonstelling werd hier aan het grote publiek voorgesteld.

Projectmatig of op vraag ondersteunde en informeerde Tandem vzw niet-zorgactoren inzake personen met dementie (horeca, banken, toerisme, bibliotheken, ...)

Project vermissing@HEKLA

Tandem introduceerde en stimuleerde in een aantal gemeenten van het arrondissement het project vermissing@HEKLA. De politiezones Balen-Dessel-Mol, politiezone Neteland en politiezone Turnhout werkten i.s.m. hun koplopergemeente een vermissingsprocedure uit. Dit werd aan de ruime bevolking gecommuniceerd via de gemeentelijke informatiekanaalen. ECD Tandem nam deel aan 5 overlegmomenten.

2. Interregionale samenwerking en werkconferenties Vlaanderen Nederland

Het organiseren van de Interregionale Werkgroep Dementievriendelijke gemeenten gebeurt i.s.m. het Experti-

secentrum Dementie Vlaanderen en de Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric (NL). Naast een organiserende functie, zorgt het Regionaal Expertisecentrum Dementie voor inhoudelijke invulling van de conferenties en ondersteunende communicatie naar de participerende Kempische koplopergemeenten. Huis Perrekes en het Alzheimercentrum Limburg (NL) zijn ook lid van de werkgroep. Er vonden 6 bijeenkomsten plaats.

In 2014 vonden twee conferenties plaats op 15/05 in Waalwijk en 06/11 in Oisterwijk in Nederland.

Twee medewerkers van ECD Tandem begeleidden op beide conferenties workshops.

Door een interregionale aanpak wil de Werkconferentie een netwerkplatform zijn dat dementie over de grenzen heen op de agenda plaatst.

De deelnemende gemeenten willen samen verder bouwen aan lokale projecten die inzetten op inclusie. Bestaande initiatieven werden onder de loep genomen, toekomstige plannen kregen meer voedingsbodem. De deelnemende gemeenten waren Geel (B), Herentals (B), Mol (B), Turnhout (B), Bladel (NL), Oisterwijk (NL), Steenberg (NL), Waalwijk (NL) en Peel en Maas (NL).

'Vergeten kracht'

Op donderdag 15 mei was het Nederlandse Waalwijk gastgemeente voor de vierde Interregionale Werkconferentie Dementievriendelijke Gemeenten met als thema 'Vergeten kracht'. Waalwijk ontving die dag meer dan 120 geïnteresseerden uit de Kempen, het Nederlandse Noord-Brabant en Limburg. De rode draad van de dag: inclusief beleid. Voor mensen met dementie en mantelzorgers, maar ook voor zorgprofessionals. Kunst is daarbij een dankbare inspiratiebron.

Bert Vervaeke, professioneel schilder die al tien jaar kunstateliers voor mensen met dementie begeleidt, bood een unieke kijk in zijn leefwereld.

© OCMW Mol

Maar er was meer! Zo werden de aanwezigen ondergedompeld in de wereld van 'fantasy care', een eigenzinnige methodiek om aan te sluiten bij de belevingswereld van mensen met dementie. Ook muziek vormt een rijke toegangspoort tot het vaak nog vrij intacte lange termijngeheugen van mensen met dementie. Karolien Verschueren van regionaal expertisecentrum dementie Tandem vertelde er alles over. En omdat rust roest, werden de aanwezigen ook uitgedaagd om in de lokale sportclub, dansvereniging of fitness mensen met dementie een plaats te geven.

Sociaal sterk

Op donderdag 6 november was Oisterwijk (NL) gastgemeente voor de vijfde Interregionale Werkconferentie 'Sociaal Sterk'.

Oisterwijk ontving die dag meer dan 100 geïnteresseerden uit de Kempen, het Nederlandse Noord-Brabant en Limburg. De rode draad: de kracht van vrijwilligers. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor het bevorderen van de levenskwaliteit van mensen met dementie. Ze kunnen met hen oude hobby's of passies herbeleven, even op stap gaan of gewoon een luisterend oor bieden. Ze kunnen de mantelzorger even ademruimte gunnen en het werk van professionele zorgverleners verrijken met hun enthousiaste inzet en frisse ideeën.

© OCMW Herentals

Tijdens deze werkconferentie zetten we ook meer dan ooit in op duurzaamheid van sociaal engagement. Hoe werf je vrijwilligers en hoe hou je de vlam van het engagement brandende? Op 6 november veegden we ook het cliché van tafel dat de jeugd niet meer maatschappelijk betrokken zou zijn. Zo presenteerde men het verhaal van de Belvertshoeve, waar jongeren zich dag in dag uit inzetten voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Ook het project 'Jong en oud', waar kinderen op bezoek gaan bij mensen in het lokale woonzorgcentrum, gunde ons een unieke kijk op intergenerationeel engagement. De Alzheimer tuin bij woonzorgcentrum De Vloet gaf de kans om al die verworven inzichten te laten bezinken!

Uitwerken van een denkpiste en/of aanvraagdossier voor verdere interregionale samenwerking in Europa rond dementievriendelijke gemeenten

In de loop van 2014 vonden hiervoor 4 verkennende gesprekken plaats met relevante stakeholders. Op basis van deze bijeenkomsten werd een eerste schriftelijke projectoutline opgeleverd. De dienst Europa van de provincie Antwerpen ondersteunt dit traject.

4. Vorming en deskundigheidsbevordering

Organisatie van een algemeen informierend en sensibiliserend vormingsaanbod

In 2014 werden er vanuit ECD Tandem in totaal 225 vormingsuren aangeboden aan zo'n 1563 deelnemers. Hiervan waren 201,5 vormingsuren aan professionelen en 23,5 aan mantelzorgers en familie. In 2014 zijn de professionelen dan ook de grootste groep deelnemers aan de vormingen: 1112 professionelen t.o.v. 451 mantelzorgers en familieleden.

De basisvorming 'Onderdompeling in de wereld van dementie' is de meest gevraagde vorming voor professionelen, zowel zorgkundigen, verpleegkundigen en paramedici. Opvallend is dat deze vorming niet enkel gevraagd wordt door woonzorgcentra, maar dat ook de vraag vanuit de thuiszorg meer en meer wordt gesteld.

Daarnaast biedt ECD Tandem een waaier aan andere thema's aan zoals 'omgaan met mensen met dementie', 'communicatie met mensen met dementie', 'belevingsgerichte zorg', ... Daarnaast organiseerden we opnieuw enkele vormingen op maat.

Terugkomdagen referentiepersonen dementie

Samen met de collega's van ECD Orion en PGN organiseerde ECD Tandem de Terugkomdagen Referentiepersonen

Dementie. Tijdens 4 volledige dagen werd in de voormiddag een theoretisch kader aangeboden rond een welbepaald thema, gevolgd door intervisie in de namiddag in kleine groep per zorgregio. Doelpubliek voor deze vormingsdagen waren zowel nieuwe als reeds langer afgestudeerde referentiepersonen uit de provincie Antwerpen.

Deze terugkomdagen vonden plaats in het Provinciaal Vormingscentrum in Malle. Volgende thema's kwamen aan bod:

- 1 april 2014: 'Begeleiden van familiegroepen', Familiegroepen starten, werkbaar en boeiend houden
- 12 juni 2014: 'Vroegtijdige zorgplanning', Wat is het? Wanneer start het? Hoe doe je dat?
- 9 september 2014: 'Haal meer kracht uit jezelf', Werken vanuit de kracht van mensen met dementie én vanuit jezelf als referentiepersoon
- 4 november 2014: 'Ik trok een streep. Tot hier en niet verder ...', Grenzen in de zorg voor mensen met dementie

Aan deze terugkomdagen namen respectievelijk 25, 23, 22 en 24 referentiepersonen dementie deel.

Studienamiddag Bewindvoering

Samen met de collega's van ECD Orion en PGN organiseerde ECD Tandem op 26 september 2014 een studienamiddag 'Bewindvoering bij dementie'. Onze gastspreker rond dit thema was Meester Rudy Van Turnhout. Aan deze vorming namen 53 personen deel.

De stem van ons geheugen

Om het samen zingen en opstarten van een contactkoor te bevorderen bundelden ECD Tandem, ECD Orion en PGN en de vzw Koor & Stem de krachten om in de provincie Antwerpen 3 infosessies 'De stem van ons geheugen' te organiseren. Tijdens deze infosessies werd door de ECD's

gedurende 1 uur gesproken over 'Muziek en dementie'. Nadien werd de theorie in praktijk gebracht door coaches van Koor & Stem. De dag werd afgerond met het deelnemen aan een repetitie van het plaatstelijke contactkoor. In onze regio vond deze infosessie plaats in het Lokaal Dienstencentrum 'De Ontmoeting' in Beerse op donderdag 20/11/2014. Er namen 25 personen deel.

Opleidingen in samenwerking met Fe.BI vzw

(Vereniging van de Federale en Bicommunautaire Sociale Fondsen van de Non-Profit Sector vzw)

In samenwerking met ECD Vlaanderen en FE.BI boden wij 2 opleidingsformules aan:

- Basisdag 'Onderdompeling in de wereld van dementie'. Op deze dag verwerven medewerkers basisinzichten rond dementie. Hoofddoelstelling is het gedrag van de persoon met dementie beter te begrijpen.
- Training 'Omgaan met personen met dementie'. Deze training van 3,5 dagen is gericht op het ontwikkelen van een adequate omgang met de persoon met dementie in de verschillende fasen van het dementieproces. Het doelpubliek van deze opleidingen zijn kortgeschoolde medewerkers uit woonzorgcentra die in contact komen met bewoners met dementie.

In 2014 werden deze vormingen door ECD Tandem gegeven in volgende woonzorgcentra:

- Woonzorgcentrum De Witte Meren in Mol: basisdag + training
- Woonzorgcentrum Sint-Lucia in Turnhout: 2x basisdag

Samenwerking met HIVSET rond vorming

In 2014 ging ECD Tandem met Vormingscentrum HIVSET een nieuwe vorm van samenwerking aan, waarbij een aantal basisvormingen door hen gegeven worden in opdracht van ECD Tandem. Het gaat om de basisvorming "Onderdompeling in de wereld van dementie" en de training "Omgaan met mensen met dementie". Deze samenwerking werd als heel positief ervaren en wordt verdergezet in 2015.

Vorming: Nieuwe wetgeving verlengde minderjarigheid en bewindvoering

Op 16/06/2014 organiseerde ECD Tandem en Vormingscentrum HIVSET samen de vormingsavond 'Nieuwe wetgeving verlengde minderjarigheid en bewindvoering'. Als spreker ontvingen we Mevr. Beatrijs Mevesen, vrederechter. Er waren 33 deelnemers.

Opleiding "Wegwijs in dementie op jonge leeftijd"

Naar het voorbeeld van ECD Sophia, beslisten ECD Tandem en Vormingscentrum HIVSET de opleiding 'Wegwijs in dementie op jonge leeftijd' ook in Turnhout te organiseren. Het resultaat is reeks van 6 intensieve vormingsnamiddagen die verschillende facetten van jongdementie

belichten: diagnose, transmurale zorg, juridische en ethische aspecten, voorzieningen en beleid. De eerste twee vormingsmomenten vonden plaats op 14/11/2014 en 5/12/2014. De opleiding loopt verder in 2015. We kozen er bewust voor om niet enkel een theoretisch kader te schetsen, maar ook mantelzorgers van mensen met dementie op jonge leeftijd zelf het woord te geven. Deze getuigenissen zijn een enorme meerwaarde voor de opleiding. De ganse opleiding wordt gevolgd door 43 personen. Op de eerste dag kon men ook afzonderlijk inschrijven. Van dit aanbod maakten nog eens 20 mensen gebruik.

5. Concept- en methodiekontwikkeling en studie

Participatie aan het lerend netwerk 'dementievriendelijke gemeenten' – VVSG

De opgedane ervaringen in het pilootproject dementievriendelijke gemeenten werden doorgegeven aan het lerend netwerk. ECD Tandem verleende mee advies aan de dementiemeter die VVSG ontwikkelde voor gemeenten.

6. Signaalfunctie

'Samen dragen op maat van de persoon met dementie'

Om de ontzotting en vermaatschappelijking van de zorg voor kwetsbare ouderen te stimuleren, diende Huis Perrekes een project in bij Cera. Met deze steun en onder begeleiding van Lucas ontwikkelden zij samen met de stuurgroep een model dat zorg, ondersteuning en begeleiding impliceert op maat en in het ritme van de persoon met dementie, ongeacht waar hij/zij verblijft. ECD Tandem is samen met verschillende zorgactoren uit de regio, lid van de multidisciplinaire en dienstoverschrijdende stuurgroep van dit project bij Huis Perrekes (Oosterlo).

Samenwerking ECD Vlaanderen en de andere regionale expertisecentra

Zowel tijdens het medewerkersoverleg, de VTO-werking als de raad van bestuur, heeft ECD Tandem een inbreng om via ECD Vlaanderen de nodige beleidssignalen te kunnen doorgeven.

Binnen het kader van de provinciale werking, houdt het DPA 3 keer per jaar een beleidsvergadering (met de beleidsverantwoordelijken en de coördinatoren van elke partner van het DPA en een vertegenwoordiger van de provincie). Door middel van deze vergadering wordt het beleid van de 3 partners binnen de provincie Antwerpen op mekaar afgestemd en kunnen de nodige beleidsaanbevelingen geformuleerd worden.

7. Loyaliteit en samenwerking

Samenwerking met SEL, provinciale en lokale overheden

Als netwerkorganisatie is ECD Tandem voortdurend in interactie en in samenwerking met andere organisaties en kunnen we op die manier ook een ruim netwerk uitbouwen met o.a.:

- ECD Vlaanderen en de andere regionale ECD's
- Dementienetwerk Provincie Antwerpen
- SEL Kempen en aanverwante organisaties
- Woonzorgactoren van het arrondissement Turnhout
- Bestuursleden en organisaties die in onze besturen vertegenwoordigd zijn, waaronder KMSI, HIVSET en Welzijnszorg Kempen

Orion i.s.m. PGN

zorgregio's Antwerpen en Mechelen
provincie Antwerpen

ECD Orion

Sint-Bavostraat 29, 2610 Wilrijk

Antennepunt PGN

Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen (postadres)
Paradeplein 2/B3, 2500 Lier

Orion ^{ism} PGN

expertisecentrum
dementie

Medewerkers

- Hilde Vanderlinden: coördinator/dementie-expert tot 31/1/2014
- Katja Van Goethem: dementie-expert tot 10/10/2014
- Els Foerts: dementie-expert tot 7/10/2014
- Riet Pauwels (in dienst bij GZA vzw): coördinator/dementie-expert vanaf 14/7/2014
- Herman Wauters (in dienst bij CGG de Pont vzw): dementie-expert vanaf mei 2008

Missie

Het regionaal expertisecentrum dementie Orion i.s.m. PGN (ECD Orion en het Psychogeriatrisch Netwerk PGN) hebben tot doel om in samenwerking met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen de beeldvorming over dementie, de ondersteuning aan personen met dementie en hun omgeving en de dementiezorg in de zorgregio's Antwerpen en Mechelen te bevorderen via expertiseontwikkeling en –deling in samenwerking met andere actoren in het werkveld. Ze willen dementie in de samenleving op de agenda plaatsen om de kwaliteit van het leven van mensen met dementie en hun sociale omgeving te behouden en te verbeteren.

Visie

Personen met dementie en hun omgeving hebben recht op een kwaliteitsvol bestaan met maximale regie van het eigen leven. ECD Orion i.s.m. PGN willen als partnerorganisatie van de overheid de professionele zorg voor personen met dementie verhogen om de ondersteuningsvragen en zorgnoden van personen met dementie en hun omgeving op elk moment op een vlotte en laagdrempelige wijze in te vullen. Dit kunnen we het best bereiken via een getrapt systeem, waarbij ECD Orion i.s.m. PGN zich subsidiair opstellen: dit betekent dat het ECD vanuit zijn expertise de basiszorg versterkt en aanvult waar nodig.

Samenwerking Orion en PGN

Omdat het Regionaal expertisecentrum Dementie Orion nu decretaal erkend is voor zowel zorgregio Antwerpen als Mechelen, zullen Orion en PGN nauw samenwerken. De samenwerking wordt in 2014 geformaliseerd met een samenwerkingsovereenkomst waarin de gemeenschappelijke visie en engagementen zijn opgenomen. Naast het regelmatig overleg tussen de medewerkers, zal er ook 4 keer per jaar een beleidsoverleg zijn om de samenwerking verder te optimaliseren. We kiezen ervoor die samenwerking permanent kenbaar te maken en zullen daarom voortaan spreken over het **regionaal expertisecentrum dementie Orion i.s.m. PGN**.

Acties 2014

1. Expertise-ontwikkeling: Het continu ontwikkelen en verhogen van onze expertise in dementie en dementiezorg als een volwaardig team van dementie-experten dat in expertise-ondersteuning kan voorzien

1.1. Het opleiden van de nieuwe coördinator van de zorgregio Antwerpen en de medewerkers tot dementie-experten:

De nieuwe coördinator, in dienst sedert 14 juli 2014,

heeft een bijzonder inwerktraject gehad met opleiding op de vloer, inleefdagen in voorzieningen voor personen met dementie en introductiesessies. De inwijding door ECD Vlaanderen in het psycho-educatie-pakket 'Dementie en nu' ontbreekt in de lijst omdat de geplande sessie samenvalt met een opleidingsdag referentiepersoon dementie maar deze is in december 2014 via e-learning alsnog opgenomen.

Ook voor de andere medewerkers gaat er veel aandacht naar bijscholing in beide zorgregio's. Een overzicht van wie wat waar volgde:

datum	Onderwerp	Locatie	wie
26/02/2014	INTO D'MENTIA (belevingssimulator dementie), door ECD BrOes	Brussel	Herman Wauters
14/03/2014	UA ontmoet MuHKA, 'Over wetenschap, kunst en dementie'	Antwerpen	Herman Wauters
24/04/2014	Informatievoormiddag 'Het transitieplan: dementiekundige basiszorg in en met de zorgregio Mechelen' door SEL Mechelen	Duffel	Herman Wauters
21/05/2014	Symposium 'Dementie op jonge leeftijd' door ECD Memo	Leuven	Herman Wauters
02/06/2014	Dag 1 van de interne studietweedaagse ingericht door ECD Vlaanderen	UA	Riet Pauwels, Katja Van Goethem, Els Foerts en Herman Wauters
03/06/2014	Dag 2 van de interne studietweedaagse ingericht door ECD Vlaanderen	UA	Els Foerts, Katja Van Goethem en Herman Wauters
30/06/2014	Zomercursus Kwetsbaarheid en weerbaarheid	Interactie-Academie VZW, Antwerpen	Katja Van Goethem
14/07/2014	Introductiesessie 1 zorgregio Antwerpen	Orion	Riet Pauwels
15/07/2014	Introductiesessie 2 zorgregio Antwerpen	Orion	Riet Pauwels
15/07/2014	Inleefdag WZC Sint Bavo	WZC Sint-Bavo, Wilrijk	Riet Pauwels
16/07/2014	Inleefdag WZC De Zavel	WZC De Zavel, Borgerhout	Riet Pauwels
17/07/2014	Introductiesessie 3 zorgregio Antwerpen	Markgravelei 133 in Antwerpen	Riet Pauwels
18/07/2014	Inleefdag WZC De Bijster	WZC De Bijster, Essen	Riet Pauwels
23/07/2014	Introductiesessie zorgregio Mechelen	CGG De Pont te Lier	Riet Pauwels
29/07/2014	Introductiesessie ECD Vlaanderen	ECD Vlaanderen, Antwerpen	Riet Pauwels
30/07/2014	Inleefdag WZC De Swane	WZC De Swane, Antwerpen	Riet Pauwels
31/07/2014	Inleefdag Geriatriesch dagziekenhuis met het zorgprogramma geheugen	Geriatriesch dagziekenhuis Sint Jozef, Mortsel	Riet Pauwels
01/08/2014	Introductiesessie ECD Paradox	ECD Paradox, Gent	Riet Pauwels
27/08/2014	Dag 1 van de intensieve zomertweedaagse 'Introductie in de intervisietechnieken voor intervisoren in de palliatieve zorg', door Federatie palliatieve zorg Vlaanderen	Perspectief Oostkaai, Merksem	Herman Wauters

datum	Onderwerp	Locatie	wie
28/08/2014	Dag 2 van intensieve zomertweedaagse 'Introductie in de intervisietechnieken voor intervisoren in de palliatieve zorg', door Federatie palliatieve zorg Vlaanderen	Perspectief Oostkaai, Merksem	Herman Wauters
15/09/2014	Start opleiding referentiepersoon: kennismaking, inleefoefening, voorstelling ECD, afspraken en toelichting opdracht	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
20/09/2014	Werelddag dementie 2014: Mantelzorg in balans	WZC De Regenboog, Zwijndrecht	Riet Pauwels
26/09/2014	Studiedag van Dementienetwerk Antwerpen over het nieuw beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen	de Nekker Mechelen	Riet Pauwels, Katja Van Goethem en Herman Wauters
29/09/2014	Opleiding referentiepersoon: medische aspecten met rol huisarts, eerste tekenen	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
03/10/2014	Plenaire vergadering project 'Vermist' over het nieuw beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen, gebracht door de Vrederechter	HEKLA edegem	Riet Pauwels en Katja Van Goethem
07/10/2014	Opleiding referentiepersoon: beleving en omgang	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
10/10/2014	Internationaal congres 'Dementie en empowerment' door ECD Vlaanderen	Mechelen	Herman Wauters
10/10/2014	Colloquium '25 jaar Hof van Arenberg en opening DVC De Peerle' door vzw Emmaüs	Duffel	Herman Wauters
13/10/2014	Opleiding referentiepersoon: beleving van familie	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
14/10/2014	Introductiesessie AlzheimerLiga Vlaanderen	AlzheimerLiga Vlaanderen, Turnhout	Riet Pauwels
21/10/2014	Opleiding referentiepersoon: omgaan met dementie-eigen gedrag	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
23/10/2014	'Werken met muziek en dementie', door ECD Vlaanderen	Mechelen	Herman Wauters
24/10/2014	Interregionale werkconferentie 'Veilig voelen en zijn', door de dementievriendelijke gemeenten regio Turnhout	Mol	Herman Wauters
03/11/2014	Opleiding referentiepersoon: de functie RPD waarmaken	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
17/11/2014	'Transferbevorderend vorming geven', door ECD Vlaanderen	Antwerpen	Herman Wauters
17/11/2014	Opleiding referentiepersoon: ethiek met grenzen aan de thuiszorg, dwaaldetectie	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
21/11/2014	Geriatrische studiedag door GZA	RevArte, Edegem	Riet Pauwels
24/11/2014	Opleiding referentiepersoon: sociale kaart en rechtsbescherming	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
02/12/2014	Lerend netwerk DemXpert door ECD Vlaanderen	Familiehulp, Brussel	Riet Pauwels
03/12/2014	Terugkomdag Basisgebruiker Dementia Care Mapping door Anahata vzw	Mechelen	Herman Wauters
04/12/2014	Studenamiddag + 'Het Chronic Care Model in de ouderenzorg' door Sel TOM vzw	Thomas More Mechelen	Riet Pauwels
06/12/2014	Dementie-Dag door Belgian Dementia Council	Brussel	Herman Wauters
08/12/2014	Opleiding referentiepersoon: omgaan met mantelzorgers in de thuissituatie	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels
16/12/2014	Opleiding referentiepersoon: projectvoorstelling en uitreiking getuigschriften	vormingscentrum Malle	Riet Pauwels

1.2. Orion i.s.m. PGN hebben getracht om in 2014 een volwaardig team te vormen met de nodige expertise

Door het vertrek van verschillende personeelsleden hadden we in 2014 niet de kans een goed geroedeerd team te vormen. Rekening houdend met de gewijzigde focus in het kader van het transitieplan, investeert Orion veel tijd in het zoeken naar geschikte medewerkers. Een nieuwe coördinator start in juli 2014 maar de zoektocht naar bijkomende medewerkers levert geen resultaat op in 2014.

1.3. Het intensief samenwerken met ECD Tandem binnen de provincie Antwerpen met het oog op kennisdeling en intervisie

Het dementienetwerk Antwerpen (DPA) werkt samen aan gemeenschappelijk studiedagen zoals die over het nieuw beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen (zie 2.7.). Het DPA probeert in 2014 ook een gemeenschappelijke start te maken voor het OPD in samenwerking met de SELs maar al gauw blijkt dat de OPD's lokaal verschillend zullen ontwikkelen (zie 3.1.1.).

Het DPA vergadert op volgende dagen:

Datum	Wat	Locatie
10/02/2014	Medewerkersoverleg DPA	Turnhout
17/03/2014	Medewerkersoverleg DPA	Mechelen
21/03/2014	Beleidscel	Antwerpen
28/04/2014	Medewerkersoverleg DPA	Mechelen
23/06/2014	Medewerkersoverleg DPA	Mechelen
02/09/2014	Medewerkersoverleg DPA	Mechelen
22/09/2014	Coördinatieoverleg OPD	Wilrijk
24/10/2014	Beleidscel	Wilrijk

In 2014 wordt in deze samenwerking de dementiekapper ontwikkeld, een aanzet gegeven om de dementiequiz en het Documagazine omtrent verliesverwerking bij dementie verder uit te werken.

Het magazine wil verschillende mantelzorgers, sterke getuigen van liefdevolle zorg voor personen met dementie, aan het woord laten. We hebben hierbij vooral aandacht voor het proces dat zowel de persoon met dementie als de mantelzorger doormaakt. Doorheen de artikelen willen we de vaardigheden en soms onvermoe-

de kwaliteiten van mantelzorgers aan bod laten komen. Daarnaast willen we experts interviewen die vanuit hun deskundigheid vooral tips en hulp aanreiken. We willen hiermee de draagkracht van de mantelzorger vergroten. In een overzichtelijk kader bieden we bovendien adressen, weetjes en de laatste kennis op basis van recent wetenschappelijk onderzoek inzake dementie aan de lezer aan.

Voor de uitwerking hiervan nemen we een professionele freelance redacteur onder de arm waarmee we 10 overlegmomenten hebben. 3 momenten worden gespendeerd aan het interviewen van 2 professionelen en 2 mantelzorgers. Het documagazine wordt in 2015 verder uitgewerkt en gepubliceerd.

De quiz zal in 2015 geïmplementeerd worden in de basisopleiding.

1.4. Expertise-uitwisseling en verrijking via het medewerkersoverleg en later het lerend netwerk dementie-experten van ECD Vlaanderen

ECD Orion i.s.m. PGN participeren aan volgende bijeenkomsten:

Datum	Wat	Waar	Wie
24/02/2014	Medewerkersoverleg ECD Vlaanderen	Antwerpen	Els Foerts, Katja Van Goethem, Herman Wauters
02/06/2014	Medewerkersoverleg ECD Vlaanderen	Antwerpen	Els Foerts, Katja Van Goethem, Riet Pauwels, Herman Wauters
03/06/2014	ECD Vlaanderen: 2daagse		Els Foerts, Katja Van Goethem, Herman Wauters
02/12/2014	Lerend netwerk DemXpert	Brussel	Riet Pauwels

2. Het garanderen van dementiekundige basiszorgverleners en referentiepersonen dementie zowel in de thuiszorg als de residentiële zorg door het bieden van opleiding en ondersteuning via informatie, advies, vorming en coaching

2.1. Het opstarten van de opleidingen en navormingen en ondersteuningsaanbod voor dementiekundige basiszorgverleners

Aangezien de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN pas in 2015 opgeleid zullen zijn, zullen zij dit aanbod pas in 2015 kunnen realiseren.

2.2. Het opmaken van een vormingsprogramma 2015, afgestemd met dat van Expertise-centrum Dementie Vlaanderen vzw

Het basisaanbod van ECD Orion i.s.m. PGN is gepubliceerd en ook te downloaden op www.dementienetwerk-antwerpen.be en bestaat uit:

- Basisvorming dementie
- Herkennen van symptomen van dementie
- Hoe omgaan met personen met dementie
- Communicatie met personen met dementie
- Belevingsgerichte zorg van personen met dementie
- Zinnvolle activiteiten voor personen met dementie
- Moeilijk hanteerbaar gedrag bij personen met dementie
- Dementie bij personen met een verstandelijke beperking
- Familie van personen met dementie: ook onze zorg?
- Voordrachten
- Wat is dementie?
- Dementie: te voorkomen?
- Hoe blijf ik in contact met de persoon met dementie?
- Muziek en ons brein
- Jongdementie
- Vormings- en voordrachtanaanbod Orion i.s.m. PGN
- Pluk de Dag Dialogen
- De beleving van de persoon met dementie
- Nabesprekingen van film- en theatervoorstellingen

2.3. Het aanbod 'inzicht in dementie' voor basiszorgverleners in de woonzorg

zie 2.7.3.

2.4. Het adviseren en ondersteunen op vraag van scholen en opleidingsinstituten over de mogelijke concrete invulling om hun eindtermen in de zorgopleidingen te behalen

Scholen die rechtstreeks beroep doen op ons aanbod:

Datum	School en opleiding	Thema
27/01/2014	Xaverius College leerlingen ASO (jaar 4, 5, 6)	'Geprikkeld door dementie'
22/05/2014	KDG BANABA Geriatrie en Gezondheidszorg	'Omgaan met agressie in een acute ziekenhuissetting'
7/03/2014	AP Hogeschool	Bijdrage Vrouwendag in teken van dementie

2.5. Ingaan op regionale vormingsvragen

ECD Orion i.s.m. PGN hebben nog steeds de ambitie om een vorm van accountmanagement op te zetten (strategische aanpak op lange termijn om de relatie met zorgende organisaties aan te gaan en te verbeteren) om in te kunnen spelen op regionale vragen naar vormingen op maat. Het tekort aan personeel enerzijds en de spontane aanvragen van voorzieningen anderzijds leiden ertoe dat dit plan in 2014 uitgesteld wordt naar 2015. Dat veel voorzieningen de weg vinden naar het ECD blijkt uit volgende realisaties (zie tabel hieronder):

Datum	Thema	locatie	zorgregio
24/04/2014	Moeilijk hanteerbaar gedrag	WZC Huyze De Pauw, OLV Waver	Mechelen
12/05/2014	Trajectdag (herwerkt) voor de referentiepersonen	Zorgbedrijf Antwerpen, in WZC Bloemenveld, Wilrijk	Antwerpen
12/05/2014	Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag	Zorgbedrijf Antwerpen, in WZC Bloemenveld, Wilrijk	Antwerpen
12/05/2014	Basisinzicht in dementie	De Voorzorg, Mechelen	Mechelen
13/05/2014	Basisinzicht in dementie	WZC Seniorencentrum (OLV), Bornem	Mechelen
08/09/2014	'Belevingsgerichte zorg'	WZC De Mick, Brasschaat	Antwerpen
10/09/2014	Moeilijk hanteerbaar gedrag	WZC Huyze De Pauw, OLV Waver	Mechelen
15/09/2014	'Omgaan met (on)macht'	WZC De Mick, Brasschaat	Antwerpen
16/09/2014	Dementie, hoe ermee omgaan	WZC Hof Van Egmont, Mechelen	Mechelen
25/09/2014	Dementie, hoe ermee omgaan	WZC Hof Van Egmont, Mechelen	Mechelen
06/10/2014	Basisinzicht in dementie in de thuiszorg	De Voorzorg, Mechelen	Mechelen
13/10/2014	De belevingswereld van een personen met dementie	WZC Zonnestraal Lint	Mechelen
14/10/2014	De belevingswereld van een personen met dementie	WZC De Beiaard te St. Katelijne Waver	Mechelen

Datum	Thema	locatie	zorgregio
16/10/2014	Herkennen van symptomen van dementie	OCMW, St. Kat. Waver	Mechelen
20/10/2014	De belevingswereld van een personen met dementie	WZC H. Familie in Heist-op-den-Berg	Mechelen
20/10/2014	'Zorgen voor Jezelf' (1 keer parallelle sessie) voor de basiszorgverleners	OCMW Brasschaat	Antwerpen
21/10/2014	Basisinzicht in dementie	WZC Seniorencentrum (OLV), Bornem	Mechelen
13/11/2014	Palliatieve zorgen bij personen met dementie (ism Palliatief Netwerk Mechelen)	Seniorplaza, Willebroek	Mechelen
14/11/2014	Basisvorming dementie	PHA, Wilrijk	Antwerpen
18/11/2014	Basisinzicht in dementie in de thuiszorg	De Voorzorg, Antwerpen	Antwerpen
20/11/2014	Basisvorming in dementie in de thuiszorg	OCMW Edegem	Antwerpen
01/12/2014	Basisinzicht in dementie in de thuiszorg	De Voorzorg, Antwerpen	Antwerpen
10/12/2014	Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag	Herleving vzw, Zwijndrecht	Antwerpen
11/12/2014	Omgaan met onmacht	De Mick Brasschaat	Antwerpen
18/12/2014	Dementie en mentale beperking	De Lier vzw, Lier	Mechelen
5/6/2014	Dementie: hoe blijven we in contact?	Seniorplaza, Willebroek	Mechelen

2.6. Het continueren en versterken van het opleidings- en ondersteuningsaanbod voor referentiepersonen dementie in de woonzorgcentra en de thuiszorg:

2.6.1. Mee organiseren van aangepaste opleidingen voor nieuwe referentiepersonen dementie, voor de woonzorg in samenwerking met ECD Vlaanderen door:

- actief te participeren aan de VTO-werkgroep van ECD Vlaanderen die de kalender en de inhoud van de opleiding bepaalt. ECD Orion i.s.m. PGN zijn vertegenwoordigd op de vergaderingen van: 20/01/2014, 24/03/2014, 19/05/2014, 15/09/2014, 17/11/2014, 03/03/2014, 16/04/2014, 7/07/2014, 27/10/2014.
- het proces te begeleiden en de praktische organisatie op te nemen van specifieke opleidingsdagen: voorjaar 2014: PGN organiseert de opleiding Referentiepersoon Dementie in Mechelen.

Datum	Thema	Spreker
14/01/2014	Kennismaking en toelichting opdracht	Herman Wauters
21/01/2014	Medische aspecten	Dr. Mulkens
28/01/2014	Beleving en omgang	Anneleen Janssens
04/02/2014	Beleving van familie en zorgverlener	Tanja Everaert, Rita Joos

Datum	Thema	Spreker
11/02/2014	Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag	Guy Lorent
18/02/2014	De functie referentiepersoon dementie waarmaken	Herman Wauters en Hilde Vanderlinden
20/02/2014	Werken met een referentiepersoon dementie-leidinggevend	Herman Wauters en Hilde Vanderlinden
25/02/2014	Ethiek	Claude Vandevoorde (stimul)
11/03/2014	Sociale kaart	Jurn Verschraegen
11/03/2014	Rechtsbescherming	Rudy Van Turnhout
25/03/2014	Eerste keuzedag: Emancipatorische grondhouding: Hoe personen met dementie (opnieuw) de regie van hun leven in handen geven? (Katja)	Katja Van Goethem
22/04/2014	Tweede keuzedag: Fixatiereducerend beleid	Jo De Clercq
10/06/2014	Voorstelling project en afsluiting	Herman Wauters

najaar 2014: Orion organiseert de opleiding Referentiepersoon Dementie in Malle. Voor de eerste keer wordt hier ook de ambulante woonzorg in betrokken.

Datum	Thema	Spreker
15/09/2014	Kennismaking en toelichting opdracht	Katja Van Goethem
29/09/2014	Medische aspecten	Dr. Segers
07/10/2014	Beleving en omgang	Katja Van Goethem
13/10/2014	Beleving van familie en zorgverlener	Herman Wauters, mantelzorger Rita Joos
21/10/2014	Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag	Katja Van Goethem
03/11/2014	De functie referentiepersoon dementie waarmaken	Herman Wauters
17/11/2014	Ethiek	Magda Van De Wiele
24/11/2014	Sociale kaart en Rechtsbescherming	Jurn Verschraegen, Laura Weyns Rudy Van Turnhout
08/12/2014	Eerste keuzedag: vorming geven over dementie	Katja Van Goethem
15/12/2014	Tweede keuzedag: zinvolle activiteiten in de thuiszorg	Lut Heyndrickx
16/12/2014	Voorstelling project en afsluiting	Patricia Wildiers en Riet Pauwels

2.6.2. Organisatie van een aanbod van terugkomdagen (kennisoverdracht en intervisie) in samenwerking met ECD Tandem en PGN

Datum	Thema	Trekker
01/04/2014	'Begeleiden van familiegroepen'	ECD Orion i.s.m. PGN
12/06/2014	'Vroegtijdige Zorgplanning'	ECD Tandem
09/09/2014	'Haal meer kracht uit jezelf'	ECD Orion i.s.m. PGN
04/11/2014	'Ik trok een streep. Tot hier en niet verder ...' over grenzen in de zorg voor mensen met dementie	ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem

2.7. Organisatie van minstens twee studiedagen/workshops in samenwerking met ECD Tandem en PGN

Datum	Thema
26/09/2014	Nieuw beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen
24/10/2014	Intro 'Zingen met dementie' in WZC Den Olm Bonheiden
30/10/2014	Intro 'Zingen met dementie' in WZC De Gulden Lelie in Antwerpen (afgelast wegens te weinig inschrijvingen)
20/11/2014	Intro 'Zingen met dementie' Lokaal Dienstencentrum De Ontmoeting in Beerse

2.8. Organisatie van een 32u-permanentie in samenwerking met ECD Tandem en PGN om spoedig en adequaat antwoord te bieden op informatie- en adviesvragen

Op de beleidscel van 24 oktober van het DPA is er principieel beslist om structureel samen te werken in functie van een telefoonpermanentie. De verdeling gebeurt volgens het aantal beschikbare arbeidsequivalenten. De oproepen worden enkel doorgeschakeld indien er niemand aanwezig is op het te bereiken ECD. Het ECD waarvoor de oproep werd overgenomen, wordt steeds achteraf per mail op de hoogte gesteld van de oproep.

2.9. Intervisie-aanbod om ervaring en kennis te delen met de werkvloer. Als try-out start Orion met een intervisiegroep van referentiepersonen dementie binnen de GZA Woonzorggroep

In 2014 peilen we via een bevraging bij de verschillende referentiepersonen dementie in de 8 woonzorgcentra van GZA naar hun verwachtingen. Een eerste bijeenkomst kan pas in januari 2015 plaatsvinden omwille van agenda-problemen door de complexiteit van de uurroosters in de verschillende woonzorgcentra. Elke intervisiesessie zal opgebouwd worden met een inleidend theoretisch kader (opgemaakt door het ECD) over het gekozen thema waarover nadien, volgens een specifieke intervisiemethodiek, uitgewisseld wordt. Er zullen 4 bijeenkomsten zijn verspreid over het jaar. Met uitzondering van de eerste bijeenkomst, zal de groep telkens het volgende thema kunnen kiezen. Elke bijeenkomst zal ook een andere intervisiemethode hanteren om de deelnemers met de verschillende werkvormen te doen kennismaken zodat ze die ook gedifferentieerd kunnen inzetten in de eigen voorziening.

2.10. Organisatie en uitvoering van de vraaggestuurde FEBI-opleidingen in samenspraak met Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw 'Basisinzicht in dementie' en 'Training in omgang met personen met dementie'

In opdracht van de vzw FE.BI, de Vereniging van de Federale en Bicommunautaire Sociale Fondsen van de Non-Profit Sector, via ECD Vlaanderen, verzorgen ECD Orion i.s.m. PGN een basisvorming van 1 dag bedoeld voor alle medewerkers uit woonzorgcentra die in contact komen met bewoners met dementie en een specifieke vorming/training van 4 dagen, bedoeld voor basisederwerkers in zorg en begeleiding van personen met dementie.

Datum	Vorming/ training	WZC	Locatie	zorgregio
21/01/2014	Vorming	WZC Sint-Gabriel	Antwerpen	Antwerpen
22/01/2014	Vorming	WZC Salve, Armonea	Brasschaat	Antwerpen
13/05/2014	Vorming	WZC Senioren-centrum	Bornem	Mechelen
21/10/2014	Vorming	WZC Senioren-centrum	Bornem	Mechelen
12/11/2014	Training dag 1	WZC Heilig Hart	Putte	Mechelen
18/11/2014	Training dag 2	WZC Heilig Hart	Putte	Mechelen
25/11/2014	Training dag 3	WZC Heilig Hart	Putte	Mechelen
04/12/2014	Training dag 4	WZC Heilig Hart	Putte	Mechelen

3. Het bewaken van de kwaliteit en het bevorderen van bijkomend en/of aangepast aanbod waar nodig door het inventariseren en opvolgen van het zorgen ondersteuningsaanbod op vlak van dementie in de zorgregio Antwerpen en Mechelen

3.1. In samenwerking met de SEL's worden alle voorbereidingen getroffen voor de opstart van 2 overlegplatforms dementie in de zorgregio's vanuit Antwerpen-Mechelen

3.1.1. Het doel om een gelijkaardige werking van de overlegplatforms dementie in de provincie Antwerpen te bekomen, wil Orion, geïnspireerd door het coördinatieoverleg van ECD Vlaanderen, in samenwerking met PGN, Tandem en de 3 SEL's, realiseren door een gezamenlijke denktank op te richten.

Op 19 juni 2014 komen de coördinatoren en de voorzitters van SEL Kempen, SEL TOM en SEL Amberes en de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem samen om een gemeenschappelijk aanzet te geven aan het OPD in de provincie Antwerpen. Al gauw wordt duidelijk dat het niet zo'n eenvoudige oefening is om dezelfde werkwijze in de verschillende zorgregio's uit te rollen. De piste van een provinciale uitrol wordt verlaten en ECD Orion i.s.m. PGN werken een eigen stappenplan uit met de SEL's voor de zorgregio's Antwerpen en Mechelen (zie 3.1.2.).

3.1.2. Orion neemt het initiatief om samen met SEL Amberes een overlegplatform dementie in de zorgregio Antwerpen op te richten en de krijtlijnen van de werking vast te leggen met een eerste agenda voor 2015. PGN richt gelijkaardig en in afspraak met Orion, samen met SEL Tom een overlegplatform dementie op in de zorgregio Mechelen.

datum	wat
24/04/2014	Studievoormiddag in Duffel: 'Het transitieplan dementiekundige Basiszorg in en met de zorgregio Mechelen', ingericht door SEL Mechelen, met medewerking van ECD Vlaanderen en PGN
05/05/2014	Provinciaal overleg in Geel met vertegenwoordiging van ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem (het Dementienetwerk Provincie Antwerpen) en de coördinatoren van SEL Amberes, SEL TOM en SEL Kempen over een gezamenlijke structurele uitrol van de OPD's in de provincie Antwerpen. Er was interesse om een denktank op te richten met meerdere personen vanuit de raden van bestuur van de verschillende SEL's om het concept OPD op provinciaal vlak te ontwikkelen.
28/05/2014	Overleg in Lier tussen Herman Wauters, PGN, en Gunther D' Hanis, voorzitter SEL Tom vzw over de oprichting van een Overlegplatform Dementie.

datum	wat
19/06/2014	Provinciaal overleg (denktank) in Geel met de vertegenwoordiging van ECD Orion, PGN Dementie en ECD Tandem en de coördinatoren en voorzitters van SEL Amberes, SEL TOM en SEL Kempen over de strategische aanpak en mogelijke uitrol van een Overlegplatform Dementie. Er bleek consensus over de principes van een oprichting van een OPD op beleidsniveau (al dan niet ingebed in de RvB van de SEL's) en een OPD op operationeel niveau. Opnieuw wordt duidelijk dat elke zorgregio een eigen dynamiek en tempo heeft.
10/09/2014	Eerste overleg met SEL Amberes over mogelijke samenwerking OPD
22/09/2014	Overleg tussen ECD Tandem, ECD Orion i.s.m. PGN over de concrete uitwerking van de OPD's. Er is een stappenplan ontwikkeld dat verbinding wil maken met wat al bestaat, hiaten wil invullen en daarbij rekening houdt met de draagkracht van de partners.
02/10/2014	Overleg met Hugo Goedemé en de lokale SEL-coördinatoren van SEL Amberes in functie van de samensmelting van OPD en Demo P.
09/10/2014	Beslissing SEL Amberes: Orion mag toetreden tot de raad van bestuur van SEL Amberes. Dit kan echter pas officieel gestemd worden op de Algemene Vergadering in het voorjaar van 2015. Tot die tijd zal Orion uitgenodigd worden als Expert inzake dementie op de vergaderingen van de raad van bestuur.
20/10/2014	Overleg tussen ECD Tandem, ECD Orion en PGN over de concrete uitwerking van de OPD's. Er wordt informatie uitgewisseld over de processen in de eigen zorgregio en er zijn afspraken gemaakt voor de opmaak van de omgevingsanalyse, de collectieve uitnodiging voor potentiële partners en de behoeftepeiling. Het opzet is om OPD vanaf 2015 gelijkaardig uit te rollen in de zorgregio's van de provincie Antwerpen.
13/11/2014	Orion i.s.m. PGN overlegt met SEL Amberes om de enquête en begeleidende brief voor te bereiden. In 2015 zullen alle potentiële leden van het OPD worden aangeschreven via mail en uitgenodigd worden om een online enquête in te vullen. De bevraging zal begin 2015 uitgevoerd worden. Er wordt gepeild naar het aanbod van de voorzieningen enerzijds en hun verwachtingen ten aanzien van het OPD anderzijds. De resultaten zullen in functie van de sociale kaart gebruikt worden en meebepalen wat het eerste thema wordt van het OPD.

datum	wat
november 2014	Vanaf november 2014 participeren zowel Orion als PGN aan de raad van bestuur van het SEL om: <ul style="list-style-type: none"> - te rapporteren over de werking van het OPD (een gedeelde opdracht van SEL-ECD); - de noden en behoeften uit de regio te bespreken; - nieuwe initiatieven/ideeën te ontwikkelen of te toetsen
14/11/2014	Orion i.s.m. PGN, zorgregio Antwerpen, participeren aan de raad van bestuur van SEL Amberes en de geplande uitrol wordt goedgekeurd
27/11/2014	Orion i.s.m. PGN, zorgregio Mechelen, participeren aan de raad van bestuur van SEL TOM en de geplande uitrol wordt goedgekeurd

3.2. ECD Orion i.s.m. PGN adviseren en ondersteunen werkingen met bijzondere doelgroepen.

3.2.1. ECD Orion i.s.m. PGN bieden ondersteuning bij (her)opstart van een werking met personen met (jong) dementie.

ECD Orion i.s.m. PGN kunnen dit realiseren door de medewerking aan de werkgroep jongdementie van ECD Vlaanderen en het rechtstreekse contact met ECD Memo, voorloper in dit thema met het boek 'Dementie op jonge leeftijd'. Als piloot zal Orion het WZC Sint-Camillus ondersteunen in het onderzoek naar en de realisatie van een dagverzorgingscentrum voor personen met jongdementie.

Orion geeft relevantie info en literatuur over jongdementie om bij te dragen tot het beleidsplan van het op te richten DVC. Orion brengt de deelnemers van het lotgenotencontact samen om vanuit hun ervaringen input en feedback te geven aan de verantwoordelijke van het op te richten DVC. Het beleidsplan wordt in 2014 gerealiseerd. De opening zal voor 2015 zijn.

3.2.2. Orion biedt samen met ECD Vlaanderen een ondersteuningsaanbod op maat van Katrinahof vzw in functie van een handelingskader voor personen met een verstandelijke beperking en dementie.

De vraagverheldering was gepland op 30 september. Katrinahof heeft de afspraak geannuleerd en ondertussen is er nog geen nieuwe afspraak gemaakt.

3.3. Orion bouwt in opvolging van het transitieplan 'dementiekundige basiszorg in het natuurlijk thuismilieu' het langdurige ondersteuningsaanbod dat zich rechtstreeks richt tot personen met dementie en hun mantelzorger af.

3.3.1. Orion bouwt het inloophuis in Wilrijk af.

Het inloophuis te Wilrijk was tot de zomervakantie van 2014 elke woensdagvoormiddag van 8.30u tot 11.30u en elke vrijdagmiddag van 13.00u tot 11.30u geopend. Daarna blijft Orion het telefonisch onthaal verzorgen voor personen met dementie en hun mantelzorgers. Gesprekken op afspraak blijven ook mogelijk.

ECD Orion i.s.m. PGN vinden het belangrijk dat personen met dementie en hun omgeving de juiste hulp en ondersteuning krijgen. Indien zij de weg niet rechtstreeks vinden naar de gepaste hulp, zullen ECD Orion i.s.m. PGN daarbij helpen. Na een vraagverhelderend gesprek, geven we de nodig informatie of neemt ECD Orion i.s.m. PGN zelf contact op met de hulpverlener indien de drempel te hoog blijkt voor de personen. De nieuwe rol van de Dienst Maatschappelijk Werk wordt eveneens toegelicht (zie verder 4.2.).

3.3.2. Orion begeleidt de overdracht naar Andante van de eerder opgestarte lotgenotencontacten voor personen met jongdementie en hun partners.

De besprekingen starten in maart. De effectieve overdracht vindt plaats in juni 2014. De medewerkers van Andante krijgen training en worden de eerste sessies nog bijgestaan door de medewerkers van Orion. Andante kiest voor 2 groepen, nl. een groep met mantelzorgers en een groep met personen met dementie. De groepen komen driewekelijks samen op 8/7, 29/7, 19/8, 9/9, 30/9 en 21/10.

3.4. ECD Orion i.s.m. PGN beperken de ondersteuning van bestaande praatcafés en familiegroepen door de aanwezigheid op de stuurgroepvergaderingen en maximaal 1 keer per jaar per praatcafé of familiegroep als spreker aanwezig te zijn. ECD Orion i.s.m. PGN adviseren en begeleiden, indien gevraagd, intensiever bij de opstart of doorstart van praatcafés of familiegroepen

Orion beperkt voortaan de eigen bijdrage aan de familie-groep jongdementie Antwerpen Centrum van de Alzheimer-Liga Vlaanderen tot een faciliterende rol cfr. praatcafés. De

AlzheimerLiga Vlaanderen blijft wel een bevoorrechte partner. ECD Orion i.s.m. PGN, zorgregio Antwerpen slaagt er wegens personeelstekort niet volledig in om de praatcafés in zorgregio Antwerpen rechtstreeks bij te staan in de opmaak van het jaarprogramma.

ECD Orion i.s.m. PGN, zorgregio Mechelen woont alle stuurgroepvergaderingen van de vier praatcafés uit het arrondissement Mechelen bij. PGN modereert het praatcafé in Mechelen en is 10 maal aanwezig op de andere praatcafés voor informatie en advies of als spreker.

Oplijsting aanwezigheid als spreker:

datum	thema	locatie
04/09/2014	Praatcafé Lichtpunt: stuurgroep	Wijnegem
05/09/2014	Praatcafé Dwaallicht: stuurgroep	Zandhoven
18/11/2014	Praatcafé Noorderlicht: rol als deskundige over zelfzorg voor mantelzorgers	Kalmthout
25/11/2014	Familiegroep Oost-Waasland: thema: gezonde balans tussen ergernis en begrip. Orion helpt bij de doorstart van de groep door het programma mee op te maken en de rol van moderator op te nemen.	Zwijndrecht
27/2/2014	Praatcafé Dementie Lier: nabespreking film 'Vergeet me niet'	Lier
21/05/2014	Praatcafé Dementie Mechelen: Jongdementie	Mechelen
15/09/2014	Praatcafé Dementie Mechelen: Nabespreking film 'Vergeet me niet'	Mechelen
05/12/2014	Praatcafé Dementie Klein Brabant/ Vaartland in Bornem: Pluk de Dag Dialoog	Bornem
08/12/2014	Praatcafé Dementie Heist -op-den-Berg: Dementie en medicatie (i.s.m. met psychiater dr. Knut Ketelers)	Heist-op-den-Berg

3.5. ECD Orion i.s.m. PGN adviseren en ondersteunen bij de (her)opstart van dementievriendelijke projecten:

- Dementievriendelijk Wilrijk: Orion tracht de partners opnieuw te activeren met een (her)startvergadering in 2014. De afspraak wordt in 2014 gemaakt met de bevoegde ambtenaar en schepen maar vindt pas plaats in 2015.
- Dementievriendelijke HEKLA-gemeenten: Orion neemt nog steeds een rol op in de stuurgroep en werkt mee

aan de studiedag over het nieuw beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen, gebracht door de Vrederechter.

- Dementievriendelijk Rupel: Advies en coaching aan het Rupelkleimuseum
- Afronding project 'Kom op verhaal' (over verlieservaring van mantelzorgers i.s.m. WZC de Beuk in Boom en WZC Maria Boodschap in Niel)
- Dementievriendelijk Bonheiden: PGN is actief lid van de stuurgroep Zorgpad Dementie Bonheiden. De participatie aan de werkgroep van het Zorgpad is in mei 2014 afgebouwd omdat de ondersteuning veel minder noodzakelijk was en men via de stuurgroep nog altijd beroep kan doen op onze expertise.
- In het najaar onderneemt PGN samen met de Welzijnskoepel Klein Brabant/ Vaartland en het OCMW van Mechelen eerste verkennende gesprekken met de Politiezones van Bornem, Willebroek en Mechelen om het project 'Vermist' uit te bouwen in deze deelregio's. De uitwerking wordt gepland voor het voorjaar 2015.

4. Actief bijdragen tot maatschappelijke sensibilisering door het bevorderen van een genuanceerde beeldvorming en informatieverstrekking over dementie

WERELDDAG DEMENTIE 2014
Mantelzorg in balans

Zaterdag 20 september 2014
Onthaal vanaf 9.30 uur
WZC De Regenboog
Regenbooglaan 14
2070 ZWINDRECHT

Programma:
- Vorming door Prof. Chantal Van Audenhove
- Voorstelling nieuw psycho-educatiepakket
- Getuigenis
- Lunch
- Diverse workshops

Informatie en inschrijvingen:
www.alzheimerliga.be
Inschrijven tot 8 september 2014

In samenwerking met Alzheimer Liga Vlaanderen, Orion, Zwijsen

Orion ondersteunt de AlzheimerLega Vlaanderen in de organisatie van een studiedag over 'Mantelzorg in balans' in het kader van Werelddag Dementie op 20/09/2014 in WZC De Regenboog in Zwijndrecht. ECD Orion i.s.m. PGN werken mee aan de opbouw van de dag en nemen de verantwoordelijkheid op voor de workshop 'mens erger je niet'.

4.1. ECD Orion i.s.m. PGN werken constructief mee aan de huisstijloefening van ECD Vlaanderen om bij te dragen tot een coherente en duidelijke beeldvorming.

4.1.1. ECD Orion i.s.m. PGN participeren aan de werkgroep dementie.be van ECD Vlaanderen.

ECD Orion i.s.m. PGN zijn aanwezig op alle vergaderingen van de werkgroep dementie.be en vertegenwoordigen daarmee ook ECD Tandem. Het resultaat van de besprekingen in deze werkgroep, het COO en de raad van bestuur zullen in 2015 online zichtbaar worden.

4.1.2. ECD Orion i.s.m. PGN integreren samen met ECD Tandem de website www.dementienetwerkantwerpen.be in samenspraak met de werkgroep dementie.be

Dit wordt in 2015 gefinaliseerd.

4.2. ECD Orion i.s.m. PGN registreren alle individuele advies- en informatieverstrekkingsmomenten, uitgezonderd deze na een gezamenlijk vormings- en / of informatiemoment.

ECD Orion i.s.m. PGN noteert 42 consulten voor de zorgregio Mechelen, waarvan 18 met mantelzorgers, 18 met professionelen, 3 met studenten en 3 MDO's. 13 consulten werden telefonisch gevoerd, 13 per e-mail, 13 individuele gesprekken en 3 op verplaatsing (MDO's).

ECD Orion i.s.m. PGN, zorgregio Mechelen, ondersteunen daarnaast ook de klinische teams van CGG De Pont bij cliënten die met dementie te maken krijgen. De wekelijkse teamvergaderingen van het Ouderenteam van CGG De Pont worden zo veel als mogelijk gevolgd om bij cliëntbesprekingen van personen met dementie en/of hun mantelzorgers nuttige, ontbrekende informatie en/of adviezen te formuleren.

In het kader van het inloophuis te Wilrijk voeren de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN, zorgregio Antwerpen, 37 gesprekken, waarvan ongeveer 75% met mantelzorgers.

De gesprekken zijn uiteenlopend. Professionelen willen ofwel algemene informatie over dementie of een tweede mening over een bepaalde case. Mantelzorgers komen eveneens met hetzij zeer algemene en anonieme vragen ofwel zeer specifieke cases en vraag naar begrip en informatie voor hulp en ondersteuning. Buiten de uren van het inloophuis krijgt zorgregio Antwerpen 114 oproepen. 50% daarvan zijn van mantelzorgers. Opnieuw zien we dezelfde vraagstelling terugkomen als in het inloophuis. Het aantal oproepen na de zomerperiode toont aan dat de gebruiker nog steeds de weg vindt naar het ECD zonder het inloophuis.

4.3. ECD Orion i.s.m. PGN verlenen zijn medewerking aan lokale en regionale activiteiten door het delen van expertise en indien ze langs die weg kunnen bijdragen tot een maatschappelijke sensibilisering.

ECD Orion i.s.m. PGN is op vraag aanwezig op regionale infobeurzen. Het ECD verzorgt een uitgebreide infostand met folders, brochures, boeken, dvd's, roll-ups en posters. Zij licht haar werking toe aan de hand van een herhaalde korte digitale presentatie. ECD Orion i.s.m. PGN doen ook meer dan dat. Er wordt vaak een actief aanbod georganiseerd met een laagdrempelige vorming of werkwinkel. Volgende activiteiten vonden plaats:

datum	activiteit
17/02/2014	Pluk-de-dag-dialoog, WZC Sint-Mathildis, Boechout
10/03/2014	Pluk-de-dag-dialoog (namiddag), WZC Sint-Mathildis, Boechout
10/03/2014	Pluk-de-dag-dialoog (avond), WZC Sint-Mathildis, Boechout
20/09/2014	Een infostand en workshop op de werelddag dementie
20/09/2014	Workshop mens erger je niet op de werelddag dementie
18/03/2014	Aanbod 'De Schatkist Van mijn verleden' voor gidsen van het Rupelkleimuseum voor een DementieVriendelijk Museumbezoek
31/03/2014	Aanbod 'Geprikkeld door dementie' voor vrijwilligers van OZ in Wilrijk
8/05/2014	Nabespreking film 'vergeet me niet' in WZC Paradijs, Lier
15/05/2014	OCMW Mechelen (gezondheidsdag): Dementie, te voorkomen?
22/05/2014	Nabespreking film 'vergeet me niet' WZC Paradijs, Lier
26/05/2014	Dienstencentrum De Waaier in Lier/Koningshooikt: Nabespreking film 'Vergeet me niet'

v.u.: Wino Baeckelandt, voorzitter
Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw,
Lokkaardstraat 8, B-2018 Antwerpen
Correcties: Olivier Constant, Patricia Wildiers, Jurn Verschraegen
Foto's – met dank aan de regionale expertisecentra dementie
Foto voorpagina: Jurn Verschraegen

Vormgeving: EPO drukkerij, Lange Pastoorstraat 25-27, B-2600 Berchem, t +32 3 239 61 29

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw

Lokkaardstraat 8 – B-2018 Antwerpen
t/f 070 224 777 – info@dementie.be

website: www.dementie.be

Reknr. BE13 7350 1899 7739 KREDBEBB